LATVIJAS BANKA

LATVIJAS BANKAS 2006. GADA PĀRSKATS

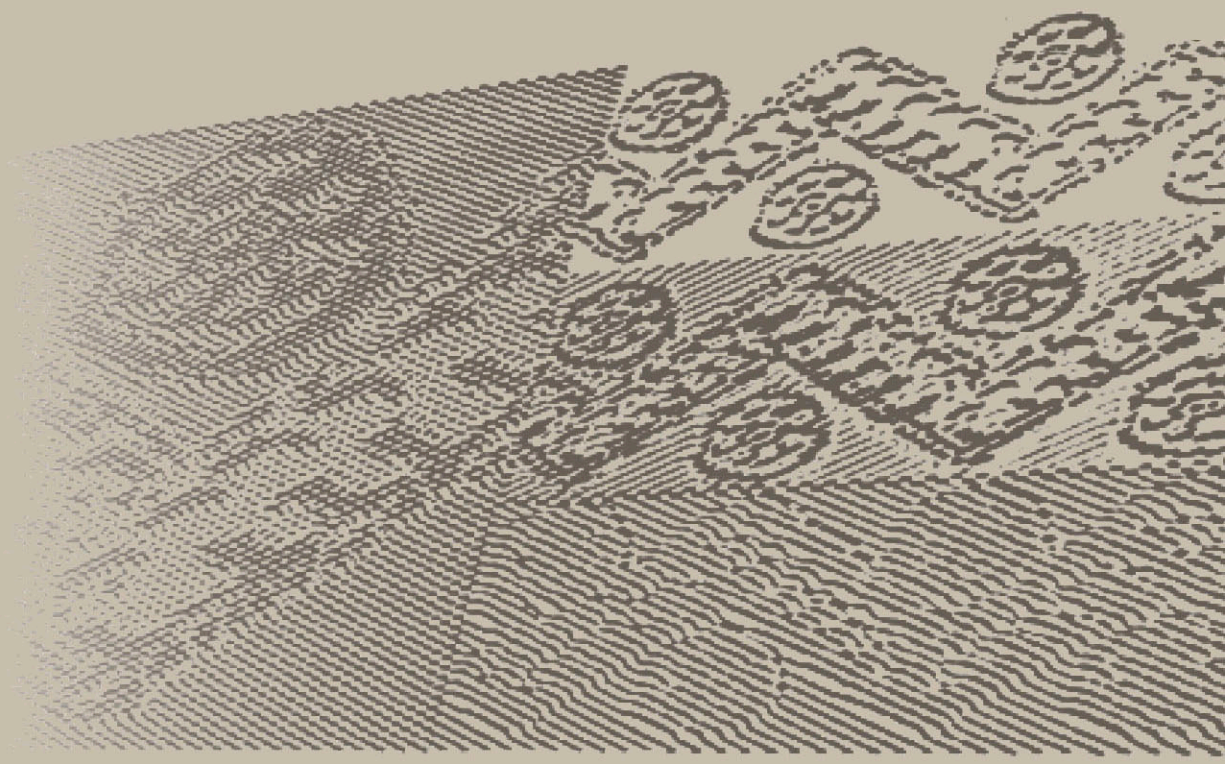

ISSN 1407–1797

LATVIJAS BANKAS 2006. GADA PĀRSKATS

LATVIJAS BANKA

Grafiskajos attēlos ar punktiem atzīmēts rādītāja faktiskais lielums, ar līnijām – šo rādītāju aproksimējošā līkne. Rādītāja katras dienas mērījumu aproksimējošā līkne ir vairāk izcelta nekā faktiskā lieluma līkne.

Skaitļu noapaļošanas rezultātā komponentu summa var atšķirties no kopsummas.

– *attiecīgajā periodā nav darījumu vai nav atlikumu.*
x *dati nav pieejami vai rādītājus nav iespējams aprēķināt.*
0 *rādītājs mazāks par 0.5, bet lielāks par nulli vai rādītāja aprēķina rezultāts ir nulle.*

© Latvijas Banka, 2007

Pārpublicējot obligāta avota norāde.

Foto: Gunta Andersone un Andris Tēnass.

SATURS

Latvijas Bankas prezidenta ievadvārdi 5
Tautsaimniecības attīstība un monetārā politika 10
Ārējā ekonomiskā vide 10
Inflācija un cenas 11
Iekšzemes kopprodukts 13
Ārējā tirdzniecība un maksājumu bilance 15
Fiskālā politika 18
Banku attīstība 20
Naudas piedāvājums 20
Kredītu un noguldījumu procentu likmes 24
Starpbanku tirgus 26
Naudas bāze 27
Valūtas tirgus un Latvijas ārējais parāds 28
Vērtspapīru un fondu tirgus 30
Centrālās bankas darbība 33
Latvijas Banka Eiropas Centrālo banku sistēmā un Eiropas Savienības institūcijās 34
Stratēģiskā plānošana 34
Valūtas maiņas politika un ārējās rezerves 35
Monetārās politikas instrumenti 36
Skaidrās naudas apgrozība 37
Statistika 41
Maksājumu un norēķinu sistēmas 43
Finanšu stabilitāte 45
Informācijas sistēmas 46
Sabiedrības informēšana 46
Organizatoriskā attīstība 48
Risku pārvaldīšana un kvalitātes vadība 50
Iekšējais un ārējais audits 51
Grāmatvedība un budžeta vadība 51
Sadarbība ar starptautiskajām organizācijām 52
Sadarbība ar ārvalstu centrālajām bankām un tehniskā palīdzība 52
Latvijas Bankas 2006. gada finanšu pārskati 55
Latvijas Bankas bilance 56
Latvijas Bankas peļņas un zaudējumu aprēķins 58
Latvijas Bankas kopējās atzītās peļņas un zaudējumu pārskats 60
Latvijas Bankas naudas plūsmas pārskats 61
Latvijas Bankas finanšu pārskatu skaidrojumi 62
Neatkarīgu revidentu ziņojums Latvijas Bankas padomei 93
Pielikumi 95
1. Monetārie rādītāji 2006. gadā 96
2. Latvijas Bankas 2006. gada mēnešu bilances 97
3. Latvijas Bankas 2002.–2006. gada bilances 98
4. Latvijas Bankas 2002.–2006. gada peļņas un zaudējumu aprēķini 99
5. Latvijas Bankas noteiktie Lielbritānijas sterliņu mārciņas, Japānas jenas un ASV dolāra kursi 99
6. Latvijas Bankas struktūrvienības 2006. gada beigās 100
7. Latvijas Bankas struktūra 2006. gada beigās 103
8. Latvijas Bankas pārstāvniecība starptautiskajās organizācijās 104
9. 2006. gadā publicētie Latvijas Bankas izdevumi 106
10. Latvijas Bankas pamatuzdevumu izpildes 2006. gada normatīvās aktualitātes 107
11. Termini 108
12. Latvijas Bankas vīzijas, misijas un vērtību vēstījumi 114

SAĪSINĀJUMI

AS	akciju sabiedrība
ASV	Amerikas Savienotās Valstis
CEBS	Eiropas Banku uzraugu komiteja
CFS	citi finanšu starpnieki, izņemot apdrošināšanas sabiedrības un pensiju fondus
CIF	preces vērtība, ietverot transporta un apdrošināšanas izmaksas līdz importētājvalsts robežai *(cost, insurance and freight at the importer's border)*
CSP	Latvijas Republikas Centrālā statistikas pārvalde
ECB	Eiropas Centrālā banka
ECBS	Eiropas Centrālo banku sistēma
EFK	Ekonomikas un finanšu komiteja
EK	Eiropas Komisija
EKS	elektroniskā klīringa sistēma
EMS	Ekonomikas un monetārā savienība
ES	Eiropas Savienība
ES8	valstis, kuras pievienojās ES 2004. gada 1. maijā (izņemot Kipru un Maltu)
ES10	valstis, kuras pievienojās ES 2004. gada 1. maijā
ES15	valstis, kuras ietilpa ES pirms 2004. gada 1. maija
Eurostat	Eiropas Kopienu Statistikas birojs
FKTK	Finanšu un kapitāla tirgus komisija
FM	Latvijas Republikas Finanšu ministrija
FOB	preces vērtība, ietverot transporta un apdrošināšanas izmaksas līdz eksportētājvalsts robežai *(free on board at the exporter's border)*
FRS	ASV Federālo rezervju sistēma
IIN	iedzīvotāju ienākuma nodoklis
IKP	iekšzemes kopprodukts
ISO	Starptautiskā Standartizācijas organizācija *(International Organization for Standardization)*
KMAS	Klientu maksājumu apstrādes sistēma
LCD	Latvijas Centrālais depozitārijs
M0	naudas bāze
M1	šaurās naudas rādītājs
M2	vidējās naudas rādītājs
M3	plašās naudas rādītājs
M2X	plašā nauda
MFI	monetārā finanšu iestāde
NACE	Ekonomiskās darbības statistiskā klasifikācija ES *(Nomenclature statistique des activités économiques dans la Communauté européenne)*
NATO	Ziemeļatlantijas līguma organizācija *(North Atlantic Treaty Organisation)*
NĪN	nekustamā īpašuma nodoklis
NVS	Neatkarīgo Valstu Savienība
OECD	Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija *(Organisation for Economic Co-operation and Development)*
PVN	pievienotās vērtības nodoklis
RFB	Rīgas Fondu birža
RIGIBID	*Riga Interbank Bid Rate*; Latvijas starpbanku noguldījumu procentu likmju indekss
RIGIBOR	*Riga Interbank Offered Rate*; Latvijas starpbanku kredītu procentu likmju indekss
SAMS	starpbanku automatizētā maksājumu sistēma
SEPA	Vienotā eiro maksājumu telpa *(Single Euro Payments Area)*
SDR	Speciālās aizņēmuma tiesības *(Special Drawing Rights)*
SIA	sabiedrība ar ierobežotu atbildību
SNB	Starptautisko norēķinu banka *(Bank for International Settlements)*
SVF	Starptautiskais Valūtas fonds
TARGET2	Eiropas Vienotās automatizētās reālā laika bruto norēķinu sistēmas *(Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer system)* jauna paaudze
VAS	valsts akciju sabiedrība
VKM II	Valūtas kursa mehānisms II
VNS	Latvijas Bankas organizētā vērtspapīru norēķinu sistēma
VSAA	Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra
VSAOI	valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas

LATVIJAS BANKAS PREZIDENTA IEVADVĀRDI

Latvijas tautsaimniecības izaugsme 2006. gadā – turklāt jau trešo gadu pēc kārtas – bija straujākā ES, veicinot labklājības kāpumu, taču izaugsmi vairāk noteica iekšzemes patēriņš, jo eksporta devuma – lai arī kopumā iespaidīga – daļa pieaugumā mazinājās. IKP kāpumu noteica arī tālāka integrācija ES un ārvalstu tiešo investīciju apjoma straujā palielināšanās (2.2 reizes; līdz 8.1% no IKP).

Vienlaikus ar straujo izaugsmi tomēr bija vērojamas arī makroekonomiskās nesabalansētības pazīmes: augsta un noturīga inflācija, kas jau trešo gadu pārsniedza 6%, augoša ārējā nelīdzsvarotība (importa pārsvars pār eksportu), kā arī valsts ārējā parāda palielināšanās. Šo faktoru novēršanai nepieciešama koordinēta Latvijas valdības un citu ekonomiskās politikas veidotāju rīcība.

Latvijas Bankas monetārās politikas lēmumi bija vērsti uz to, lai ierobežotu inflācijas kāpumu un veicinātu sabalansētu tautsaimniecības ilgtermiņa attīstību. Ņemot vērā nepieciešamību mazināt ekonomikas pārkaršanas pazīmes, kas var apdraudēt stabilu tautsaimniecības izaugsmi ilgtermiņā, latos veikto darījumu negatīvās reālās procentu likmes, kā arī galveno ECB procentu likmju un ASV bāzes likmes paaugstinājumus, Latvijas Banka divas reizes paaugstināja refinansēšanas likmi (līdz 5.0%; jūlijā un novembrī – par 0.5 procentu punktiem). Centrālā banka nemainīja rezervju normu (8%), bet paplašināja obligāto rezervju bāzi.

Lai palēninātu kreditēšanas pieaugumu, kas bija viens no galvenajiem iekšzemes patēriņa dzinējspēkiem, Latvijas Banka izmantoja arī centrālajai bankai mazāk ierastus risinājumus – piesaistīja valdības noguldījumus, kas līdz tam glabāti bankās. Pēc lata piesaistes vienotajai Eiropas valūtai resursi latos un eiro Latvijā kļuvuši viegli savstarpēji aizstājami. Procentu likmes kā viens no galvenajiem monetārās politikas instrumentiem zaudējušas iedarbību gadījumos, kad nepieciešama makroekonomisko tendenču koriģēšana, jo vairāk nekā puse aizdevumu rezidentiem izsniegti eiro. Tādējādi tradicionālo centrālās bankas monetārās politikas instrumentu ietekme un efektivitāte ievērojami mazinājusies un makroekonomiskās korekcijas jāveic galvenokārt fiskālās politikas jomā. Tāpēc Latvijas Banka aktīvi turpināja pamatot stingrākas fiskālās politikas nepieciešamību ekonomiskās attīstības cikla augšupejas posmā.

Ekonomikas pārkaršanas pazīmju nostiprināšanās noteica nepieciešamību pēc 2006. gada oktobrī notikušajām vēlēšanām izveidotajai Latvijas valdībai izstrādāt pasākumu plānu inflācijas ierobežošanai un valsts makroekonomiskās situācijas

stabilizēšanai. 2007. gada martā valdība šo plānu apstiprināja. Latvijas fiksēta valūtas kursa režīms sniedz priekšrocības, bet vienlaikus nozīmē, ka galvenais inflācijas ierobežošanas darbs veicams fiskālajā politikā, veidojot uzkrājumus laikam, kad sāksies ekonomiskās attīstības lejupslīde. Plāns paredz valsts budžetu bez deficīta 2007. un 2008. gadā un ar pārpalikumu – 2009. un 2010. gadā, pasākumus hipotēku kredītu atlikuma kāpuma palēnināšanai un eksporta konkurētspējas un iekšzemes konkurences veicināšanai (t.sk. mazo un vidējo uzņēmumu skaita un darba ražīguma palielināšanu), lai inflācija mazinātos jau tuvākajos gados.

Šo valdības plāna pasākumu konsekventa izpilde turpmāk ļaus demonstrēt gan makroekonomisko procesu izpratni, gan prasmi tos kontrolēt: pilnībā īstenots, paredzētais pasākumu kopums var būt pietiekami iedarbīgs un tuvāko gadu laikā mazināt valsts makroekonomiskās attīstības riskus. Tas arī ļaus iezīmēt, iespējams, jau 2011.–2013. gadu kā periodu, kad Latvija varētu izpildīt Māstrihtas kritērijus, nodrošinot sabalansētu tautsaimniecības izaugsmi un gatavību eiro ieviešanai, kas turpmākajos gados joprojām būs Latvijas valdības un Latvijas Bankas galvenais uzdevums makroekonomikas jomā.

Latvijas naudas vēsturē 2006. gadu iemūžinās sešas jaunas jubilejas un piemiņas monētas. Turpinot dažādot Latvijas naudas dizainu ar ierobežotas tirāžas 1 lata monētām, Latvijas Banka emitēja apgrozības monētas "Jāņu vainags" un "Priedes čiekurs". Turpinot tradīciju, Latvijas Banka organizēja sabiedrības aptauju par gada monētu. Par "Latvijas gada monētu 2006" kļuva septiņstūra formas "Ciparu monēta".

Par svarīgu pienākumu Latvijas Banka uzskata padziļināt sabiedrības izpratni par tās darbību, pieņemtajiem lēmumiem un Latvijas tautsaimniecības attīstību. Tam apliecinājums ir Latvijas Bankas padomes 2006. gada jūlijā apstiprinātie "Latvijas Bankas vīzijas, misijas un vērtību vēstījumi". Tāpēc ekonomiskās politikas veidotājiem un plašai sabiedrībai vienlīdz aktuālais jautājums – Latvijas un ES vidējā labklājības līmeņa izlīdzināšanai nepieciešamās izaugsmes priekšnoteikumi – kļuva arī par 2006. gada oktobrī organizētās Latvijas Bankas gadskārtējās konferences "Latvija ceļā uz labklājību: izaugsmes potenciāls un vīzijas" ziņojumu un diskusiju tematiem.

Izsaku pateicību Latvijas Bankas padomei un valdei par veiksmīgu Latvijas Bankas darba organizāciju un ikvienam darbiniekam – par atbildīgo ikdienas darbu un radošo pieeju, veicinot Latvijas Bankas uzdevumu izpildi.

Lai gada pārskats ļauj iepazīt centrālās bankas darbību un vērtēt tās veikumu!

Ilmārs Rimšēvičs
Latvijas Bankas prezidents
Rīgā 2007. gada 11. aprīlī

LATVIJAS BANKA LATVIJAS BANKA LATVIJAS BANKA

LATVIJAS BANKA LATVIJAS BANK NKA LATVIJAS BANKA LATVIJAS BANK

LATVIJAS BANKA LATVIJAS BANKA LATVIJAS BANKA LATVIJAS BANKA

TAUTSAIMNIECĪBAS ATTĪSTĪBA UN MONETĀRĀ POLITIKA

ĀRĒJĀ EKONOMISKĀ VIDE

Pasaules tautsaimniecībai 2006. gadā bija straujāks izaugsmes temps, nekā gaidīts. Turklāt augošās naftas cenas 1. pusgadā vēl vairāk palielināja inflācijas spiedienu un veicināja centrālo banku bāzes likmju kāpumu. Tomēr pēc straujā pieauguma 1. pusgadā pasaules tautsaimniecības attīstības temps 2. pusgadā sāka palēnināties. To galvenokārt ietekmēja ASV tautsaimniecības mērenāka izaugsme, sākot ar 2. ceturksni, kuru noteica ekonomiskās aktivitātes kritums nekustamā īpašuma sektorā un vēlāk arī rūpnieciskās ražošanas sektorā. Tikai gada pēdējos mēnešos ASV IKP pieauguma temps nedaudz paātrinājās, jo degvielas cenu sarukums labvēlīgi ietekmēja privāto patēriņu un eksports attīstījās veiksmīgi. Tomēr ASV daļēji zaudēja globālās izaugsmes dzinējspēka lomu, jo 2. pusgadā līderpozīcijās izvirzījās Āzijas valstis (izņemot Japānu, kur 2. pusgadā iekšzemes pieprasījums auga lēnāk). Eiro zonas tautsaimniecība 2006. gadā salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu attīstījās samērā strauji, tomēr izaugsme valstu dalījumā bija atšķirīga.

Ekonomisko izaugsmi gada beigās veicināja vairākus gadus ilgušā naftas cenu kāpuma krasais pavērsiens, ko sekmēja pieprasījuma samazināšanās un krājumu pieaugums ASV un labvēlīgāka politiskā situācija naftas ieguves valstīs. Pēc naftas cenas kāpuma gada sākumā (no 59 ASV dolāriem par barelu līdz cenas maksimumam augustā – 78 ASV dolāriem par barelu) gada pēdējos mēnešos tā atkal saruka līdz gada sākuma līmenim.

Pasaules tautsaimniecības izaugsme veicināja interesi par ieguldījumiem kapitāla vērtspapīros. 2006. gadā Eiropas akciju tirgus indekss *Dow Jones EUROSTOXX 50* pieauga par 15.1%, ASV akciju tirgus indekss S&P 500 – par 13.6% un *NASDAQ Composite* – par 9.5%, bet Japānas akciju tirgus indekss *Nikkei 225* – par 6.9%. Īpaši strauji akciju cenas palielinājās Ķīnā, *SSE A Share* akciju tirgus indeksam pieaugot par 130.6%. Dabas resursu augstās cenas nodrošināja Krievijas tautsaimniecības attīstību, akciju tirgus indeksam RTS palielinoties par 70.7%.

2006. gadā procentu likmes palielinājās. Ņemot vērā vidējā termiņa augšupvērstus cenu stabilitātes riskus eiro zonā, ECB piecas reizes paaugstināja galveno procentu likmi (par 1.25 procentu punktiem; līdz 3.50%). Bāzes likmes būtiski paaugstināja arī vairāku ES valstu centrālās bankas. FRS 1. pusgadā turpināja paaugstināt bāzes likmi (no 4.25% līdz 5.25%). Pēc vairāk nekā septiņus gadus ilgušās tautsaimniecību graujošās deflācijas un pirmajām ziņām par patēriņa cenu pieaugumu Japānas centrālā banka ne tikai mainīja monetārās politikas operacionālo mērķi (naudas tirgus procentu likme kredītiem uz nakti bez nodrošinājuma), bet arī pieņēma lēmumu par šīs likmes palielināšanu no 0.10% līdz 0.25%.

1. pusgadā pieaugot īstermiņa procentu likmēm, palielinājās arī ilgtermiņa parāda vērtspapīru peļņas likmes. Tomēr centrālo banku īstenotās ierobežojošās monetārās politikas rezultātā gaidāmā ekonomiskās izaugsmes tempa palēnināšanās veicināja ilgtermiņa procentu likmju kritumu 2. pusgadā, gada beigās tām saglabājoties vēl virs gada sākuma rādītāja. ASV valdības 2 gadu obligāciju peļņas likme gada beigās bija 4.8% (gada sākumā – 4.4%), bet 10 gadu obligāciju peļņas likme – 4.7% (4.4%). Savukārt Vācijas valdības 2 gadu obligāciju peļņas likme pieauga no 2.9% līdz 3.9%, bet 10 gadu obligāciju peļņas likme – no 3.3% līdz 4.0%.

2006. gadā eiro kurss attiecībā pret ASV dolāru un Japānas jenu palielinājās, bet attiecībā pret Lielbritānijas sterliņu mārciņu samazinājās. ASV tautsaimniecības dati, kas liecināja par iespējamu pārliekuma punkta iestāšanos, un prognozes, ka citas nozīmīgākās centrālās bankas turpinās īstenot ierobežojošu monetāro politiku, vājināja ASV dolāra pozīcijas pasaules tirgū. 2006. gadā eiro kurss attiecībā pret ASV dolāru palielinājās no 1.18 līdz 1.32.

LATVIJAS BANKA

Eiro zonas tautsaimniecībā 2006. gadā bija vērojamas pozitīvas tendences – pirmajos divos ceturkšņos IKP auga diezgan dinamiski, pārsniedzot potenciālo izaugsmes līmeni. 2. pusgadā ekonomiskā aktivitāte atkal nedaudz samazinājās un izaugsmi noteica iekšzemes pieprasījuma kāpums, bet neto eksporta devums IKP attīstībā, sākot ar 3. ceturksni, kļuva negatīvs. Iekšzemes pieprasījuma pieaugums eiro zonā 2005. un 2006. gadā bija būtisks sabalansētākai eiro zonas ekonomiskajai izaugsmei. Sākumā šo paātrinājumu noteica ievērojams investīciju kāpums, bet pakāpeniski nozīmīgāks kļuva arī privātais patēriņš. Jau 3. ceturksnī privātā patēriņa un investīciju ieguldījums IKP attīstībā bija gandrīz vienāds. Privātā pieprasījuma kāpumu lielākoties noteica pozitīvās tendences eiro zonas darbaspēka tirgū un zemākas naftas cenas. Inflācija eiro zonā 2006. gadā saglabājās iepriekšējā gada līmenī (2.2%). 2. ceturksnī inflācija bija augstāka (virs 2.5%), bet gada beigās naftas cenu krituma dēļ pēc vairāk nekā diviem gadiem noslīdēja zem 2% (ECB inflācijas atsauces lielums).

Valstu dalījumā eiro zonā vēl saglabājās IKP pieauguma tempa atšķirības, tomēr lielākajā daļā valstu IKP kāpuma temps bija straujāks nekā 2005. gadā. Lielāko eiro zonas valstu – Vācijas un Francijas – IKP pieauga visai strauji. Vācijas IKP 2006. gadā palielinājās par 2.7%, un kāpumu noteica gan ārējais, gan iekšzemes pieprasījums (privātais patēriņš pēc divu gadu ilgas stagnācijas 2006. gadā pieauga, palielinājās arī investīcijas). Francijas IKP pieauga par 2.2%.

ES8 valstu ekonomiskā izaugsme 2006. gadā joprojām bija dinamiska, straujāk palielinoties Polijas, Slovākijas, Baltijas valstu, Čehijas un Slovēnijas IKP kāpuma tempam. Visaugstākā inflācija bija Baltijas valstīs, kam raksturīga strauja izaugsme, kā arī Ungārijā un Slovākijā. Tikai Čehijā un Polijā inflācija saglabājās tuvu ECB inflācijas atsauces lielumam. Inflācijas spiedienu veicināja gan straujš algu kāpums, gan kredītu ekspansija. Nozīmīgākais notikums bija ES institūciju lēmums atļaut Slovēnijai kā pirmajai no ES10 valstīm ar 2007. gada 1. janvāri pievienoties eiro zonai.

Lielbritānijas IKP izaugsmes temps saglabājās stabils, lai gan privātais pieprasījums 2. pusgadā pazeminājās. Inflācija, sākot ar 2. ceturksni, bija augstāka par Anglijas Bankas inflācijas atsauces lielumu, tāpēc divas reizes (augustā un novembrī) tika paaugstināta bāzes likme (par 0.5 procentu punktiem; līdz 5.0%).

Zviedrijas IKP 2006. gadā strauji palielinājās (par 4.4%; iepriekšējā gadā – par 2.9%). Gada sākumā izaugsmi galvenokārt noteica eksporta veiksmīgā attīstība. Arī iekšzemes pieprasījums bija spēcīgs, īpaši veicinot tautsaimniecības izaugsmi 2. pusgadā. Ievērojot straujo ekonomisko attīstību un augošo inflācijas risku, Zviedrijas centrālā banka sešas reizes paaugstināja bāzes likmi (par 1.25 procentu punktiem; līdz 3.0%).

Krievijas IKP 2006. gadā palielinājās par 6.7%. Raugoties no pieprasījuma puses, pieaugumu galvenokārt noteica privātā patēriņa un investīciju pamatkapitālā kāpums, bet neto eksporta ieguldījums bija negatīvs. Vērtējot no piedāvājuma puses, dinamiski attīstījās būvniecība un tirdzniecība, bet rūpniecības izaugsmes temps palēninājās.

INFLĀCIJA UN CENAS

Latvijas 2006. gada vidējā inflācija bija tikai nedaudz zemāka nekā iepriekšējā gadā (6.5%), un augsto līmeni noteica netiešo nodokļu pārmaiņas, administratīvi regulējamo cenu pakāpenisks palielinājums un pārtikas cenu pieaugums, kā arī stabilais iekšzemes pieprasījums, ļaujot saglabāties visai augstai pamatinflācijai (5.1%), t.sk. straujam neregulējamo pakalpojumu cenu pieaugumam. Patēriņa cenu

LATVIJAS BANKA

gada inflācija 2006. gada decembrī salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu bija 6.8% (sk. 1. att.).

1. attēls

PATĒRIŅA CENU GADA INFLĀCIJA
(salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)

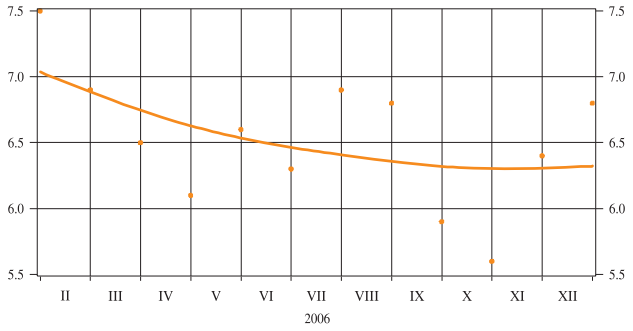

Avots: CSP dati.

Atšķirībā no 2005. gada vidējais pakalpojumu cenu pieaugums jau nedaudz apsteidza preču cenu kāpuma tempu. Preču cenu samērā stabilo līmeni noteica valūtas kursa dinamika, stabila un zema inflācija lielākajā daļā nozīmīgāko ārējās tirdzniecības partnervalstu, kā arī atsevišķu nepārtikas preču (sadzīves aprīkojuma, apģērba un apavu) plašais piedāvājums. Turklāt naftas cenu svārstību dēļ mazinājās arī degvielas cenu pārmaiņu devums kopējā inflācijā.

Saskaņojot nodokļu likumdošanu, janvārī tika paaugstināts akcīzes nodoklis tabakai un alkoholiskajiem dzērieniem. Inflāciju būtiski neietekmēja elektropreču apliksana ar dabas resursu nodokli, bet pēc PVN samazināšanas līdz 5% (ar jūliju) īslaicīgi saruka siltumenerģijas cenas.

Administratīvi regulējamo cenu grupā būtiski sadārdzinājās energoresursi – janvārī un maijā tika paaugstināta maksa par dabasgāzi, izraisot siltumenerģijas cenu kāpumu. Martā iedzīvotājiem par 6.7% tika paaugstināta maksa par patērēto elektroenerģiju. Gada laikā sadārdzinājās vairākums komunālo pakalpojumu, palielinājās īres maksa, izmaksas pakāpeniski sadārdzināja transporta pakalpojumu cenas un nozīmīgi pieauga maksa par bērnudārzu. Administratīvi regulējamo cenu ietekme uz gada vidējo inflāciju bija gandrīz divas reizes lielāka nekā iepriekšējā gadā (1.5 procentu punkti).

2006. gadā būtiski samazinājās degvielas cenu ietekme uz kopējo inflāciju (0.4 procentu punkti; 2005. gadā – 1.1 procentu punkts). Kritumu noteica naftas cenu svārstības un tas, ka atšķirībā no iepriekšējā gada netika mainīts akcīzes nodoklis.

Izmaksu un nepietiekamās ražas dēļ turpināja augt pārtikas cenas. Nozīmīgi pārtikas cenas palielinājās 2. pusgadā, kad strauji pieauga labības produktu cenas. Neapstrādātās pārtikas cenas ietekmēja inflāciju gandrīz tāpat kā 2005. gadā (0.8 procentu punkti).

Lai gan pamatinflācija bija nedaudz zemāka nekā iepriekšējā gadā, tomēr gada beigās tā būtiski pieauga (līdz 5.8%). Visvairāk palielinājās apstrādātās pārtikas un neregulējamo pakalpojumu cenas. Būtiski sadārdzinājās personiskās aprūpes, sabiedriskās ēdināšanas un viesnīcu pakalpojumi, kuru straujo sezonālo kāpumu noteica tūrisma pieaugums saistībā ar vairāku liela mēroga starptautisku pasākumu rīkošanu Rīgā. Konkurences dēļ turpināja (taču mazāk nekā iepriekšējā gadā) samazināties sakaru pakalpojumu cenas.

Ražotāju cenas rūpniecībā 2006. gadā vidēji palielinājās par 10.3%, t.sk. iekšzemes tirgū pārdotajai produkcijai – par 10.0%, bet eksportētajai produkcijai – par 10.9%. Visbūtiskāk cenu kāpumu iekšzemes tirgū ietekmēja enerģijas (par 14.8%), ra-

žošanas līdzekļu (par 12.6%) un starppatēriņa preču (par 11.2%) sadārdzinājums. Īslaicīga lietojuma patēriņa preču, kas kopā ar enerģijas cenām tieši ietekmēja patēriņa cenu kāpumu, cenas palielinājās par 6.1% (t.sk. pārtikas, alkoholisko dzērienu un tabakas cenas – par 7.2%), bet ilglietojuma patēriņa preču cenas samazinājās par 0.3%.

Strādājošo darba samaksas kāpumam sasniedzot 44.2%, ļoti strauji (par 20.9%) auga būvniecības izmaksas. Arī mašīnu un mehānismu uzturēšanas un ekspluatācijas izmaksas palielinājās par 20.9%, bet būvmateriālu cenas – par 10.1%.

Gan eksporta, gan importa vienības vērtība 2006. gadā turpināja augt, bet lēnāk nekā iepriekšējā gadā. Eksporta cenas palielinājās par 9.7% (2005. gadā – par 10.3%) un importa cenas – par 9.3% (12.6%). Tirdzniecības nosacījumi uzlabojās, jo eksporta cenu kāpums bija straujāks.

Nozīmīgs bija parasto metālu un parasto metālu izstrādājumu (22.0%), minerālproduktu (18.8%), satiksmes līdzekļu (12.3%) un ķīmiskās rūpniecības un tās saskarnozaru ražojumu (11.2%) cenu kāpums. Būtiski pieauga arī nozīmīgāko eksporta preču grupu – koka un koka izstrādājumu un pārtikas rūpniecības ražojumu – cenas (attiecīgi par 5.3% un 4.7%). Eksporta fiziskā apjoma kāpums bija neliels (2.9%), tādējādi eksporta pieaugumu noteica cenu kāpums.

Savukārt importa vienības vērtība salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu visstraujāk palielinājās visām importā dominējošajām precēm un produktiem – minerālproduktiem (par 22.3%), mehānismiem un mehāniskām ierīcēm, elektroiekārtām (par 9.0%), parastajiem metāliem un parasto metālu izstrādājumiem (par 7.1%) un satiksmes līdzekļiem (par 5.7%). Importa pieauguma vienu trešdaļu noteica cenu celšanās, bet divas trešdaļas – fiziskā apjoma kāpums.

IEKŠZEMES KOPPRODUKTS

2006. gadā bija vērojama ļoti strauja, bet nesabalansēta Latvijas tautsaimniecības izaugsme. Kāpumu noteica iekšzemes pieprasījuma komponenti – strauji augošais privātais patēriņš un stabili augstais investīciju kāpums. Lai gan ārējais pieprasījums bija samērā spēcīgs, tomēr ar lejupvērstu pārmaiņu tendenci. IKP faktiskajās cenās sasniedza 11.3 mljrd. latu, reālajam IKP pārsniedzot iepriekšējā gada rādītāju par 11.9% (sk. 1. tabulu).

1. tabula

IKP UN KOPĒJĀS PIEVIENOTĀS VĒRTĪBAS GADA PIEAUGUMS
(salīdzināmajās cenās; %)

	2005	**2006**
IKP	10.6	**11.9**
Kopējā pievienotā vērtība	10.8	**11.5**
Preču sektors	8.5	**7.0**
Pakalpojumu sektors	11.7	**13.1**

Avots: CSP dati.

Privātais patēriņš 2006. gada pirmajos deviņos mēnešos palielinājās par 17.0%, nosakot lielāko daļu no iekšzemes pieprasījuma kāpuma. Mājsaimniecību tēriņu pieaugumu 2006. gadā veicināja joprojām straujā kreditēšanas attīstība un rīcībā esošo ienākumu nozīmīgs palielinājums, ko noteica nodarbinātības, reālās vidējās darba algas, ārvalstīs strādājošo rezidentu saņemtā atalgojuma, kā arī izmaksāto

LATVIJAS BANKA LATVIJAS BANKA LATVIJAS BANKA

sociālo pabalstu un pensiju apjoma pieaugums. Papildus šiem objektīvajiem faktoriem patēriņa kāpumu veicināja arī cenu pieauguma gaidas un iedzīvotāju aktīvu vērtības palielinājuma un straujās tautsaimniecības izaugsmes radītais optimistiskais noskaņojums.

Kopējā kapitāla veidošana 2006. gada pirmajos deviņos mēnešos sasniedza jau 41.0% no IKP. Kopējā pamatkapitāla veidošana šajā periodā palielinājās par 13.5%. Iepriekšējos piecos gados vidējais investīciju kāpums pamatlīdzekļos bija 15.8% gadā, un pieaugumu galvenokārt noteica zemā bāze, jo 20. gs. 90. gadu sākumā stagnēja rūpniecība un gandrīz nenotika dzīvojamā fonda atjaunošanās un jaunu mājokļu būvniecība. Līdztekus bāzes efektam izaugsmi veicināja labi komersantu iepriekšējo periodu finanšu rezultāti (reinvestētā peļņa), dinamiska kreditēšanas attīstība un straujas tautsaimniecības izaugsmes gaidas, kuras galvenokārt veicināja ieguldījumus visvairāk augošajās nozarēs – tirdzniecībā un operācijās ar nekustamo īpašumu, kā arī nomā un citā komercdarbībā.

Preču un pakalpojumu eksporta reālais kāpums 2006. gada pirmajos deviņos mēnešos bija 11.3%, savukārt imports iekšzemes pieprasījuma ekspansijas ietekmē palielinājās straujāk (par 18.7%). Eksporta pieauguma tempa sarukumu noteica atsevišķu produktu grupu eksporta apjoma samazinājums vai pieauguma tempa kritums (minerālproduktu, papīra un kartona izstrādājumu, koka un koka izstrādājumu u.c.). Izmaksu un cenu palielinājums pasliktināja konkurētspēju ārējos tirgos, un tas papildus mudināja uzņēmējus vispirms apmierināt iekšzemes pieprasījumu.

Vienlaikus arvien nozīmīgāki kļuva tautsaimniecības turpmāko attīstību ierobežojošie faktori – augošā spriedze darba tirgū, cenu kāpums, straujš mājsaimniecību parāda palielinājums, nesamērīga iekšzemes pieprasījuma izaugsme, kas noteica negatīvu neto eksporta devumu, lielas investīcijas mājokļos, automobiļos un nozarēs ar samērā zemu pievienoto vērtību.

Visstraujāk attīstījās pakalpojumu sektors, īpaši tā svarīgākā nozare – tirdzniecība (kāpums – 17.4%), kā arī operācijas ar nekustamo īpašumu, noma un cita komercdarbība (17.6%) un transports, glabāšana un sakari (9.3%).

Mazumtirdzniecības (t.sk. automobiļu pārdošanas un autodegvielas mazumtirdzniecības) apgrozījuma kāpums salīdzināmajās cenās 2006. gadā bija īpaši liels (29.8%), turklāt pēdējos divos gados tirdzniecība katru ceturksni sasniedza jaunus pieauguma tempa rekordus. To galvenokārt noteica ilglietojuma preču pieprasījums, turklāt līdztekus joprojām strauji augošajam automobiļu tirdzniecības apjomam (palielinājums gadā vidēji – 13.0 procentu punktu) 2. pusgadā ļoti augstu kāpumu sasniedza arī mēbeļu, mājsaimniecības priekšmetu (īpaši elektropreču) un būvmateriālu tirdzniecība. Šīs preču grupas devums tirdzniecības kopapjomā palielinājās no 3.5 procentu punktiem 1. pusgadā līdz 5.8 procentu punktiem 2. pusgadā.

Transporta, glabāšanas un sakaru nozarē būtiski pieauga kravu apgrozījums autotransporta komercpārvadājumos (par 33.7%), pa maģistrālo cauruļvadu transportēto naftas produktu (par 22.0%) un vairāku sakaru pakalpojumu apjoms. Pa dzelzceļu pārvadāto kravu apjoms samazinājās par 11.2%, galvenokārt sarūkot naftas produktu un minerālmēslu pārvadājumu apjomam. Nedaudz (par 0.9%) kravu apgrozījums samazinājās arī Latvijas ostās, lai gan Rīgas ostas kravu apgrozījums palielinājās par 3.8%.

Preču sektora lēnāku izaugsmi ietekmēja ražošanas apjoma samērā nelielais kāpums apstrādes rūpniecībā (6.2%), un to veicināja ārējā pieprasījuma kritums un

koksnes, koka un korķa izstrādājumu ražošanas sašaurināšanās. Ļoti veiksmīgi visu gadu attīstījās būvniecība (pieaugums – 13.6%).

Straujo tautsaimniecības izaugsmi veicināja nozīmīgie ieguldījumi ražošanas attīstībā. Nefinanšu investīciju apjoms salīdzināmajās cenās sasniedza 2.0 mljrd. latu (pieaugums salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu – 12.0%). Lielākie ieguldījumi veikti četrās nozarēs – apstrādes rūpniecībā (353.9 milj. latu), operācijās ar nekustamo īpašumu, nomā un citā komercdarbībā (267.8 milj. latu), transportā, glabāšanā un sakaros (258.6 milj. latu) un tirdzniecībā (257.2 milj. latu).

Straujā tautsaimniecības attīstība jau otro gadu pēc kārtas veicināja reģistrētā bezdarba līmeņa būtisku samazināšanos (no 7.4% 2005. gada decembra beigās līdz 6.5% 2006. gada decembra beigās). Ekonomiskās izaugsmes un darbaspēka aizplūšanas uz ārvalstīm ietekmi raksturoja arī strauji augošais reģistrēto vakanču skaits, kas decembrī vairāk nekā divas reizes pārsniedza iepriekšējā gada atbilstošā perioda rādītāju, bet vidēji gadā reģistrēto vakanču skaits pārsniedza 2005. gada rādītāju par 89.2%. Samazinoties bezdarbnieku skaitam un pieaugot reģistrēto vakanču skaitam, noslodzes koeficients (reģistrēto bezdarbnieku skaits uz vienu vakanci) samazinājās līdz 5.4 (2005. gadā – 11.7).

Strukturālā bezdarba ietekme uz kopējo bezdarba līmeni joprojām saglabājās. Lai gan Latgalē bezdarba līmenis 2006. gadā samazinājās visstraujāk, tomēr šajā reģionā tas vēl arvien bija augsts (14.1%). Zemākais bezdarba līmenis 2006. gada beigās bija Rīgā (3.8%), bet Kurzemē, Zemgalē un Vidzemē tas bija attiecīgi 6.6%, 6.7% un 6.8%. Turpinoties aktīvai Nodarbinātības valsts aģentūras darbībai, ievērojams progress tika sasniegts ilgstošo bezdarbnieku skaita samazināšanā. 2006. gada beigās reģistrēti 15.9 tūkst. ilgstošo bezdarbnieku jeb 23.1% no bezdarbnieku kopskaita (2005. gadā – 20.6 tūkst. jeb 26.2%).

ĀRĒJĀ TIRDZNIECĪBA UN MAKSĀJUMU BILANCE

Ārējās tirdzniecības apgrozījums 2006. gadā sasniedza 9.6 mljrd. latu (sk. 2. tabulu). Preču eksporta kāpums (13.3%) pēc straujā pieauguma iepriekšējā gadā būtiski palēninājās, bet importa kāpumu (29.4%) noteica joprojām augošais iekšzemes pieprasījums, t.sk. vairāku lielu investīciju projektu īstenošana. Importa pārsvars pār eksportu sasniedza 92.5% (2005. gadā – 68.5%).

2. tabula

LATVIJAS ĀRĒJĀ TIRDZNIECĪBA
(eksports – FOB cenās; imports – CIF cenās; milj. latu)

	2005	**2006**
Eksports	2 888.2	**3 272.5**
Imports	4 866.9	**6 298.3**
Bilance	–1 978.7	**–3 025.7**

Avots: CSP dati.

Ārējās tirdzniecības bilances negatīvais saldo palielinājās satiksmes līdzekļu, mehānismu un mehānisku ierīču, elektroiekārtu un minerālproduktu grupās, jo importa apjoma kāpums šajās preču grupās salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu daudzkārt pārsniedza eksporta apjoma pieaugumu. Pozitīvs bija vienīgi koka un koka izstrādājumu saldo. Ārējās tirdzniecības negatīvais saldo visvairāk palielinājās ar ES valstīm (galvenokārt ES15 valstīm), bet samazinājās ar NVS valstīm. No nozīmīgākajām partnervalstīm pozitīva ārējās tirdzniecības bilance Latvijai joprojām

LATVIJAS BANKA LATVIJAS BANKA LATVIJAS BANKA

bija tikai ar Lielbritāniju, turklāt tā saruka. Negatīvā saldo būtisko pieaugumu ar Vāciju un Poliju noteica straujais importa kāpums no šīm valstīm.

Latvijas nozīmīgākās eksporta preces 2006. gadā bija koks un koka izstrādājumi (22.6% no eksporta kopapjoma), parastie metāli un parasto metālu izstrādājumi (14.9%), lauksaimniecības un pārtikas preces (13.3%), mehānismi un mehāniskas ierīces, elektroiekārtas (9.8%) un tekstilmateriāli un tekstilizstrādājumi (8.2%). Vislielākais bija parasto metālu un parasto metālu izstrādājumu, satiksmes līdzekļu, lauksaimniecības un pārtikas preču, ķīmiskās rūpniecības un tās saskarnozaru ražojumu un mehānismu un mehānisku ierīču, elektroiekārtu izveduma pieaugums. Fiziskā apjoma kāpums noteica satiksmes līdzekļu, lauksaimniecības un pārtikas preču un mehānismu un mehānisku ierīču, elektroiekārtu eksporta apjoma palielināšanos. Parasto metālu un parasto metālu izstrādājumu eksporta pieaugumu ietekmēja cenu celšanās, bet abi faktori – ķīmiskās rūpniecības un tās saskarnozaru ražojumu un tekstilmateriālu un tekstilizstrādājumu izveduma kāpumu. Savukārt eksporta pieauguma tempa palēnināšanos būtiski ietekmēja nozīmīgākās eksporta preču grupas – koka un koka izstrādājumu – nelielais kāpums (2.9%), papīra masas no koksnes, papīra un kartona eksporta samazināšanās par 13.2% un minerālproduktu izveduma kritums par trešdaļu, ko noteica to fiziskā apjoma samazināšanās.

Trīs ceturtdaļas eksporta kopapjoma 2006. gadā nonāca ES valstīs, uz kurām eksports salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu pieauga par 11.0%. Lielākais eksporta preču izveduma pieaugums bija uz ES10 valstīm (Lietuvu un Igauniju), lai gan eksports uz Poliju samazinājās 1.9 reizes. Eksporta kāpums uz Vāciju, Beļģiju, Itāliju un Nīderlandi noteica tā pieaugumu uz ES15 valstīm, bet vienlaikus šajā valstu grupā eksports kritās uz Lielbritāniju, Zviedriju un Somiju. Uz ES valstīm visvairāk izveda koku un koka izstrādājumus (26.8% no eksporta uz ES kopapjoma), parastos metālus un parasto metālu izstrādājumus (15.7%), lauksaimniecības un pārtikas preces (12.1%), tekstilmateriālus un tekstilizstrādājumus (8.0%) un mehānismus un mehāniskas ierīces, elektroiekārtas (7.9%). Gandrīz par trešdaļu eksports palielinājās uz NVS valstīm (galvenokārt Krieviju) un nedaudz – arī uz pārējām valstīm (Norvēģiju un Alžīriju). Eksporta kāpumā uz NVS valstīm dominēja mehānismi un mehāniskas ierīces, elektroiekārtas (20.6% no eksporta kopapjoma uz šo valstu grupu), lauksaimniecības un pārtikas preces (19.9%), ķīmiskās rūpniecības un tās saskarnozaru ražojumi (14.9%) un tekstilmateriāli un tekstilizstrādājumi (10.6%), bet uz pārējām valstīm – koks un koka izstrādājumi (19.9%), parastie metāli un parasto metālu izstrādājumi (18.8%), minerālprodukti (14.8%) un lauksaimniecības un pārtikas preces (13.2%). Nozīmīgākās Latvijas eksporta partnervalstis 2006. gadā bija Lietuva (14.6% no eksporta kopapjoma), Igaunija (12.6%), Vācija (10.1%), Krievija (8.9%), Lielbritānija (8.0%) un Zviedrija (6.5%).

2006. gadā būtisks konkurētspējas uzlabojums netika novērots nevienā no galveno tirdzniecības partnervalstu tirgiem. Lata nominālā efektīvā kursa samazinājums (0.5%) salīdzinājumā ar 2005. gada vidējo līmeni bija pārāk nebūtisks, lai neitralizētu cenu un izmaksu līmeņa kāpumu attiecībā pret lielāko daļu nozīmīgāko Latvijas tirdzniecības partnervalstu valūtām (izņemot Krieviju, Poliju, Lietuvu un Igauniju). Ar patēriņa cenu indeksu deflētais lata reālais efektīvais kurss pieauga par 3.2%, t.sk. attiecībā pret attīstīto valstu valūtām – par 4.8%. Straujais ražotāju cenu kāpums rūpniecībā izraisīja nozīmīgāku izmaksu konkurētspējas pasliktināšanos: lata reālais efektīvais kurss, kas deflēts ar ražotāju cenu indeksu, palielinājās par 4.3%, t.sk. attiecībā pret attīstīto valstu valūtām – par 5.9%.

Būtisko izaugsmi 2006. gadā noteica Latvijas importā dominējošās preces: mehānismi un mehāniskas ierīces, elektroiekārtas (19.5% no importa kopapjoma), minerālprodukti (13.6%), satiksmes līdzekļi (13.5%), lauksaimniecības un pārtikas preces (11.2%), parastie metāli un parasto metālu izstrādājumi (9.6%) un ķīmiskās

LATVIJAS BANKA LATVIJAS BANKA LATVIJAS BANKA

LATVIJAS BANKA

reizes lielāks nekā rezidentu ārvalstīs gūto ieguldījumu ienākumu apjoma kāpums. Tikai daļēji to kompensēja rezidentu ārvalstīs saņemtās atlīdzības nodarbinātajiem pieaugums.

Kārtējo pārvedumu pozitīvais saldo saruka par 66.2 milj. latu, un to noteica debeta darījumu apjoma palielināšanās citos sektoros un valdības sektorā. Salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu valdības maksājumi ES budžetā pieauga, bet saņemto ES struktūrfondu līdzekļu apjoms gandrīz nemainījās.

Kapitāla un finanšu konta pozitīvais saldo 2006. gadā bija 2 414.0 milj. latu. Tekošā konta negatīvo saldo sedza ilgtermiņa kapitāls ārvalstu tiešo investīciju un ilgtermiņa aizņēmumu veidā.

Kapitāla konta pozitīvais saldo 2006. gadā sasniedza 133.2 milj. latu (par 11.2% vairāk nekā iepriekšējā gadā). Lielāko daļu (98.2%) no kapitāla konta pozitīvā saldo, līdzīgi kā divos iepriekšējos gados, veidoja no ES struktūrfondiem pārskaitītie līdzekļi ieguldījumiem.

Ārvalstu tiešo investīciju pozitīvais saldo (915.9 milj. latu jeb 8.1% no IKP) salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu bija 2.2 reizes lielāks un sedza 38.5% no tekošā konta negatīvā saldo (augstākais rādītājs pēdējo četru gadu laikā). Ārvalstu tiešās investīcijas Latvijā ieplūda reinvestētās peļņas (43.1% no tiešo investīciju kopapjoma) un pašu kapitāla (35.7%) veidā. Investīciju apjoms 2006. gadā visvairāk pieauga no Igaunijas, Kipras, Zviedrijas, Dānijas un Vācijas (finanšu starpniecībā – galvenokārt bankām palielinot pamatkapitālu –, operācijās ar nekustamo īpašumu, nomā un citā komercdarbībā, vairumtirdzniecībā un mazumtirdzniecībā).

2006. gadā būtiski palielinājās gan portfeļieguldījumu aktīvi, gan pasīvi, tādējādi negatīvais saldo sasniedza tikai 6.9 milj. latu. Aktīvu pieaugumu veidoja banku ieguldījumi parāda vērtspapīros (60.8% no portfeļieguldījumu aktīviem) un uzņēmumu sektora ieguldījumi līdzdalības vērtspapīros (20.8%). Pasīvu kāpumu noteica banku obligāciju emisija.

Citu ieguldījumu pozitīvais saldo bija 2 522.3 milj. latu jeb 22.4% no IKP, un to galvenokārt noteica banku darījumi (97.9%). Banku kredītu pozitīvais saldo sasniedza 2 214.9 milj. latu, un lielāko daļu (59.0%) no tiem veidoja ilgtermiņa aizņēmumi. Salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu ilgtermiņa aizņēmumu īpatsvars banku aizņēmumu struktūrā ievērojami samazinājās (2005. gadā 73.1% no banku aizņēmumiem bija ilgtermiņa aizņēmumi). Nerezidentu pieprasījuma noguldījumi Latvijas bankās palielinājās par 283.3 milj. latu.

Uzņēmumu sektora ārējās saistības pieauga nedaudz vairāk nekā prasības. Uzņēmumu sektora saistību kāpumā dominēja ilgtermiņa aizņēmumi (554.5 milj. latu). Aizņēmumu apjoma pieaugumu noteica finansējuma pārstrukturēšana finanšu grupu ietvaros – daļa citu finanšu starpnieku (līzinga un faktoringa sabiedrības) aizņēmās no nerezidentu kredītiestādēm, neizmantojot to Latvijā esošo meitasbanku starpniecību.

Rezerves aktīvi 2006. gadā palielinājās par 1 103.0 milj. latu, augot latu pieprasījumam, t.sk. saistībā ar banku obligāto rezervju prasību izpildi pēc obligāto rezervju bāzes paplašināšanas.

FISKĀLĀ POLITIKA

2006. gadā valsts konsolidētā kopbudžeta bilance saskaņā ar uzkrāšanas principu, pēc kura tiek vērtēta atbilstība Māstrihtas kritērijiem, bija pozitīva (47.4 milj. latu jeb 0.4% no IKP). Savukārt valsts konsolidētā kopbudžeta finansiālā bilance sa-

skaņā ar naudas plūsmas metodoloģiju bija negatīva (98.6 milj. latu jeb 0.9% no IKP). Finansiālā deficīta attiecība pret IKP 2006. gadā bija mazāka nekā 2005. gadā (1.3% no IKP) un mazāka, nekā plānots budžetā (1.4% no IKP). To galvenokārt nodrošināja straujš nodokļu ieņēmumu kāpums augstā tautsaimniecības attīstības tempa dēļ.

Valsts konsolidētā kopbudžeta ieņēmumi 2006. gadā sasniedza 4.0 mljrd. latu jeb 36.6% no IKP. Gada laikā tie palielinājās par 823.6 milj. latu jeb par 25.7%, to attiecībai pret IKP pieaugot par 0.7 procentu punktiem.

Nodokļu ieņēmumi 2006. gadā salīdzinājumā ar 2005. gadu palielinājās par 753.0 milj. latu jeb 29.6%. Saglabājoties privātā patēriņa kāpuma tendencei, PVN ieņēmumi gada laikā pieauga par 37.4%. Akcīzes nodokļa ieņēmumi palielinājās par 16.6%, un to noteica akcīzes nodokļu likmes paaugstināšana naftas produktiem, alkoholiskajiem dzērieniem un alum, kā arī tabakas izstrādājumiem. Tiešo nodokļu grupā visstraujāk (par 40.5%) pieauga uzņēmuma ienākuma nodokļa ieņēmumi uzņēmumu peļņas straujā kāpuma dēļ. Nozīmīgi (par 29.0%) palielinājās arī IIN ieņēmumi. Lai gan samazinoša ietekme uz tiem bija ar IIN neapliekamā minimuma paaugstināšanai (no 26 līdz 32 latiem mēnesī) un nodokļa atvieglojuma par apgādībā esošu personu palielināšanai (no 18 līdz 22 latiem mēnesī), lielāka pozitīva ietekme bija minimālās darba algas pieaugumam (no 80 līdz 90 latiem mēnesī), kā arī nodarbināto skaita un darba samaksas straujam kāpumam. Darba samaksas un nodarbināto skaita pieaugums noteica arī sociālās apdrošināšanas iemaksu ieņēmumu būtisku kāpumu (207.5 milj. latu jeb 27.6%).

Nenodokļu ieņēmumi 2006. gadā salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu palielinājās tikai par 10.7%. Arī no ES struktūrfondiem saņemto maksājumu apjoms pieauga maz (par 1.6%).

Valsts konsolidētā kopbudžeta izdevumi 2006. gadā sasniedza 4.1 mljrd. latu jeb 37.4% no IKP (pieaugums – 808.8 milj. latu jeb 24.4%; to attiecības pret IKP kāpums – 0.3 procentu punkti). Augot valsts sektorā strādājošo darba samaksai, nozīmīgi (par 24.6%) palielinājās ar to saistītie valdības izdevumi. 2006. gada aprīlī un oktobrī veiktā pensiju indeksācija, kā arī pensiju indeksācijas nosacījumu pārmaiņas un dažu pabalstu palielināšana nodrošināja dotāciju iedzīvotājiem pieaugumu (19.1%). Turpinājās arī izdevumu kapitālieguldījumiem straujš palielinājums (39.4%), un to daļēji veicināja valsts investīcijas ES fondu līdzfinansētajos projektos.

Valsts konsolidētā kopbudžeta finansiālo deficītu 2006. gadā noteica būtisks valsts pamatbudžeta deficīts (283.6 milj. latu), bet pašvaldību konsolidētā budžeta deficīts bija tikai 3.1 milj. latu. Savukārt valsts sociālās apdrošināšanas fondā uzkrājās ievērojams finansiālais pārpalikums (181.6 milj. latu), t.sk. valsts pensiju fonda pārpalikums, sociālās apdrošināšanas iemaksu apjoma pieaugumam apsteidzot izmaksāto pensiju apjoma kāpumu, bija 141.2 milj. latu.

Kopējais centrālās valdības un pašvaldību parāds 2006. gada beigās bija 1 115.1 milj. latu (pieaugums – 68.5 milj. latu). Kāpumu galvenokārt noteica centrālās valdības aizņēmums no Eiropas Investīciju bankas Kohēzijas fonda un struktūrfondu līdzfinansējumam (52.7 milj. latu) un pašvaldību ārvalstu aizņēmuma pieaugums (18.1 milj. latu). Savukārt centrālās valdības iekšējais parāds samazinājās par 3.7 milj. latu.

BANKU ATTĪSTĪBA

2006. gada beigās Latvijas Republikā bija reģistrēta 21 banka (decembrī vienai bankai tika anulēta licence), trīs ārvalstu banku filiāles (t.sk. divas atvērtas 2006. gadā), 35 krājaizdevu sabiedrības, trīs elektroniskās naudas institūcijas un divi naudas tirgus fondi. Ārvalstīs 2006. gadā reģistrētas trīs jaunas Latvijas banku filiāles. Visas Latvijas bankas, izņemot vienu, ir privātas, un valsts daļa banku sektora apmaksātajā pamatkapitālā 2006. gada beigās samazinājās līdz 8.2%. Latvijas valsts ir VAS "Latvijas Hipotēku un zemes banka" vienīgā īpašniece.

2006. gadā, saglabājoties straujai tautsaimniecības izaugsmei un spēcīgam iekšzemes pieprasījumam, Latvijas finanšu sektora aktivitāte turpināja palielināties, tādējādi banku aktīvi gada laikā pieauga par 45.4%. Aktīvu straujo kāpumu joprojām noteica rezidentiem izsniegto kredītu atlikuma gada pieaugums, kas 2. pusgada mēnešos bija tuvu 60% (hipotekārajā kreditēšanā – tuvu 90%). Finansējums rezidentu kreditēšanai arvien vairāk tika piesaistīts no ārvalstu MFI (gada beigās – 34.2% no kopējiem pasīviem; t.sk. 25.4% finansējuma piesaistīti no mātesbankām).

Lai gan banku obligāto rezervju prasības pieauga un procentu likmes palielinājās, saglabājās augsta banku pelnītspēja un efektivitāte. 2006. gada neauditētā banku peļņa bija 265.9 milj. latu, bet kapitāla atdeves rādītājs ROE – 26.3%. Procentu likmju kopējā starpība turpināja samazināties, jo pieauga tirgus procentu likmes, kas banku konkurences apstākļos veicināja procentu izdevumu (īpaši – par saistībām pret MFI) straujāku kāpumu. Turpmāks procentu izdevumu pieauguma pārsniegums pār procentu ienākumiem ar laiku negatīvi ietekmēs banku pelnītspēju.

Banku aktīvu kvalitāte turpināja uzlaboties, bet kapitāla pietiekamības rādītājs saglabājās iepriekšējā gada līmenī, tāpēc banku šoku absorbēšanas spēja bija samērā laba.

Bankas turpināja attīstīties un klientiem piedāvāja jaunas iespējas, atverot jaunas filiāles gan Latvijā, gan ārvalstīs, izveidojot ieguldījumu pārvaldes sabiedrības un fondus, pilnveidojot attālināto norēķinu sistēmas un uzstādot skaidrās naudas iemaksu bankomātus.

NAUDAS PIEDĀVĀJUMS

MFI galvenie naudas rādītāji atspoguļoti 1. pielikumā. Monetāro rādītāju pieaugums 2006. gadā kopumā veicināja augstas latu likviditātes saglabāšanos. M3 (plašās naudas rādītājs) palielinājās par 40.3% (iepriekšējā gadā – par 39.3%) un 2006. gada beigās bija 5 506.8 milj. latu (sk. 2. att.). Straujā valsts tautsaimniecības attīstība un noturīgais inflācijas līmenis noteica naudas piedāvājuma pieauguma tempa paātrināšanos, un M3 1. pusgadā palielinājās par 15.4%, bet 2. pusgadā – par 21.6%. Straujākais M3 gada kāpuma temps bija vērojams oktobrī (44.3%; sk. 3. att.), bet

2. attēls

NAUDAS RĀDĪTĀJI
(perioda beigās; milj. latu)

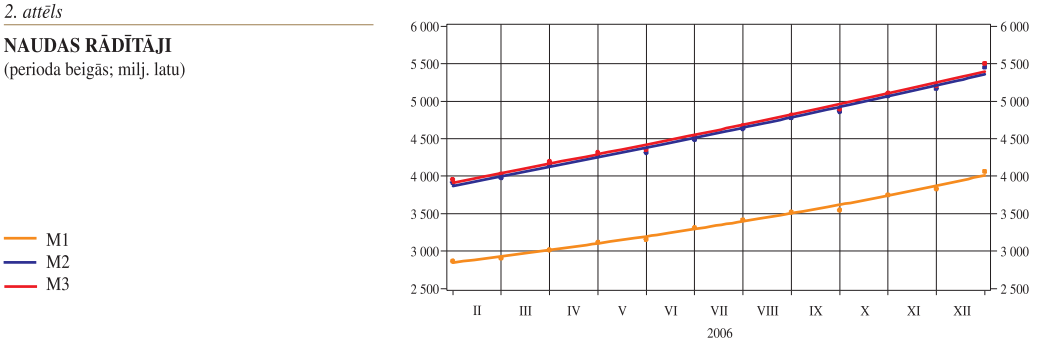

LATVIJAS BANKA

3. attēls

M3 UN REZIDENTU FINANŠU IESTĀDĒM, NEFINANŠU SABIEDRĪBĀM UN MĀJSAIMNIECĪBĀM IZSNIEGTIE KREDĪTI

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)

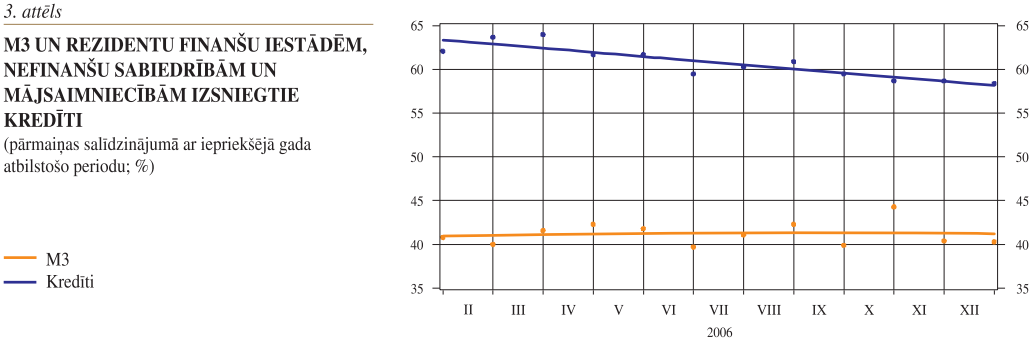

lielākais mēneša pieaugums – decembrī (296.3 milj. latu jeb 5.7%), kad krasi palielinājās MFI (izņemot Latvijas Banku) piesaistīto noguldījumu atlikums un sezonālu faktoru dēļ auga skaidrās naudas pieprasījums.

M3 kopējo kāpumu nozīmīgāk ietekmēja šaurās naudas rādītājā M1 ietilpstošie likvīdākie līdzekļi. M1 pieauga par 41.7%, visās valūtās MFI uz nakti veiktajiem noguldījumiem palielinoties par 48.6% (sk. 4. att.). Galvenokārt iekšzemes pieprasījuma noteiktā ekonomiskā izaugsme, kurā būtiska nozīme bija mazumtirdzniecības apgrozījuma kāpumam, un augstā inflācija noteica skaidrās naudas apgrozībā (Latvijas Bankas emitēto latu banknošu un monētu, neieskaitot to atlikumus pārējo MFI kasēs) pieauguma tempa paātrināšanos līdz 23.3% (2005. gadā – 21.8%). Tomēr M3 pieaugumu galvenokārt noteica noguldījumi bankās, un skaidrās naudas daļa M3 turpināja samazināties, sarūkot no 20.0% 2005. gada beigās līdz 17.6% 2006. gada beigās.

4. attēls

M3 SASTĀVDAĻAS

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)

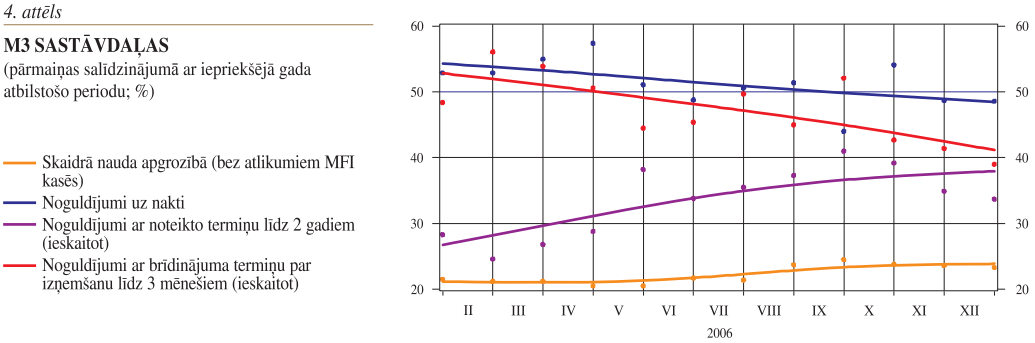

M2 (vidējās naudas rādītājs) pieauga par 39.7% (2005. gadā – par 38.7%), visās valūtās veikto noguldījumu ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu līdz 3 mēnešiem (ieskaitot) atlikumam palielinoties par 39.0% un visās valūtās MFI veikto noguldījumu ar noteikto termiņu līdz 2 gadiem (ieskaitot) atlikumam – par 33.7%. Plašās naudas rādītājā M3 ietverto papildu komponentu apjoms, neraugoties uz straujo kāpuma tempu, joprojām bija neliels – naudas tirgus fondu akciju un daļu atlikums gada beigās veidoja 46.1 milj. latu (gada pieaugums – 2.9 reizes), bet MFI emitēto parāda vērtspapīru ar termiņu līdz 2 gadiem (ieskaitot) atlikums – 4.8 milj. latu (gada kāpums – 41.2%). Latvijas bankas līdz šim nav veikušas M3 ietveramos *repo* darījumus.

Monetāro ekspansiju galvenokārt noteica MFI privātajam sektoram izsniegtie kredīti. Lai gan kreditēšana strauji attīstījās, naudas reizinātājs saruka un 2006. gada decembrī bija 2.45 (2005. gada decembrī – 2.91). Ekonomiskā situācija un uzkrājumu palielināšanās veicināja naudas aprites ātruma samazināšanos (līdz 2.0; 2005. gadā – 2.3).

LATVIJAS BANKA

Noguldījumu atlikuma pieaugumu 2006. gadā ietekmēja iedzīvotāju reālo ienākumu palielināšanās, vispārējā tautsaimniecības izaugsme, kā arī banku pakalpojumu attīstība un arvien plašāka elektronisko maksāšanas līdzekļu izmantošana. Tādējādi MFI piesaistīto rezidentu finanšu iestāžu, nefinanšu sabiedrību un mājsaimniecību noguldījumu atlikums 2006. gadā pieauga par 1.3 mljrd. latu jeb 41.0% (2005. gadā – par 43.9%). Noguldījumu struktūrā noguldījumu uz nakti īpatsvars palielinājās līdz 65.9% (2005. gada beigās – 63.2%), atbilstoši sarūkot termiņnoguldījumu daļai. Mājsaimniecību noguldījumu atlikums sasniedza 59.9% (2005. gada beigās – 58.2%) no rezidentu noguldījumu atlikuma (sk. 5. att.). Mājsaimniecību noguldījumu īpatsvars termiņnoguldījumos un noguldījumos uz nakti bija attiecīgi 74.9% un 52.1% (2005. gadā – attiecīgi 68.0% un 52.6%).

5. attēls

REZIDENTU FINANŠU IESTĀŽU, NEFINANŠU SABIEDRĪBU UN MĀJSAIMNIECĪBU NOGULDĪJUMI MFI (IZŅEMOT LATVIJAS BANKU)
(perioda beigās; milj. latu)

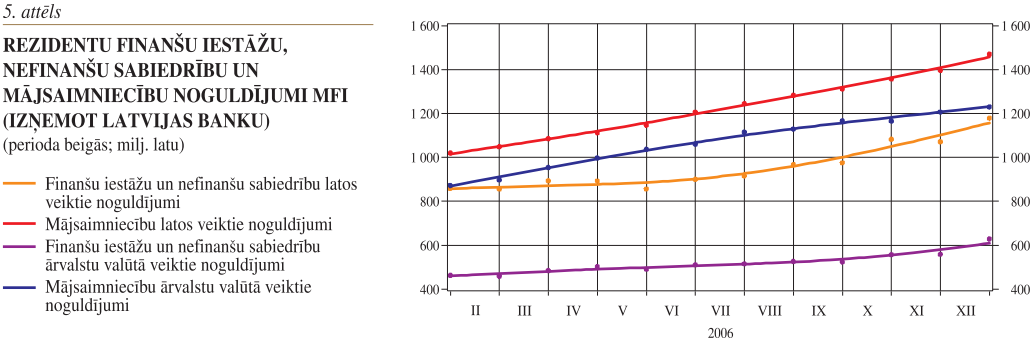

Lai gan augstāks bija latos veikto noguldījumu ienesīguma līmenis, nedaudz straujāks bija ārvalstu valūtā veikto noguldījumu atlikuma kāpums (latos veikto noguldījumu atlikums 2006. gadā palielinājās par 39.6% un ārvalstu valūtā veikto noguldījumu atlikums – par 43.1%). Eiro nozīmes pieaugums Latvijas tautsaimniecībā, šīs valūtas dominēšana kreditēšanā un tās nemainīgais kurss attiecībā pret latu būtiski palielināja tieši šajā valūtā veikto noguldījumu atlikuma kāpumu, un 2006. gadā rezidentu ne-MFI eiro veikto noguldījumu atlikums palielinājās par 67.6%. Savukārt ASV dolāra kursa svārstības un tā arvien ierobežotāka izmantošana iekšzemes darījumos noteica ASV dolāros veikto noguldījumu atlikuma nelielo pieaugumu (2.2%). 2005. gada beigās ASV dolāros veikto noguldījumu atlikums veidoja 34.1% no rezidentu ne-MFI ārvalstu valūtās veikto noguldījumu atlikuma, bet 2006. gada beigās šis īpatsvars samazinājās līdz 24.1% un eiro daļa noguldījumu atlikumā attiecīgi palielinājās no 63.6% līdz 73.7%. Latos veiktie noguldījumi 2006. gada beigās veidoja 58.8% no finanšu iestāžu, nefinanšu sabiedrību un mājsaimniecību noguldījumu atlikuma (2005. gada beigās – 59.4%).

Joprojām nozīmīga bija spēcīgā kapitāla ieplūde, kas atspoguļojās tīro ārējo aktīvu pārmaiņās. Latvijas Bankas tīrie ārējie aktīvi turpināja strauji (par 73.7%) augt un gada beigās bija 2 414.4 milj. latu, bet MFI tīro ārējo aktīvu negatīvais rādītājs gada laikā divkāršojās, sasniedzot 2 634.7 milj. latu. Tīro ārējo aktīvu negatīvā rādītāja palielināšanos noteica no nerezidentu MFI (galvenokārt mātesbankām) saņemto aizņēmumu izmantošana kredītresursiem. MFI (izņemot Latvijas Banku) ārzemju saistības pieauga par 2.6 mljrd. latu jeb 42.6%, t.sk. saistības pret ārvalstu MFI – par 2.4 mljrd. latu jeb 79.3% (no tiem pret saistītajām un radniecīgajām MFI – par 2.0 mljrd. latu jeb 2.0 reizes) un nerezidentu ne-MFI noguldījumi – tikai par 91.6 milj. latu. MFI (izņemot Latvijas Banku) ārzemju aktīvu kāpums 2006. gadā bija ievērojami mazāks (259.2 milj. latu), prasībām pret ārvalstu ne-MFI palielinoties par 220.6 milj. latu (t.sk. izsniegto kredītu atlikumam – par 231.6 milj. latu). Savukārt prasības pret nerezidentu MFI pieauga tikai par 20.1 milj. latu (t.sk. ieguldījumi ārvalstu MFI parāda vērtspapīros – par 86.9 milj. latu). Tā-

LATVIJAS BANKA

dējādi MFI (izņemot Latvijas Banku) tīro ārējo aktīvu negatīvais rādītājs 2006. gada beigās bija par 2.3 mljrd. latu lielāks nekā 2005. gada beigās.

Naudas piedāvājuma kāpumu noteica MFI izsniegto kredītu atlikuma pieaugums. Rezidentu finanšu iestādēm, nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām izsniegto kredītu atlikums 2006. gadā palielinājās par 3.6 mljrd. latu jeb 58.4% (2005. gadā – par 2.4 mljrd. latu jeb 64.3%). Kredītu atlikuma gada kāpuma tempa samazināšanos noteica augstā bāze, jo kredītu atlikums absolūtos skaitļos nozīmīgi palielinājās katru mēnesi – 2. pusgadā vidējais mēneša kāpums bija 366.2 milj. latu. Tik straujš kreditēšanas pieaugums, stimulējot pastiprinātu iekšzemes pieprasījuma veidošanos, veicināja noturīgi augstu inflācijas līmeni un palielināja tautsaimniecības nesabalansētas attīstības radīto risku kāpumu. Kredītu īpatsvars MFI (izņemot Latvijas Banku) kopsavilkuma bilances aktīvos 2006. gada beigās sasniedza 61.3% (2005. gada beigās – 56.0%).

Samazinoties valsts konsolidētā kopbudžeta deficītam, MFI neto prasības pret valdību saruka 2.6 reizes (līdz 100.5 milj. latu).

MFI izsniegto kredītu atlikuma dinamika abos galvenajos naudas līdzekļu turētāju sektoros jau vairākus gadus ir līdzīga. Tomēr nedaudz nozīmīgāks aizdevumu atlikuma kāpums absolūtajos skaitļos un ievērojami lielāks pieauguma temps bija vērojams mājsaimniecību sektorā. Mājsaimniecībām izsniegto kredītu atlikums palielinājās par 1.9 mljrd. latu jeb 75.5% (2005. gadā – par 84.2%; sk. 6. att.), un to noteica kredītu piedāvājuma nosacījumu uzlabošanās, ievērojami augot cenām mājokļu tirgū. Mājsaimniecībām mājokļa iegādei izsniegto kredītu atlikums pieauga par 86.4% (sk. 7. att.), 2006. gada beigās sasniedzot 3.3 mljrd. latu jeb 75.8% no visiem mājsaimniecībām izsniegtajiem kredītiem (2005. gada beigās – 71.4%). Nedaudz mazāks bija patēriņa kredītu atlikuma gada pieaugums (63.5%), un to daļa mājsaimniecībām izsniegto kredītu atlikumā saruka par 1.0 procentu punktu (līdz 13.8%).

6. attēls

REZIDENTU FINANŠU IESTĀDĒM, NEFINANŠU SABIEDRĪBĀM UN MĀJSAIMNIECĪBĀM IZSNIEGTO KREDĪTU ATLIKUMU GADA PIEAUGUMA DINAMIKA
(%)

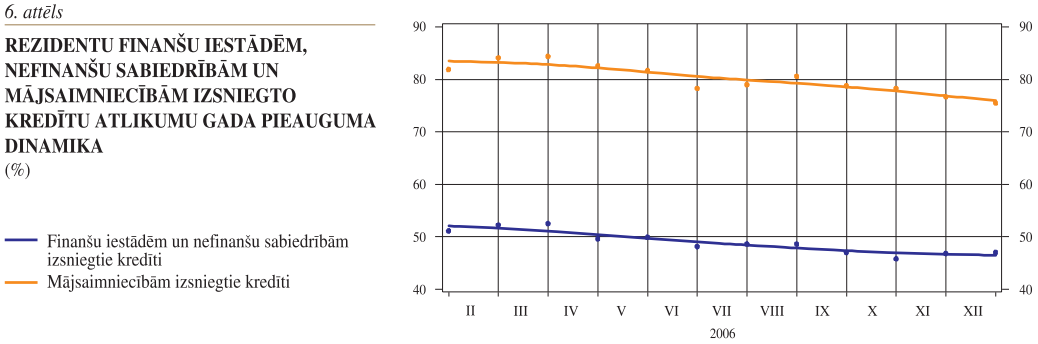

7. attēls

REZIDENTU FINANŠU IESTĀDĒM, NEFINANŠU SABIEDRĪBĀM UN MĀJSAIMNIECĪBĀM IZSNIEGTIE KREDĪTI
(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)

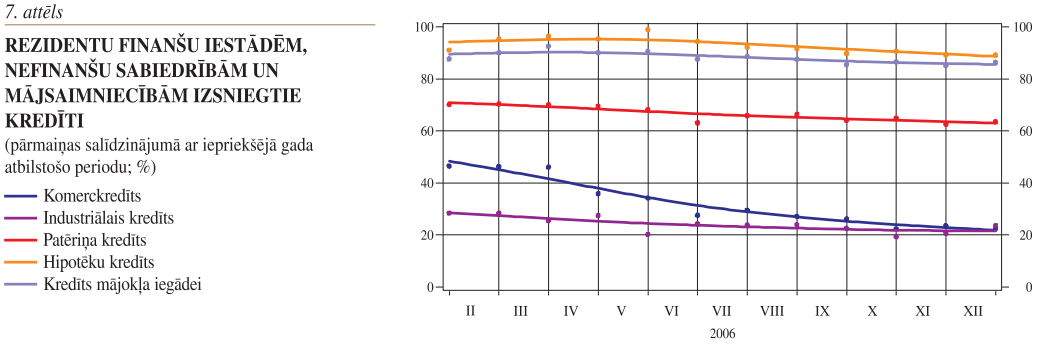

Mājokļa iegādei izsniegtie kredīti noteica hipotēku kredīta dominēšanu izsniegto kredītu atlikumā. Nedaudz straujāks bija finanšu iestādēm un nefinanšu sabiedrī-

LATVIJAS BANKA

bām izsniegto hipotēku kredīta atlikuma gada pieauguma temps (94.0%), un kopumā hipotēku kredīta atlikums 2006. gadā palielinājās par 89.2% (iepriekšējā gadā – 2.0 reizes), šā kredītu veida atlikumam gada beigās veidojot 54.6% no kredītu kopējā atlikuma (2005. gadā – 45.7%). Ievērojami zemāks un joprojām ar sarukuma tendenci bija citu nozīmīgāko uzņēmējdarbībai izsniegto kredītu atlikuma gada kāpuma temps – komerckredīta atlikums gada laikā pieauga par 22.6% un industriālā kredīta atlikums – par 23.6%, 2006. gada beigās veidojot attiecīgi 20.4% un 12.7% no kredītu kopējā atlikuma (2005. gadā – 26.4% un 16.3%). Tādējādi uzņēmējdarbībai (finanšu iestādēm un nefinanšu sabiedrībām) izsniegto kredītu atlikuma gada kāpuma temps samazinājās līdz 47.0% (2005. gadā – 53.3%).

Uzņēmējdarbībai izsniegto kredītu atlikuma pieaugumā dominēja operācijas ar nekustamo īpašumu, noma un cita komercdarbība (kāpums – 40.0%). Tādējādi šīs nozares īpatsvars uzņēmējdarbībai izsniegto kredītu portfelī gada beigās bija 29.6%. Kredītu atlikums mazāk palielinājās finanšu starpniecībā, apstrādes rūpniecībā, tirdzniecībā un būvniecībā (attiecīgi 16.1%, 12.7%, 12.2% un 10.0% no uzņēmējdarbībai izsniegto kredītu atlikuma).

Zemākas procentu likmes noteica arvien lielāku eiro izsniegto kredītu atlikuma pārsvaru nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām izsniegto aizdevumu atlikumā. Rezidentu ne-MFI nacionālajā valūtā izsniegto kredītu atlikums pieauga par 393.6 milj. latu jeb 21.0% (2005. gadā – par 25.8%), bet eiro izsniegto kredītu atlikums – par 3.5 mljrd. latu jeb 2.0 reizes (2005. gadā – 3.0 reizes). Savukārt augošās un svārstīgās procentu likmes krasi samazināja ASV dolāros izsniegto kredītu atlikumu (sarukums 2006. gadā – 341.6 milj. latu jeb 2.0 reizes). Tādējādi rezidentu ne-MFI latos un ASV dolāros izsniegto kredītu īpatsvars samazinājās attiecīgi par 7.0 un 7.6 procentu punktiem (2006. gada beigās – attiecīgi 23.1% un 3.6%), bet eiro izsniegto kredītu īpatsvars palielinājās par 14.4 procentu punktiem un veidoja 73.0% no kredītu atlikuma.

KREDĪTU UN NOGULDĪJUMU PROCENTU LIKMES

2006. gadā pieauga visās nozīmīgākajās valūtās (eiro, latos un ASV dolāros) izsniegto kredītu procentu likmes. Centrālo banku vairākkārtēja bāzes likmju paaugstināšana noteica naudas tirgus procentu likmju un tādējādi arī rezidentu nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām izsniegto kredītu procentu likmju pieaugumu (sk. 8. att.). Straujākais bija rezidentu nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām ASV dolāros izsniegto kredītu procentu likmju kāpums. Lai gan eiro izsniegto kredītu procentu likmes palielinājās, tās joprojām bija daudz zemākas nekā latos un ASV dolāros izsniegto kredītu procentu likmes, nostiprinot eiro dominēšanu izsniegto aizdevumu atlikumā. 2006. gada beigās trīs ceturtdaļas no jauna izsniegto kredītu bija tieši šajā valūtā. Nedaudz paaugstinājās arī piesaistīto noguldījumu procentu likmes (sk. 9. att.).

8. attēls

REZIDENTU NEFINANŠU SABIEDRĪBĀM UN MĀJSAIMNIECĪBĀM NO JAUNA IZSNIEGTO KREDĪTU VIDĒJĀS SVĒRTĀS PROCENTU LIKMES
(%)

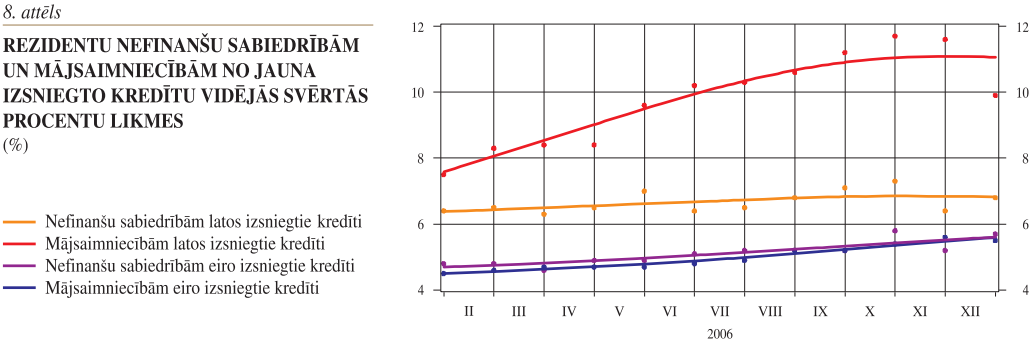

LATVIJAS BANKA

9. attēls

REZIDENTU NEFINANŠU SABIEDRĪBU UN MĀJSAIMNIECĪBU TERMIŅNOGULDĪJUMU (JAUNIE DARĪJUMI) VIDĒJĀS SVĒRTĀS PROCENTU LIKMES

(%)

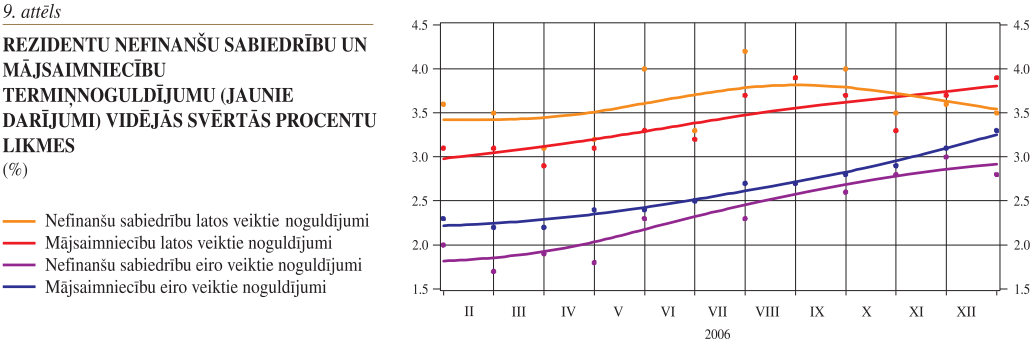

Lai gan kredītresursu sadārdzināšanās kavē kredītu pieprasījumu, MFI aktīvā kredītproduktu piedāvāšana, kredītu nosacījumu uzlabošana, kā arī iedzīvotāju ienākumu pieaugums un vēlme uzlabot dzīves apstākļus noteica tālāku kreditēšanas kāpumu. Turpinoties aktīvai konkurencei, 2006. gadā bankas piedāvāja zemākas pievienotās procentu likmes eiro izsniegtajiem kredītiem, darījumos ar mājsaimniecībām piemērojot procentu likmes, kas bija zemākas pat par procentu likmēm darījumos ar nefinanšu sabiedrībām.

Latvijas Bankas ierobežojošā monetārā politika, paaugstinot refinansēšanas likmi un paplašinot banku obligāto rezervju bāzi, ietekmēja arī MFI latos izsniegto kredītu procentu likmes. Rezidentu nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām latos no jauna izsniegto kredītu vidējā svērtā procentu likme palielinājās attiecīgi par 1.1 procentu punktu un 3.3 procentu punktiem (nefinanšu sabiedrībām – no 5.7% 2005. gada decembrī līdz 6.8% 2006. gada decembrī, mājsaimniecībām – attiecīgi no 6.6% līdz 9.9%). Līdzīgi arī ārvalstu valūtā no jauna izsniegto kredītu vidējā svērtā procentu likme 2006. gada decembrī bija attiecīgi par 1.1 procentu punktu un 0.9 procentu punktiem augstāka nekā iepriekšējā gada decembrī (2006. gada decembrī nefinanšu sabiedrībām – 5.9% un mājsaimniecībām – 5.7%), t.sk. dominējošo gan nefinanšu sabiedrībām, gan mājsaimniecībām eiro izsniegto kredītu procentu likmes gada laikā palielinājās par 1.1 procentu punktu.

2006. gadā aizņēmēji joprojām priekšroku deva kredītiem ar mainīgo procentu likmi un procentu likmes darbības sākotnējo periodu līdz 1 gadam (šādi kredīti veidoja gandrīz 90% no gada laikā izsniegto kredītu apjoma). Zemākas eiro izsniegto kredītu procentu likmes palielināja eiro izsniegto kredītu atlikumu, un latos un ASV dolāros izsniegto kredītu īpatsvars samazinājās.

Atbilstoši tendencēm naudas tirgū MFI piesaistīto termiņnoguldījumu vidējās svērtās procentu likmes pieauga. No rezidentu nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām latos piesaistīto termiņnoguldījumu vidējā svērtā procentu likme 2006. gada decembrī sasniedza attiecīgi 3.5% un 3.9% (2005. gada decembrī – 3.0% un 3.1%). Līdzīgi kā 2005. gadā, ārvalstu valūtā piesaistīto termiņnoguldījumu vidējās svērtās procentu likmes turpināja augt, sasniedzot 3.4% nefinanšu sabiedrību noguldījumiem un 3.9% – mājsaimniecību noguldījumiem). No nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām eiro piesaistīto termiņnoguldījumu vidējās svērtās procentu likmes palielinājās par 1.3 procentu punktiem (līdz 2.8% nefinanšu sabiedrību noguldījumiem un 3.3% – mājsaimniecību noguldījumiem), savukārt ASV dolāros piesaistīto termiņnoguldījumu vidējā svērtā procentu likme pieauga attiecīgi par 1.0 procentu punktu un 0.9 procentu punktiem.

Lielākā daļa (aptuveni 98%) rezidentu nefinanšu sabiedrību un mājsaimniecību no jauna piesaistīto termiņnoguldījumu joprojām tika piesaistīti ar termiņu līdz 1 gadam. No tiem aptuveni 40% bija latos piesaistītie termiņnoguldījumi, pieaugot

LATVIJAS BANKA LATVIJAS BANKA LATVIJAS BANKA

eiro piesaistīto termiņnoguldījumu īpatsvaram un samazinoties ASV dolāros piesaistīto termiņnoguldījumu īpatsvaram.

Lai gan saglabājās augsta inflācija, latos izsniegto kredītu ar mainīgo procentu likmi un procentu likmes darbības sākotnējo periodu līdz 1 gadam reālās procentu likmes palielinājās, un latu reālās procentu likmes kļuva pozitīvas, gada laikā pieaugot par 1.8 procentu punktiem (2006. gada decembrī – 0.5%). Savukārt latos piesaistīto termiņnoguldījumu reālās procentu likmes joprojām bija negatīvas.

STARPBANKU TIRGUS

Latvijas starpbanku tirgū latos uz nakti izsniegto kredītu vidējā svērtā procentu likme 2006. gadā bija 3.24% jeb par 71 bāzes punktu augstāka nekā iepriekšējā gadā. Iekšzemes starpbanku darījumu procentu likmju kāpumu noteica gan Latvijas Bankas monetārās politikas aktivitātes, gan eiro naudas tirgus procentu likmju attīstība. Eiro zonas starpbanku tirgū eiro uz nakti izsniegto kredītu vidējais procentu likmju indekss EONIA 2006. gadā pieauga par 74 bāzes punktiem un sasniedza 2.83%. Līdz ar latos uz nakti izsniegto kredītu procentu likmju kāpumu un to attīstības gaidām palielinājās arī visu termiņu RIGIBOR.

Uz nakti izsniegto kredītu RIGIBOR gada vidējais lielums pieauga par 80 bāzes punktiem (līdz 3.56%). Savukārt RIGIBOR darījumiem ar 1 gada termiņu kāpums bija straujāks (135 bāzes punkti), sasniedzot 4.58%. Kāpjot RIGIBOR ienesīguma līknei, par 132 bāzes punktiem pieauga arī kreditēšanā biežāk lietotais RIGIBOR darījumiem ar 3 mēnešu termiņu, tā gada vidējam lielumam sasniedzot 4.38%. Tomēr gada beigās RIGIBOR darījumiem ar 3 mēnešu termiņu nedaudz samazinājās (līdz 4.20%; sk. 10. att.).

10. attēls

NAUDAS TIRGUS PROCENTU LIKMES
(%)

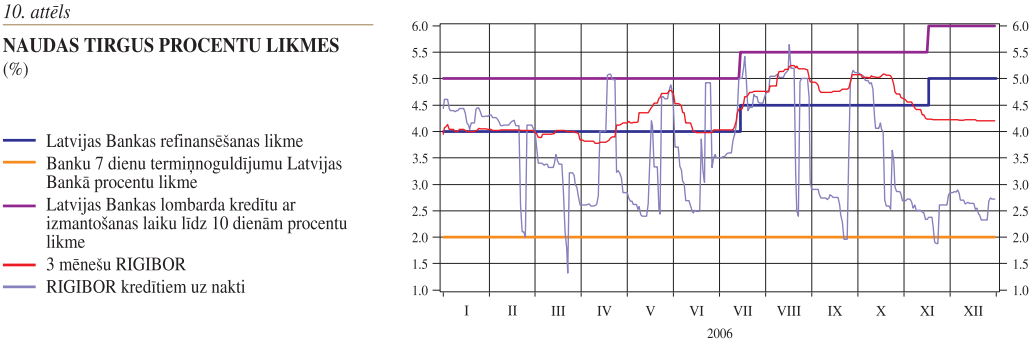

Lai gan 3 mēnešu RIGIBOR darījumiem pēc 3 mēnešiem *(RIGIBOR 3f6)* no 3 mēnešu RIGIBOR faktiskā lieluma mēdz būtiski atšķirties, 2006. gada pirmo 10 mēnešu laikā tas vidēji bija tikai par 3 bāzes punktiem zemāks par faktisko. Arī 2005. gadā bankas bija visai precīzi paredzējušas 3 mēnešu RIGIBOR, tikai par 3 bāzes punktiem pārsniedzot faktisko līmeni.

2006. gadā iekšzemes starpbanku tirgū izsniegto kredītu apjoms turpināja strauji augt, sasniedzot 21.6 mljrd. latu jeb par 38.5% lielāku apjomu nekā iepriekšējā gadā (t.sk. latos veikto darījumu apjoms palielinājās līdz 9.6 mljrd. latu jeb par 41.2%). Iekšzemes starpbanku tirgū nedaudz pieauga latos un eiro veikto darījumu īpatsvars (attiecīgi līdz 44.8% un 21.0%), bet pārējās valūtās veikto darījumu īpatsvars samazinājās līdz 34.2%.

Darījumu, kuru termiņš pārsniedz 1 dienu, īpatsvars pieauga no 21.2% 2005. gadā līdz 27.2% 2006. gadā. Darījumu termiņa kāpumu ar 2006. gada maiju daļēji noteica 8% rezervju normas piemērošana banku saistībām ar termiņu ilgāku par 2 gadiem.

NAUDAS BĀZE

Latvijas Bankai paplašinot rezervju bāzi un augot banku piesaistīto noguldījumu atlikumam, turpinājās obligāto rezervju apjoma kāpums banku norēķinu kontos Latvijas Bankā (sk. 11. att.). Tādējādi kredītiestāžu un citu finanšu institūciju noguldījumu atlikums Latvijas Bankā palielinājās par 701.5 milj. latu jeb 2.5 reizes (2005. gadā šādu noguldījumu atlikums pieauga 2.1 reizi). Būtiski palielinājās arī skaidrās naudas pieprasījums (skaidrā nauda apgrozībā 2006. gadā pieauga par 196.6 milj. latu jeb 22.4%; 2005. gadā – par 20.6%). Tādējādi centrālās bankas naudas piedāvājums jeb naudas bāze M0 2006. gadā palielinājās par 66.5% – ievērojami straujāk nekā 2005. gadā – un perioda beigās sasniedza 2 248.8 milj. latu, bet skaidrās naudas īpatsvars naudas bāzē samazinājās līdz 47.8% (2005. gada beigās – 65.0%).

11. attēls

BANKU REZERVES LATVIJAS BANKĀ
(milj. latu)

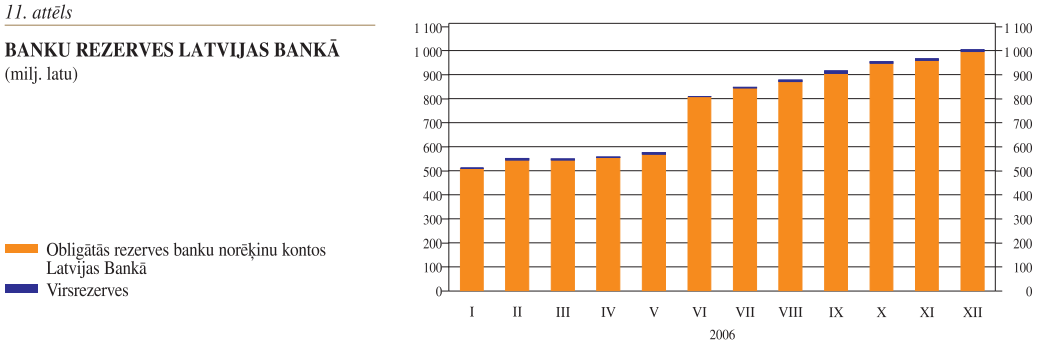

Naudas bāzes kāpumu galvenokārt nodrošināja rekordlielais Latvijas Bankas tīro ārējo aktīvu pieaugums (1 024.1 milj. latu jeb 73.7%), Latvijas Bankai pērkot ārvalstu valūtu (neto nopirkta ārvalstu valūta 1 008.7 milj. latu apjomā). Apjomīgo ārvalstu valūtas pārdošanu Latvijas Bankai noteica joprojām straujais eiro izsniegto kredītu pieaugums un turpmāka šo kredītresursu konvertēšana latos, kā arī obligāto rezervju bāzes paplašināšana, kas radīja latu resursu papildu pieprasījumu. Turklāt ārvalstu valūtas pārdošanu Latvijas Bankai veicināja ārvalstu investīciju un ES struktūrfondu līdzekļu ieplūde tautsaimniecībā. Centrālā banka piedāvāja bankām iespēju veikt valūtas mijmaiņas darījumus, tomēr tie gandrīz netika pieprasīti. 2006. gada beigās Latvijas Bankas tīrie ārējie aktīvi sedza 4.6 mēnešu (2005. gada beigās – 3.4 mēnešu) preču importa apjomu, bet emitētās nacionālās valūtas segums ar Latvijas Bankas tīrajiem ārējiem aktīviem (sk. 12. att.) bija 107.4% (2005. gada beigās – 102.9%).

12. attēls

EMITĒTĀS NACIONĀLĀS VALŪTAS SEGUMS
(milj. latu)

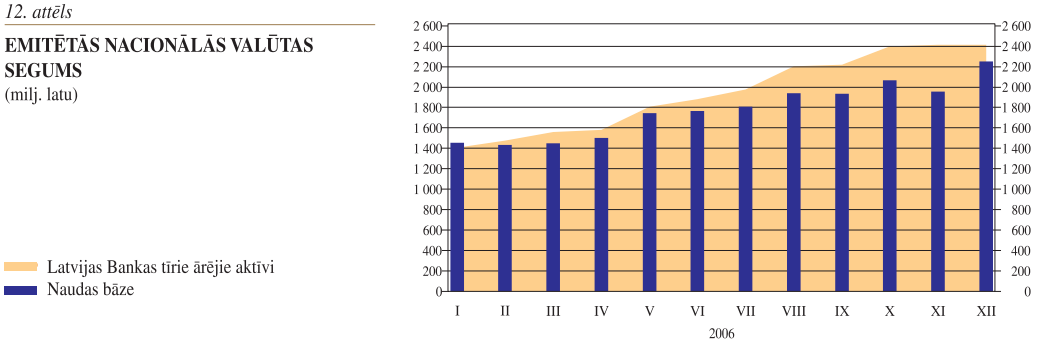

Kopējās Latvijas Bankas tīro iekšējo aktīvu pārmaiņas bija mazākas (to negatīvais rādītājs palielinājās par 126.1 milj. latu), sarūkot iekšzemes kredītu atlikumam. Iekšzemes kredītportfelī nedaudz (par 23.3 milj. latu) samazinājās bankām izsniegto

kredītu atlikums. Valdības noguldījuma Latvijas Bankā atlikums saruka par 18.6 milj. latu, bet centrālās bankas valdības vērtspapīru portfelis tika pārdots otrreizējā tirgū un dzēsts kopumā par 98.8 milj. latu (neto kredīts valdībai samazinājās par 80.2 milj. latu un kļuva negatīvs rādītājs).

Latvijas Bankas kredītiestādēm izsniegto kredītu apjoms (790.0 milj. latu) bija 3.4 reizes lielāks nekā 2005. gadā izsniegto kredītu apjoms, augot *repo* kredītu pieprasījumam, bet būtiski nemainoties lombarda kredītu apjomam (kredītu mēneša vidējos atlikumus sk. 3. tabulā).

3. tabula

LATVIJAS BANKAS KREDĪTI MFI
(vidējais atlikums; milj. latu)

	2005	**2006**
Janvāris	8.9	**66.0**
Februāris	12.9	**18.0**
Marts	8.6	**1.4**
Aprīlis	9.7	**12.2**
Maijs	10.5	**12.5**
Jūnijs	7.4	**7.7**
Jūlijs	5.6	**17.3**
Augusts	3.7	**28.4**
Septembris	9.2	**2.0**
Oktobris	4.0	**10.7**
Novembris	2.8	**0**
Decembris	4.2	**0**

No kredītiestādēm izsniegtajiem Latvijas Bankas kredītiem 93.6% bija *repo* kredīti (2005. gadā – 79.0%) un 6.4% – pieprasījuma lombarda kredīti, bet automātiskie lombarda kredīti netika pieprasīti.

Repo kredīti tika izsniegti tikai ar 7 dienu termiņu. Kopumā *repo* kredīti tika izsniegti 4.1 reizi vairāk nekā iepriekšējā gadā, bet pieprasījuma lombarda kredīti – par 3.7% vairāk.

VALŪTAS TIRGUS UN LATVIJAS ĀRĒJAIS PARĀDS

Pasaules valūtas tirgū 2006. gadā ASV dolāra kurss samazinājās attiecībā pret eiro un Lielbritānijas sterliņu mārciņu, bet attiecībā pret Japānas jenu tas nedaudz pieauga. Galvenokārt procentu likmju pārmaiņas dažādu valstu tautsaimniecībā noteica valūtas kursu svārstības visā 2006. gadā.

2006. gadā eiro kurss attiecībā pret ASV dolāru palielinājās par 11.4% (no 1.1849 2005. gada beigās līdz 1.3199 2006. gada beigās), augstāko līmeni (1.3343) sasniedzot 4. decembrī. ASV dolāra kurss attiecībā pret Japānas jenu pieauga (no 117.75 2005. gada beigās līdz 119.07 2006. gada beigās; kāpums – 1.1%), augstāko līmeni (119.78) sasniedzot 11. oktobrī, bet zemāko (109.76) – 16. maijā. Japānas jenas kurss attiecībā pret citām nozīmīgākajām valūtām samazinājās. Lielbritānijas sterliņu mārciņas kurss attiecībā pret ASV dolāru gadā palielinājās par 13.7% (no 1.7230 2005. gada beigās līdz 1.9589 2006. gada beigās), augstāko līmeni (1.9815) sasniedzot 4. decembrī.

Iekšzemes valūtas tirgū ASV dolāra kurss attiecībā pret latu saruka (no 0.5877 2005. gada beigās līdz 0.5283 2006. gada beigās; samazinājums – 10.1%). Augstākais ASV dolāra kurss (0.5888) 2006. gadā bija 2. janvārī, bet zemākais (0.5230) –

4. decembrī (nozīmīgāko Latvijas Bankas noteikto valūtas kursu dinamiku sk. 13. att. un 5. pielikumā).

13. attēls

LATVIJAS BANKAS NOTEIKTAIS ASV DOLĀRA UN EIRO KURSS

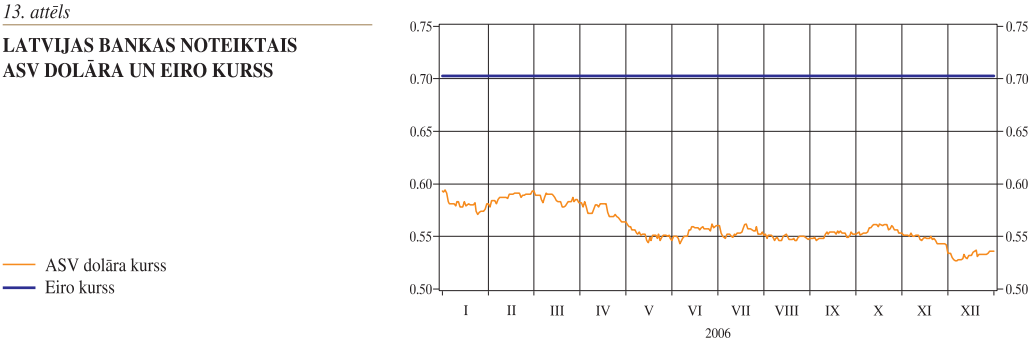

2006. gadā eiro kurss attiecībā pret latu gandrīz nemainījās un svārstījās dažu santīma desmitdaļu robežās virs Latvijas Bankas noteiktā apakšējā intervences kursa (0.6958 lati par vienu eiro).

Saskaņā ar starptautisko investīciju bilances datiem Latvijas ārējais parāds 2006. gadā pieauga par 3 701.8 milj. latu un gada beigās sasniedza 12 705.4 milj. latu (112.8% no IKP), bet tīrais ārējais parāds – 4 904.7 milj. latu (43.5% no IKP). 2006. gadā Latvijas valdības un centrālās bankas saistības pret nerezidentiem palielinājās par 62.2 milj. latu, banku sektora saistības – par 2 653.0 milj. latu, citu sektoru saistības – par 725.1 milj. latu un parādu radošās tiešās investīcijas – par 261.5 milj. latu. Tādējādi ārējā parāda struktūrā sektoru dalījumā pieauga banku saistību (līdz 68.8%; 2005. gadā – 67.7%) un citu sektoru (līdz 17.9%; 2005. gadā – 17.2%) īpatsvars, samazinājās valdības un centrālās bankas (līdz 5.2%; 2005. gadā – 6.7%) un parādu radošo tiešo investīciju (līdz 8.0%; 2005. gadā – 8.4%) īpatsvars.

2006. gadā nedaudz mainījās ārējā parāda instrumentu struktūra – augot aizņēmumu īpatsvaram (no 50.2% līdz 59.9%), samazinājās pārējo parāda instrumentu īpatsvars. 2006. gada beigās nauda un noguldījumi veidoja 20.5%, parādu radošās tiešās investīcijas – 8.0% un parāda vērtspapīri – 5.3% no ārējā parāda. Ilgtermiņa parāds 2006. gada beigās bija 7 115.9 milj. latu un īstermiņa parāds – 5 589.5 milj. latu.

MFI (izņemot Latvijas Banku) ārējais parāds 2006. gada beigās bija 8 745.7 milj. latu. Būtiski mainījās banku ārējo saistību termiņstruktūra: bankas 1.7 reizes palielināja piesaistītos ilgtermiņa finanšu resursus, un 2006. gada beigās tie sasniedza 4 050.3 milj. latu jeb 46.3% no banku sektora ārējā parāda (2005. gada beigās – 38.8%). Lai gan naudas un noguldījumu īpatsvars joprojām bija liels (29.5%; 2005. gada beigās – 41.4%), ievērojami pieauga mātessabiedrību aizdevumu īpatsvars (līdz 45.9%; 2005. gada beigās – 32.9%). Banku sektora tīrais ārējais parāds 2006. gada beigās bija 5 217.7 milj. latu.

Citu sektoru ārējais parāds 2006. gada beigās bija 2 276.2 milj. latu (t.sk. ilgtermiņa saistības – 1 405.9 milj. latu). Ārējās saistības 2006. gadā pieauga par 46.7%, to struktūrā palielinājās aizņēmumu (līdz 67.9%; 2005. gada beigās – 59.8%) un samazinājās tirdzniecības kredītu (līdz 30.1%; 2005. gada beigās – 38.4%) īpatsvars citu sektoru ārējā parādā. Pakāpeniski pieauga arī citu sektoru un banku parādsaistības pret tiešajiem investoriem. 2006. gadā to apjoms sasniedza 1 020.5 milj. latu.

Saskaņā ar Valsts kases datiem valdības ārējais parāds ārvalstu valūtās 2006. gadā palielinājās par 39.6 milj. latu un gada beigās bija 580.3 milj. latu (5.2% no IKP).

2006. gadā valdība piesaistīja ārvalstu finanšu resursus 54.4 milj. latu apjomā. Ārvalstu aizņēmumu apkalpošanai tika izlietoti 42.5 milj. latu (t.sk. 15.2 milj. latu – aizņēmumu pamatsummu atmaksai), kas līdzvērtīgi 0.9% no preču un pakalpojumu eksporta gada apjoma. Turpināja augt valdības saistību īpatsvars eiro (no 92.9% līdz 94.5%), bet saistību īpatsvars ASV dolāros samazinājās (no 7.0% līdz 5.4%).

VĒRTSPAPĪRU UN FONDU TIRGUS

Latvijas valdības vērtspapīru sākotnējā izvietošana notika RFB. Valsts kase iekšzemes sākotnējā tirgū 2006. gadā piedāvāja lielāku vērtspapīru apjomu nekā 2005. gadā, bet kopējais pieprasījums samazinājās. Pieprasījuma kritumu daļēji noteica Latvijas Bankas veiktie ierobežojošie monetārās politikas pasākumi, kurus īstenojot palielinājās latu aktīvu refinansēšanas kredītu cenas pieauguma iespēja nākotnē. Tirgus dalībnieku interesi valdības vērtspapīru sākotnējā tirgus izsolēs mazināja arī Latvijas Bankas organizētās otrreizējā tirgus izsoles, kurās tika pārdots ievērojams valdības vērtspapīru apjoms. Banku interesi piedalīties valdības vērtspapīru sākotnējā tirgus izsolēs mazināja arī Valsts kases latu līdzekļu atlikuma dinamika. Saglabājoties augstam latu atlikumam, Valsts kase nebija ieinteresēta tirgot vērtspapīrus par augstām procentu likmēm. Budžeta situācija 2006. gadā kopumā bija laba, strauji auga IKP, labvēlīgi ietekmējot budžeta izpildi, tāpēc valdības vērtspapīru apjomu apgrozībā nevajadzēja palielināt un tas pat nedaudz samazinājās (no 423.0 milj. latu līdz 418.7 milj. latu).

Valdības vērtspapīru piedāvātais apjoms sākotnējās izsolēs bija 248.0 milj. latu (par 83.7% lielāks nekā iepriekšējā gadā), pieprasītais apjoms – 252.5 milj. latu (par 30.9% mazāks nekā iepriekšējā gadā), bet pārdotais apjoms – 130.0 milj. latu (par 15.2% lielāks nekā iepriekšējā gadā).

Valdības vērtspapīru ienesīguma kāpumu noteica gan procentu likmju palielināšana eiro zonā, gan eiro un latu procentu likmju konverģenci bremzējošie faktori, t.sk. likviditātes ierobežošana latu naudas tirgū un neskaidrība par eiro ieviešanas termiņiem. 6 un 12 mēnešu parādzīmju peļņas likme palielinājās attiecīgi no 2.43% līdz 4.84% un no 2.70% līdz 4.25%. 5 un 10 gadu obligāciju peļņas likme pieauga attiecīgi no 3.40% līdz 5.24% un no 3.62% līdz 4.73%. Peļņas likmju kāpums bija vērojams visu gadu.

2006. gada beigās salīdzinājumā ar 2005. gada beigām Latvijas banku īpašumā esošo valdības vērtspapīru atlikums palielinājās no 40.4% līdz 57.1% no kopējā atlikuma, pārējo rezidentu īpašumā esošo valdības vērtspapīru – no 27.4% līdz 36.0%, nerezidentu īpašumā esošo valdības vērtspapīru – no 4.9% līdz 6.9%, bet Latvijas Bankas īpašumā gada beigās valdības vērtspapīru vairs nebija (iepriekšējā gada beigās – 27.3%).

LCD reģistrēto un izplatīto latos denominēto korporatīvo parāda vērtspapīru atlikums 2006. gadā samazinājās par 38.6% (līdz 49.8 milj. latu). Pienākot dzēšanas termiņam, tika dzēstas septiņas kredītiestāžu vērtspapīru emisijas 29.6 milj. latu apjomā, bet no jauna izlaistas divas emisijas 4.3 milj. latu apjomā. Latos veikto darījumu procentu likmes auga straujāk nekā eiro veikto darījumu procentu likmes un bija zināma nenoteiktība par latu procentu likmju attīstību nākotnē, tāpēc privāto latos denominēto parāda vērtspapīru tirgus stagnēja, bet strauji attīstījās eiro denominēto obligāciju tirgus. Izaugsmi veicināja arī tas, ka eiro denominēto parāda vērtspapīru emitenti šos līdzekļus novirzīja nekustamā īpašuma tirgū.

LCD reģistrēto un izplatīto eiro denominēto obligāciju atlikums pieauga no 4.7 milj. latu līdz 54.2 milj. latu. Lielākās emisijas bija VAS "Latvijas Hipotēku un

zemes banka" ķīlu zīmju emisija 14.0 milj. latu apjomā (ar dzēšanas termiņu 2012. gadā) un AS *Alta Real Estate Partners* bezkupona obligāciju emisija 10.5 milj. latu apjomā (ar dzēšanas termiņu 2008. gadā).

RFB parāda vērtspapīru apgrozījums 2006. gadā bija neliels (1.1 milj. latu), un to noteica tirdzniecības infrastruktūra – parāda vērtspapīru apgrozījumu būtiski ietekmēja vienotās tirdzniecības sistēmas SAXESS ieviešana 2004. gada septembrī. Valdības 10 gadu obligāciju (ar dzēšanas termiņu 2015. gadā) pirkšanas likme 2006. gada laikā pieauga no 3.42% līdz 5.00% un valdības 12 mēnešu parādzīmju pirkšanas likme – no 2.77% līdz 4.27%. VAS "Latvijas Hipotēku un zemes banka" 10 gadu obligāciju (ar dzēšanas termiņu 2013. gadā) pirkšanas likme palielinājās no 4.80% līdz 5.18%. Procentu likmju kāpumu otrreizējā tirgū veicināja tie paši faktori, kas sākotnējā tirgū.

Latvijas eiroobligāciju (ar dzēšanas termiņu 2014. gadā) kotētā pirkšanas likme 2006. gadā pieauga no 3.40% līdz 4.15%. Peļņas likmju starpība ar tāda paša termiņa Vācijas valdības obligācijām gandrīz nemainījās (aptuveni 20 bāzes punktu).

2006. gadā *OMX Riga* samazinājās par 3.1% (līdz 655.5 punktiem), bet Latvijas akciju tirgus kopējā kapitalizācija – par 4.2% (līdz 1 430 milj. latu). Savukārt Baltijas valstu akciju indekss BALTIX 2006. gadā palielinājās par 10.7%. Galvenais *OMX Riga* sarukuma cēlonis bija augstais bāzes līmenis. 2006. gada 1. ceturksnī investori fiksēja peļņu, jo netika gaidīta tik strauja pieauguma atkārtošanās. Cenu pārmaiņas RFB zināmā mērā noteica arī kopumā zemā likviditāte Latvijas akciju tirgū. Pēc tam Latvijas sabiedrību labie finansiālie rezultāti un turpmākās attīstības plāni ļāva akciju cenu indeksam atkal kāpt. *OMX Riga* līdz marta vidum strauji samazinājās (par 20.2%), tad svārstījās, bet kopš jūnija vidus pieauga par 18.5%.

RFB akciju tirgus apgrozījums 2006. gadā bija 61.6 milj. latu (t.sk. 70.9% apgrozījuma bija ar Oficiālā saraksta akcijām). 2005. gadā kopējais akciju apgrozījums bija 54.0 milj. latu, bet Oficiālā saraksta akciju apgrozījuma īpatsvars – tikai 40.7%. Visaktīvāk tirdzniecība notika ar AS "Grindeks" (16 milj. latu) un AS "Latvijas Kuģniecība" (13 milj. latu) akcijām.

2006. gada beigās RFB kotēja 40 sabiedrību akcijas (iepriekšējā gadā – 45 sabiedrību akcijas), t.sk. sešu sabiedrību akcijas – Oficiālajā sarakstā, piecu – Otrajā sarakstā un 29 – Brīvajā sarakstā.

Oktobrī notika AS "Ventspils nafta" valstij piederošo akciju pārdošana, piedāvājot 38.6% jeb 40.3 milj. akciju (minimālā cena – Ls 1.81 par akciju). Izsolē pieprasījums bija mazliet lielāks nekā piedāvājums, un vienas akcijas cena bija Ls 1.84. Nīderlandes naftas kompānija *Vitol Group* nopirka 34% AS "Ventspils nafta" akciju.

LATVIJAS BANKA LATVIJAS BANKA LAT
IJAS BANKA LATVIJAS BANKA LATVIJAS

CENTRĀLĀS BANKAS DARBĪBA

LATVIJAS BANKA EIROPAS CENTRĀLO BANKU SISTĒMĀ UN EIROPAS SAVIENĪBAS INSTITŪCIJĀS

Latvijas Banka 2006. gadā turpināja darboties ECBS. Latvijas Bankas prezidents regulāri piedalījās ECB Ģenerālpadomes darbā. ECB Ģenerālpadomes sēdēs atbilstoši ECBS un ECB Statūtiem tika apspriesti ziņojumi par ES valstu makroekonomiku, pārskati par VKM II funkcionēšanu, kā arī izskatīti citi jautājumi saistībā ar visu ES valstu centrālajām bankām. Maijā ECB Ģenerālpadome apstiprināja ECB Konverģences ziņojumu par Slovēnijas un Lietuvas gatavību ieviest eiro, savukārt decembrī – ECB Konverģences ziņojumu par pārējo ES10 valstu un Zviedrijas gatavību ieviest eiro.

Latvijas Bankas pārstāvji turpināja strādāt 13 ECBS komitejās (sk. 8. pielikumu) un vairāk nekā 30 darba grupās, risinot ar monetāro politiku, banku uzraudzību, eiro banknotēm, statistiku, grāmatvedību, tirgus operācijām, maksājumu sistēmām, starptautiskajām attiecībām saistītus u.c. jautājumus. Turklāt 2006. gada jūnijā Rīgā notika ECBS Statistikas komitejas Ārējās statistikas darba grupas sanāksme, kurā Latvijas Banka ES valstu pārstāvjus iepazīstināja ar maksājumu bilances statistikas sagatavošanas sistēmu un pieredzi Latvijā.

ECB Ģenerālpadomē un ECBS komitejās un darba grupās tika veikti sagatavošanas darbi, lai Slovēnija pievienotos eiro zonai un Slovēnijas centrālā banka iekļautos Eirosistēmā, kā arī, Bulgārijai un Rumānijai pievienojoties ES, šo valstu centrālās bankas iekļautos ECBS.

Latvijas Bankas speciālisti piedalījās arī vairākās ES Padomes un EK komitejās un darba grupās. Darbojoties EFK un tās apakškomitejās, Latvijas Bankas pārstāvji regulāri piedalījās lēmumu pieņemšanā ES tautsaimniecības un finanšu attīstības jautājumos, sprieda par ES10 valstu gatavošanos eiro ieviešanai, par attiecībām ar trešajām valstīm un starptautisko finanšu institūciju politiku, kā arī kopā ar citām ES valstīm izstrādāja priekšlikumus par ekonomiskās politikas stratēģiju un instrumentiem.

Latvijas Bankas pārstāvji turpināja darboties EK un *Eurostat* darba grupās ar eiro monētām, maksājumu sistēmām, tautsaimniecības prognozēšanu un statistiku saistītajos jautājumos.

Latvijas Banka saskaņā ar ECBS un ECB Statūtu prasībām nodrošināja ECB 2005. gada pārskata, 2006. gada maija Konverģences ziņojuma un 2006. gada decembra Konverģences ziņojuma "Ievada un kopsavilkuma" un izdevuma "Monetārās politikas īstenošana euro zonā: Eurosistēmas monetārās politikas instrumentu un procedūru vispārējā dokumentācija" sagatavošanu publicēšanai latviešu valodā, kā arī ECB "Mēneša Biļetena" ceturkšņa versijas tulkošanu latviešu valodā (tiek publiskots interneta versijā).

STRATĒĢISKĀ PLĀNOŠANA

Latvijas Bankā kopš 2006. gada sākuma tiek uzlabots stratēģiskās vadības process, ņemot vērā vadības sistēmu labāko praksi.

Jūlijā Latvijas Bankas padome apstiprināja "Latvijas Bankas vīzijas, misijas un vērtību vēstījumus" (sk. 12. pielikumu). Vīzijas vēstījums atklāj Latvijas Bankas tālākas nākotnes mērķi un redzējumu. Misijas vēstījums atspoguļo centrālās bankas darbības būtību un liecina, kā tā vēlas strādāt. Latvijas Bankas vērtības atklāj, ko tā augstu vērtē un kāda cenšas būt.

Novembrī Latvijas Bankas padome apstiprināja Latvijas Bankas stratēģiskās vad-

IJAS BANKA LATVIJAS
LATVIJAS BANKA LAT

līnijas nākamajiem četriem gadiem. Tajās noteikti centrālās bankas prioritāre mērķi, kā arī mērķi dažādu funkciju veikšanā. Latvijas Bankas prioritātes ir šādas:
– cenu stabilitāte un finanšu sistēmas stabilitātes veicināšana. Latvijas Banka padziļina ekonomiskās vides pētījumus, lai iegūto informāciju izmantotu monetāro lēmumu pieņemšanai;
– sagatavošanās Latvijas pilntiesīgai dalībai EMS. Latvijas Banka sadarbībā ar valdību u.c. institūcijām veicina Mastrihtas kritēriju izpildi, kā arī nodrošina finanšu sektora norēķinu infrastruktūru, skaidrās naudas apmaiņu, nepieciešamos normatīvo aktu grozījumus un pilnvērtīgu darbību ECBS;
– sabiedrības izpratnes par Latvijas Bankas darbību, tās pieņemtajiem lēmumiem un Latvijas tautsaimniecības attīstību padziļināšana. Latvijas Bankai ir svarīgi sniegt skaidru un pilnīgu informāciju par Latvijas Bankas rīcību un tās iemesliem;
– Latvijas Bankas vadības procesu uzlabošana. Latvijas Banka turpina vadības procesu pilnveidi, ņemot vērā labāko korporatīvās vadības pieredzi;
– Latvijas Bankas darbības efektivitātes palielināšana. Latvijas Banka sabalansē uzdevumu izpildes laiku, kvalitāti un resursu izmaksas atkarībā no to prioritātes attiecīgajā uzdevumā;
– Latvijas Bankas kā uz izglītošanos orientētas organizācijas attīstīšana. Latvijas Bankai ir svarīgi, lai tajā strādātu darbinieki ar pozitīvu attieksmi pret darbu, kuri nemitīgi pilnveido spējas nepieciešamo rezultātu sasniegšanai, savstarpēji sadarbojas un dalās zināšanās ar kolēģiem;
– personāla motivācijas palielināšana. Latvijas Banka vēlas piesaistīt, nodarbināt un paturēt augsti kvalificētus un radošus darbiniekus.

Paredzēts darbus plānot mērķtiecīgi, lai sasniegtu stratēģiskajās vadlīnijās un vīzijas un misijas vēstījumos definētos mērķus. 2006. gadā izstrādāta vienota Latvijas Bankas struktūrvienību darba plānu struktūra un izveidots kopīgs Latvijas Bankas rīcības plāns funkciju un mērķu dalījumā. Pārskatāmais plānojums ļauj kontrolēt un vērtēt mērķu īstenošanā sasniegto.

VALŪTAS MAIŅAS POLITIKA UN ĀRĒJĀS REZERVES

Latvija turpināja dalību VKM II, lai kļūtu par pilntiesīgu EMS dalībnieci un ieviestu eiro. Saskaņā ar Mastrihtas kritērijiem vismaz divus gadus pirms eiro ieviešanas latam jābūt piesaistītam eiro un lata kurss attiecībā pret eiro drīkst svārstīties ne vairāk kā ±15% robežās attiecībā pret lata centrālo piesaistes kursu eiro. Latvijas Banka vienpusēji nodrošināja lata kursa attiecībā pret eiro svārstības ±1% robežās no centrālā piesaistes kursa. 2006. gadā eiro kurss attiecībā pret latu svārstījās dažu santīma desmitdaļu robežās virs Latvijas Bankas noteiktā apakšējā intervences kursa (1 EUR = Ls 0.6958).

Latvijas Bankai veicot nozīmīgas valūtas intervences, Latvijas Bankas ārējās rezerves, kas ietver zelta krājumus, ārvalstu konvertējamās valūtas un SDR, 2006. gada beigās sasniedza 2 417.0 milj. latu (2005. gada beigās – 1 399.8 milj. latu). Latvijas Banka guva ienākumus, ieguldot ārējās rezerves ārvalstu finanšu tirgos saskaņā ar Latvijas Bankas padomes apstiprinātajām vadlīnijām.

Latvijas Banka ārējās rezerves pārvalda saskaņā ar Latvijas Bankas padomes noteiktajām vadlīnijām. Neitrālā portfeļa valūta ir eiro, un neitrālā aktīvu struktūra ir 50% eiro, 40% ASV dolāru un 10% Japānas jenu aktīvu.

Latvijas Banka ārējās rezerves iegulda drošos un likvīdos finanšu instrumentos, galvenokārt eiro zonas valstu valdību un ASV valdības, to aģentūru un starptautisko organizāciju emitētajos parāda vērtspapīros, kā arī augstas kvalitātes banku un komercsabiedrību emitētajos parāda vērtspapīros, ar aktīviem nodrošinātos parāda

vērtspapīros un atsaucamās obligācijās. Procentu riska indeksa *(duration)* regulēšanai tiek izmantoti biržā tirgotie procentu likmju nākotnes līgumi. Ienesīguma līkņu maiņas stratēģiju īstenošanai procentu likmju tirgū tiek izmantoti procentu likmju mijmaiņas darījumi, bet nepieciešamās ārējo rezervju valūtu struktūras nodrošināšanai – biržā netirgotie valūtas maiņas nākotnes līgumi.

Latvijas Bankas zelta rezerves tika noguldītas īstermiņa noguldījumos ārvalstu kredītiestādēs ar augstu kredītreitingu. Zelta rezervju pārvaldīšanā izmantoti arī biržā netirgotie valūtas maiņas nākotnes darījumi un procentu likmju mijmaiņas darījumi.

Latvijas Banka 2006. gadā pārtrauca līgumu ar vienu no ārvalstu rezervju pārvaldītājiem un turpināja izmantot divu ārvalstu rezervju pārvaldītāju pakalpojumus. Tie pārvalda daļu no Latvijas Bankas ārējām rezervēm saskaņā ar Latvijas Bankas padomes noteiktajām vadlīnijām.

Ārējo rezervju pārvaldīšanā liela uzmanība tiek pievērsta riska vadībai un kontrolei. Katru dienu tiek pārbaudīta ārējo rezervju portfeļu atbilstība vadlīnijām un kontrolēts riska sadalījums atbilstoši dažādiem investīciju lēmumiem.

MONETĀRĀS POLITIKAS INSTRUMENTI

Latvijas Banka 2006. gadā īstenoja ierobežojošu monetāro politiku apstākļos, kad saglabājas straujš tautsaimniecības izaugsmes temps, tekošā konta negatīvais saldo turpina palielināties un inflācija joprojām ir augsta.

Latvijas Bankas refinansēšanas likme 2006. gadā tika palielināta divas reizes (kopumā par 100 bāzes punktiem). Ar 15. jūliju tā tika paaugstināta no 4.00% uz 4.50% un ar 17. novembri – no 4.50% uz 5.00%. Atbilstoši tika paaugstināta arī procentu likme lombarda kredītiem, ja to termiņš pēdējās 30 dienās bijis līdz 10 dienām, no 11 līdz 20 dienām vai ilgāks par 20 dienām – attiecīgi 6.00%, 7.00% un 8.00%. Banku termiņnoguldījumu procentu likmes netika mainītas (noguldījumiem ar 7 un 14 dienu termiņu – attiecīgi 2.00% un 2.25%). Savukārt ECB bāzes likmi gada laikā palielināja 5 reizes (kopumā par 125 bāzes punktiem – līdz 3.50%).

Īstenojot ierobežojošu monetāro politiku, Latvijas Banka paplašināja banku obligāto rezervju bāzi. Ar 2006. gada 24. maiju tajā tika ietvertas arī banku saistības ar noteikto termiņu ilgāku par 2 gadiem. Līdz ar to rezervju prasības jūnijā salīdzinājumā ar iepriekšējo izpildes periodu pieauga par 240.8 milj. latu jeb 42.5%. Palielinoties banku piesaistīto līdzekļu apjomam un paplašinoties rezervju bāzei, obligāto rezervju apjoms 2006. gadā pieauga par 503.2 milj. latu jeb 2.0 reizes – līdz 1 012.1 milj. latu (2005. gadā obligāto rezervju apjoms palielinājās 2.7 reizes). 2006. gada beigās obligāto rezervju prasību izpildei bija pakļauta 21 banka un trīs ārvalstu banku filiāles.

Valūtas konvertācija Latvijas Bankā joprojām bija galvenais banku latu resursu iegūšanas veids. Latvijas Banka 2006. gadā, emitējot latus, nopirka vēsturiski lielāko eiro apjomu (neto – 1 008.7 milj. latu; 2.9 reizes vairāk nekā iepriekšējā gadā). Līdzīgi kā 2005. gadā dažkārt izveidojās situācija, kad, bankām pārdodot Latvijas Bankai eiro lielākā apjomā, nekā būtu nepieciešams obligāto rezervju prasību izpildei, starpbanku tirgū izveidojās latu likviditātes pārpalikums, un kopumā bankas veica termiņnoguldījumus Latvijas Bankā vairāk nekā izmantoja *repo* kredītus.

Pieprasītais *repo* kredītu apjoms 2006. gadā bija 5.5 reizes lielāks nekā 2005. gadā un sasniedza 1 042.3 milj. latu. Pieprasījuma kāpumu noteica aktīvāka *repo* kredītu izmantošana banku obligāto rezervju prasību izpildei. Lai gan kopējais *repo* kredītu

IJAS BANKA LATVIJAS
LATVIJAS BANKA LAT

piedāvājums 2006. gadā bija par 23.6% mazāks nekā iepriekšējā gadā (3 865.0 milj. latu), *repo* darījumu dienas beigu vidējais atlikums 2006. gadā bija 14.5 milj. latu (iepriekšējā gadā – 7.1 milj. latu). Vidējā svērtā procentu likme *repo* kredītiem ar 7 dienu termiņu palielinājās no 4.01% 2005. gadā līdz 4.30% 2006. gadā, atspoguļojot Latvijas Bankas refinansēšanas likmes paaugstināšanu. Visi 2006. gadā izsniegtie *repo* kredīti bija ar 7 dienu termiņu.

Valūtas mijmaiņas darījumi ar Latvijas Banku tika veikti nelielā apjomā. Valūtas mijmaiņas darījumu dienas beigu vidējais atlikums 2006. gadā bija 0.3 milj. latu (2005. gadā – 0.6 milj. latu).

Lombarda kredītu dienas beigu vidējais atlikums bija neliels – 0.3 milj. latu (2005. gadā – 0.2 milj. latu), bet šo kredītu vidējā svērtā procentu likme bija 5.03%. Visi 2006. gadā izmantotie bija pieprasījuma lombarda kredīti, un tie tika saņemti četru rezervju prasību izpildes periodu beigu dienās, kad atsevišķām bankām īslaicīgi pietrūka obligāto rezervju prasību izpildei nepieciešamo līdzekļu latos.

Banku termiņnoguldījumu dienas beigu vidējais atlikums 2006. gadā bija 24.4 milj. latu (2.5 reizes mazāks nekā 2005. gadā). 2005. gadā 14 dienu termiņnoguldījumi veidoja 97.9% no vidējā atlikuma, bet 2006. gadā to īpatsvars samazinājās līdz 62.0%.

Banku latu likviditātes samazināšanai Latvijas Banka 2006. gadā pārdeva visu latos denominēto valdības vērtspapīru portfeli ar 53.0 milj. latu nominālvērtību, no aprīļa līdz jūlijam veicot intervences valdības vērtspapīru tirgū. Latvijas Bankas latos denominēto vērtspapīru portfelī tika dzēsti valdības vērtspapīri ar 39.2 milj. latu nominālvērtību, un 2006. gadā Latvijas Bankas valdības vērtspapīru portfeļa dienas beigu vidējais atlikums (izņemot *repo* darījumos iesaistītos vērtspapīrus) bija 34.1 milj. latu (2005. gadā – 98.1 milj. latu).

Valdības vērtspapīru pirkšanas ar atpārdošanu *(reverse repo)* darījumi 2006. gadā netika veikti.

Latvijas Banka turpināja aprēķināt RIGIBID un RIGIBOR, saskaņā ar Latvijas Bankas "RIGIBID un RIGIBOR aprēķināšanas noteikumiem" kotēšanas sarakstā iekļaujot bankas, kas ir aktīvas starpbanku tirgus dalībnieces un spēj veikt aktīvas tirgus operācijas atbilstoši to kotētajām naudas tirgus procentu likmēm darījumiem latos (2006. gadā – AS "Baltic Trust Bank", AS "Hansabanka", AS "Latvijas Krājbanka", AS "SEB Latvijas Unibanka", AS "Parex banka", AS "HVB Bank Latvia" (kopš 20.02.2007. tās nosaukums – AS "UniCredit Bank") un *Nordea Bank Finland Plc* Latvijas filiāle).

SKAIDRĀS NAUDAS APGROZĪBA

Skaidrā nauda apgrozībā 2006. gadā palielinājās par 22.4% (no 877.3 milj. latu līdz 1 073.9 milj. latu). Piecu gadu laikā apgrozībā esošās skaidrās naudas apjoms pieaudzis 1.9 reizes.

No bankām saņemtās skaidrās naudas nolietotības pakāpes un īstuma pārbaudi nodrošināja automātiskās naudas apstrādes sistēmas. 2006. gadā apstrādātā nauda (2 652.6 milj. latu) 2.5 reizes (arī 2005. gadā – 2.5 reizes) pārsniedza apgrozībā esošās skaidrās naudas apjomu. Šajā procesā no apgrozības izņemtās naudas kopējā vērtība bija 319.1 milj. latu jeb 12.0% no apstrādātās naudas (2005. gadā – 322.0 milj. latu jeb 14.6%).

2006. gadā atklāto viltojumu nominālvērtību summa bija 9.0 tūkst. latu, veidojot tikai 0.001% no apgrozībā esošās skaidrās naudas apjoma.

2006. GADĀ IESPIESTĀS UN KALTĀS LATVIJAS BANKAS NAUDAS ZĪMES

5 LATU BANKNOTE

Nominālvērtība: 5 lati
Izmēri: 130 x 65 mm
Krāsa: zaļa
Drukāta
Giesecke & Devrient GmbH
(Vācija)
Mākslinieki:
Imants Žodžiks,
Valdis Ošiņš

Naudas zīmes priekšpuse (averss)
Uz ornamentāla saulīšu motīva fona attēlots ozols un stilizēta ozola lapa (caurskata zīme), virs tās – reljefā spiedumā divi nominālvērtības uzraksti 5. Augšdaļā uzraksts LATVIJAS BANKAS NAUDAS ZĪME (divu krāsu iespiedumā), zem tā sērijas numurs (sarkanā krāsā). Lejasdaļā uzraksti: PIECI LATI (divu krāsu iespiedumā), LATVIJAS BANKA, tās prezidenta paraksta faksimils un sērijas numurs (melnā krāsā). Pa labi vertikāla ornamentāla josla ar Lielvārdes jostas motīvu un skaitli 5 augšdaļā. Uz ornamentālās joslas slīpā leņķī pret gaismu salasāms nominālvērtības uzraksts. Pa kreisi uz balta pamata reljefs punkts zaļā krāsā (zīme neredzīgajiem) un ūdenszīme. Zem tās horizontāla zaļu, smalku līniju veidota josla ar tonālu pāreju un skaitli 5, kuru veido mikroburtu rakstā izpildīts nominālvērtības uzraksts. Skaitlis iespiests ar speciālo krāsu, kas atkarībā no apskates leņķa rada krāsu maiņas optisko efektu. Pa kreisi no skaitļa 5 – vertikāla josla, uz kuras reljefā spiedumā četrreiz atkārtojas skaitlis 5 ar atšķirīgu tonalitāti dažādos skata leņķos.

Naudas zīmes aizmugure (reverss)
Uz sprēslīcas motīva fona – kokā griezta saulītes ornamenta attēls. No tā pa kreisi – papīrā iestrādāta vertikāla metalizēta josla ar nominālvērtības uzrakstu un hologrammu, pa labi – stilizēta ozola lapa. Augšdaļā uzraksts PIECI LATI un skaitlis 5. Lejasdaļā skaitlis 5 un uzraksts LATVIJAS BANKAS NAUDAS ZĪME (divu krāsu iespiedumā). No sprēslīcas motīva pa kreisi – vertikāla josla, kuru veido skaitļi 5, ar diagonālām tonālām pārejām. Gar tās ārmalu uz balta pamata vertikāls uzraksts © LATVIJAS BANKA 1992. Pa labi uz balta pamata Latvijas lielā valsts ģerboņa grafisks attēls, zem tā gadskaitlis 2006. Virs ģerboņa – ūdenszīme (latviešu tautumeitas profils).

2 SANTĪMU MONĒTA

Svars: 1.90 g, diametrs: 17.00 mm
Metāls: kaparota dzelzs
Kalta *Koninklijke Nederlandse Munt*
(Nīderlande)
Mākslinieki: Gunārs Lūsis (grafiskais dizains),
Jānis Strupulis (plastiskais veidojums)

Monētas priekšpuse (averss)
Centrā Latvijas mazā valsts ģerboņa attēls. Tam apkārt lokveidā uzraksts LATVIJAS REPUBLIKA • 2006.
Monētas aizmugure (reverss)
Centrā skaitlis 2, apakšā puslokā uzraksts SANTĪMI. Skaitļa labajā un kreisajā pusē etnogrāfiska saulīte. Monētas augšpusē no saulītes līdz saulītei pieci pusloki (darba cēliena simbols).
Monētas josta – gluda.

5 SANTĪMU MONĒTA

Svars: 2.50 g, diametrs: 18.50 mm
Materiāls: vara, niķeļa un cinka sakausējums
Kalta *Royal Mint* (Lielbritānija)
Mākslinieki: Gunārs Lūsis (grafiskais dizains),
Jānis Strupulis (plastiskais veidojums)

Monētas priekšpuse (averss)
Centrā Latvijas mazā valsts ģerboņa attēls. Tam apkārt lokveidā uzraksts LATVIJAS REPUBLIKA • 2006.
Monētas aizmugure (reverss)
Centrā skaitlis 5, apakšā puslokā uzraksts SANTĪMI. Skaitļa labajā un kreisajā pusē etnogrāfiska saulīte. Monētas augšpusē no saulītes līdz saulītei pieci pusloki (darba cēliena simbols).
Monētas josta – gluda.

ĪPAŠAS APGROZĪBAS MONĒTAS AR IEROBEŽOTU TIRĀŽU

JĀŅU VAINAGS

Nominālvērtība: 1 lats
Svars: 4.80 g, diametrs: 21.75 mm
Metāls: vara un niķeļa sakausējums
Kalta *Rahapaja Oy* (Somija)
Mākslinieces: Dace Lielā (grafiskais dizains),
Ligita Franckeviča (plastiskais veidojums)

PRIEDES ČIEKURS

Nominālvērtība: 1 lats
Svars: 4.80 g, diametrs: 21.75 mm
Materiāls: vara un niķeļa sakausējums
Kalta *Rahapaja Oy* (Somija)
Mākslinieki: Henrihs Vorkals (grafiskais dizains),
Jānis Strupulis (plastiskais veidojums)

JUBILEJAS UN PIEMIŅAS MONĒTAS

JANVĀRIS. 1991

Nominālvērtība: 1 lats
Svars: 31.47 g, diametrs: 38.61 mm
Metāls: 925° sudrabs, kvalitāte: *proof*
Kalta *Rahapaja Oy* (Somija)
Mākslinieki:
Juris Petraškevičs (grafiskais dizains),
Andris Vārpa (plastiskais veidojums)

CIPARU MONĒTA

Nominālvērtība: 1 lats
Svars: 27.0 g,
diametrs (garākā diagonāle): 38.61 mm
Metāls: 925° sudrabs, kvalitāte: *proof*
Kalta *Münze Österreich* (Austrija)
Mākslinieki:
Ilmārs Blumbergs (grafiskais dizains),
Jānis Strupulis (plastiskais veidojums)

NACIONĀLĀS PIEMIŅAS MONĒTU PROGRAMMAS "LATVIJA. LAIKMETU GRIEŽI UN LAIKMETU VĒRTĪBAS" SĒRIJU "CILVĒKI" UN "VALSTS" MONĒTAS

KRIŠJĀNIS BARONS

Nominālvērtība: 1 lats
Svars: 31.47 g, diametrs: 38.61 mm
Metāls: 925º sudrabs, kvalitāte: *proof*
Kalta *Koninklijke Nederlandse Munt* (Nīderlande)
Mākslinieces: Arta Ozola-Jaunarāja (grafiskais dizains),
Ligita Franckeviča (plastiskais veidojums)

KRIŠJĀNIS VALDEMĀRS

Nominālvērtība: 1 lats
Svars: 31.47 g, diametrs: 38.61 mm
Metāls: 925° sudrabs, kvalitāte: *proof*
Kalta *Koninklijke Nederlandse Munt* (Nīderlande)
Mākslinieces: Arta Ozola-Jaunarāja (grafiskais dizains),
Ligita Franckeviča (plastiskais veidojums)

BRĪVĪBAS CĪŅAS

Nominālvērtība: 1 lats
Svars: 31.47 g, diametrs: 38.61 mm
Metāls: 925° sudrabs
Kvalitāte: *proof*
Kalta *Rahapaja Oy* (Somija)
Mākslinieki: Ivo Grundulis (grafiskais dizains),
Ligita Franckeviča (plastiskais veidojums)

STARPTAUTISKĀS MONĒTU PROGRAMMAS "HANZAS PILSĒTAS" JUBILEJAS MONĒTA

STRAUPE

Nominālvērtība: 1 lats
Svars: 31.47 g, diametrs: 38.61 mm
Metāls: 925° sudrabs, kvalitāte: *proof*
Kalta *Rahapaja Oy* (Somija)
Mākslinieki: Gunārs Krollis (grafiskais dizains),
Jānis Strupulis (plastiskais veidojums)

Latvijas Banka 2006. gadā emitēja jauna laidiena 2 un 5 santīmu monētas un 5 latu banknoti ar uzlabotiem drošības elementiem.

Monētu klāsts papildināts ar jaunām īpašām 1 lata apgrozības monētām ar ierobežotu tirāžu – "Jāņu vainags" (apgrozībā ar 15.06.2006.) un "Priedes čiekurs" (apgrozībā ar 04.12.2006.).

2006. gadā apgrozībā laistas sešas jubilejas un piemiņas monētas. Atzīmējot 1991. gada barikāžu atceres jubileju, Latvijas Banka izlaida monētu "Janvāris. 1991" (apgrozībā ar 06.01.2006.). Ar monētām "Krišjānis Valdemārs" (apgrozībā ar 28.03.2006.) un "Krišjānis Barons" (apgrozībā ar 07.08.2006.) tika pabeigta programmas "Latvija. Laikmetu grieži un laikmetu vērtības" sērija "Cilvēki". Iesākta minētās programmas pēdējā, ceturtā, sērija "Valsts", kuras pirmo monētu "Brīvības cīņas" laida apgrozībā Latvijas Republikas proklamēšanas 88. gadadienas priekšvakarā (apgrozībā ar 10.11.2006.). Turpinot starptautisko monētu programmu "Hanzas pilsētas", tapusi monēta "Straupe" (apgrozībā ar 18.12.2006.), bet kā Ziemassvētku pārsteigums – septiņstūra formas "Ciparu monēta" (apgrozībā ar 08.12.2006.).

STATISTIKA

Finanšu tirgus un monetārās statistikas jomā svarīgākie 2006. gada uzdevumi bija jaunu datu vākšanas iespēju un to izmaksu izpēte, piedalīšanās jaunu ES normatīvo aktu izstrādē un statistikas sagatavošanas pilnveide.

Ievērojot to, ka ECB plāno veikt grozījumus Regulā (EK) Nr. 2423/2001 "Par monetāro finanšu iestāžu sektora konsolidēto bilanci" (ECB/2001/13) un Regulā (EK) Nr. 63/2002 "Par to procentu likmju statistiku, kuras monetārās finanšu iestādes piemēro mājsaimniecību un nefinanšu sabiedrību noguldījumiem un kredītiem" (ECB/2001/18), veikta MFI aptauja, noskaidrojot iespējas sniegt papildu statistiskos datus par vērtspapīrošanu *(securitisation)* un kredītu pārdošanu, kā arī par finanšu instrumentu detalizētāku atspoguļošanu MFI bilances un procentu likmju statistikā un šādu papildu datu vākšanas izmaksas. Tika pētīti arī jautājumi par iespēju iegūt informāciju par komercsabiedrībām izsniegtajiem MFI kredītiem, ievērojot kredītu dalījumu pēc komercsabiedrības lieluma un tautsaimniecības nozares, kā arī informāciju par ieguldījumu fondu un naudas tirgus fondu ieguldījumu politikas maiņu un vērtspapīru novērtēšanu, sagatavojot statistiskos datus. Latvijas Banka arī sniedza komentārus un priekšlikumus ECB regulas projektam par pasta iestāžu statistiku un ECB regulas projektam par ieguldījumu fondu bilances statistiku.

ECB CFS statistikas projekta vajadzībām Latvijas Banka turpināja atsevišķu CFS veidu izpēti, iegūstot informāciju par Latvijas lielāko CFS sniegtajiem pakalpojumiem un bilances pamatrādītājiem, kā arī lūdzot CFS klasificēt savu darbības veidu atbilstoši NACE. Tā kā CFS sektorā paredzēts nošķirt arī finanšu instrumentsabiedrības *(financial vehicle corporations)* un ECB izveidojusi īpašu procedūru šo sabiedrību identificēšanai, Latvijas Banka uzsāka šo procedūru arī Latvijā.

Latvijas Banka paplašināja uz ECB nosūtāmo datu klāstu, uzsākot CFS bilances statistikas sagatavošanu saskaņā ar ECB 2003. gada 6. februāra Pamatnostādni "Par dažām ECB statistikas ziņošanas prasībām un procedūrām, kas valstu centrālajām bankām jāievēro, paziņojot statistikas informāciju monetārās un banku statistikas jomā" (ECB/2003/2).

Latvijas Banka izveidoja Makroekonomikas rādītāju sistēmu (MARS), lai nodrošinātu to statistisko datu saglabāšanu un apstrādi, kuri saņemti no ECB, CSP un FKTK.

LATVIJAS BANKA LATVIJAS BANKA LATVIJAS BANKA

Latvijas maksājumu bilances statistikā 2006. gadā lielāka uzmanība pievērsta metodoloģijas un datu publicēšanas tālākai pilnveidei un datu kvalitātes novērtēšanai.

Būtiski paplašināts un pilnīgots Latvijas Bankas publicētais ceturkšņa biļetens "Latvijas Maksājumu Bilance. Latvia's Balance of Payments", tajā ietverot maksājumu bilances datu sagatavošanas metodoloģijas paplašinātu izklāstu, jaunus iepriekš nepublicētus statistiskos datus un iepriekš publicēto datu sīkāku dalījumu. Šis papildinātais izdevums statistikas lietotājiem sniedz pilnīgāku informāciju par tiešo investīciju ārvalstīs un Latvijā neto darījumiem un atlikumiem darbības veidu un valstu dalījumā, kā arī citām tautsaimniecības ārējo sektoru raksturojošām norisēm.

2006. gada beigās, *Eurostat* sākot ES valstu maksājumu bilances statistikas datu kvalitātes vērtēšanu, Latvijas Banka sniedza skaidrojumus par maksājumu bilances sagatavošanas metodoloģiju, datu pārskatīšanas un korekciju iemesliem un ārējās tirdzniecības datu sasaisti ar maksājumu bilances datiem.

Lai uzlabotu valdības finanšu statistikas kvalitāti, Latvijas Bankas speciālisti piedalījās Latvijas starpinstitūciju darba grupās, kas risina ar ES fondu apjomu un izlietojumu raksturojošās informācijas nodrošināšanu, valsts un privātās partnerības projektu uzskaiti un valsts budžeta deficīta un parāda notifikācijas sagatavošanu saistītos jautājumus. Turklāt decembrī Latvijas Banka kopā ar citām Latvijas institūcijām piedalījās ES institūciju pārstāvju dialoga misijas sanāksmē par Latvijas valsts budžeta deficīta un valsts parāda notifikācijas kvalitāti. Latvijas Banka ECB prasību konverģences nodrošināšanai veica valsts parāda vēsturisko datu aplēses termiņu, valūtu un procentu likmju veidu dalījumā.

Latvijas Banka turpināja dalību ECB Centralizētās vērtspapīru datubāzes projektā, pilnveidojot Latvijas vērtspapīru datu kvalitāti. 2006. gada jūnijā sākta regulāra informācijas sūtīšana uz ECB par Latvijā kotēto vērtspapīru cenām papildus jau sūtāmajai informācijai par vērtspapīru emisiju raksturlielumiem.

2006. gada rudenī Latvijas Bankas speciālisti piedalījās CSP izveidotajā Nekustamā īpašuma statistikas pilnveides darba grupā, kas sagatavoja nepieciešamos normatīvos aktus regulāra nekustamā īpašuma komersantu apsekojuma veikšanai.

2006. gada maijā Latvijas Banka dalījās pieredzē *Eurostat* organizētajā seminārā par maksājumu bilances statistikas datu sagatavošanu nosūtīšanai un šo datu kvalitātes analīzi.

Kopš 2006. gada Latvijas Banka pārstāvēta vēl divos nozīmīgos starptautiskos statistikas forumos – Ērvinga Fišera komitejā *(Irving Fisher Committee)* un ECB un *Eurostat* izveidotajā Laikrindu sezonālās izlīdzināšanas vadības grupā *(Seasonal Adjustment Steering Group)*.

Latvijas Banka pilnveidoja regulāro statistisko datu pārraidi uz SNB, izmantojot SNB datu pārraides programmatūru un tiešo pieslēgumu SNB datu bankai. Veiksmīgi noslēdzās vairākus gadus ilgušais SVF finanšu stabilitātes rādītāju sagatavošanas projekts, kurā Latvijas Banka veica koordinatora pienākumus Latvijā, kā arī sagatavoja metodoloģiskos aprakstus un 2005. gada finanšu stabilitātes rādītājus.

Latvijas Banka publicēja Latvijas finanšu statistikas un maksājumu bilances statistikas datus gan savos periodiskajos izdevumos un interneta lapā, gan SVF izdevumos *International Financial Statistics* un *Balance of Payments Statistics Yearbook*, veicot to gan ar SNB un *Eurostat* starpniecību, gan SVF Speciālā datu izplatīšanas standarta ietvaros. Saskaņā ar Datu kvalitātes novērtēšanas sistēmas *(Data Quality Assessment Framework)* prasībām atjaunināti SVF Speciālajā datu izplatīšanas standartā publicētie finanšu un reālā sektora rādītāju metodoloģiskie apraksti. Lat-

vijas Banka izmantoja piedāvājumu ECB atjauninātajā izdevumā *Money and Banking Statistics Sector Manual. Guidance for the Statistical Classification of Customers* iekļaut metodoloģisko aprakstu par Latvijas finanšu un monetārajā statistikā izmantoto ne-MFI sektora dalījumu. Izveidots arī apraksts un sagatavoti dati par Latvijas vērtspapīru tirgu ECB publikācijai *Bond Markets and Long-term Interest Rates in Non-euro Area EU Member States and in Acceding Countries*. Latvijas Banka turpināja gatavot informāciju par makroekonomiskajiem rādītājiem ECB publikācijai *Orange Book*, maksājumu sistēmu statistiku – ECB publikācijai *Blue Book* un strukturālās statistikas datus – ECB ziņojumam *EU Banking Structures*.

MAKSĀJUMU UN NORĒĶINU SISTĒMAS

Latvijas Banka turpināja nodrošināt divu maksājumu sistēmu darbību (SAMS – reālā laika bruto norēķini starpbanku un steidzamiem klientu maksājumiem un EKS – klīrings (tīrvērte) un neto norēķini liela skaita pakešu veidā sagatavotiem *(batch)* klientu maksājumiem).

2006. gada beigās Latvijas Bankas maksājumu sistēmu dalībnieki bija 21 banka, viena ārvalstu bankas filiāle un Latvijas Banka. 2006. gadā SAMS tika veikti 80.7% no visiem Latvijā uzsāktajiem starpbanku maksājumiem latos, un to apjoma īpatsvars bija 74.8% (2005. gadā – attiecīgi 83.7% un 87.9%). SAMS apstrādāto maksājumu kopskaits salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu palielinājās par 19.6%, sasniedzot 198.6 tūkst., savukārt kopapjoms pieauga par 38.9%, sasniedzot 51.6 mljrd. latu. Klientu maksājumu un starpbanku maksājumu īpatsvars SAMS nemainījās – lielāks bija apstrādāto klientu maksājumu skaits (64.8%) un starpbanku maksājumu apjoms (75.5%). Apjoma pieauguma tempam pārsniedzot skaita kāpuma tempu, par 16.2% (līdz 259.6 tūkst. latu) palielinājās vidējais viena maksājuma apjoms. SAMS maksājumu skaita koncentrācijas rādītājs bija 67.3%, bet maksājumu apjoma koncentrācijas rādītājs – 73.5%.

2006. gadā SAMS saviem dalībniekiem nodrošināja līdz šim augstāko sistēmas pieejamību – 99.98% (2005. gadā – 99.83%). Tas nozīmē, ka SAMS 2006. gadā nebija pieejama tikai 19 minūtes un 47 sekundes. Kopumā SAMS konstatēti seši sistēmas darbības pārtraukumi (galvenokārt saistīti ar SWIFT tīkla darbības problēmām; neviens no tiem nesasniedza 5 minūšu robežu).

2006. gadā EKS tika apstrādāti 76.0% no visiem Latvijā starp bankām veiktajiem klientu maksājumiem latos, un to apjoma īpatsvars bija 69.9% (2005. gadā – attiecīgi 77.2% un 72.2%). EKS apstrādāto maksājumu skaits pieauga par 26.1% (līdz 27.4 milj.), bet to kopapjoms palielinājās par 22.7% (līdz 10.3 mljrd. latu). EKS maksājumi galvenokārt tika apstrādāti pirmajā norēķinu ciklā (no plkst. 8.30 līdz plkst. 10.30), tomēr dalībnieki turpināja aktīvi izmantot arī EKS otro norēķinu ciklu (no plkst. 10.30 līdz plkst. 15.00), kur tika veikti 32.5% no visiem EKS maksājumiem skaita un 41.2% – apjoma ziņā. 2006. gadā EKS vidējais viena maksājuma apjoms samazinājās par 2.7% (līdz Ls 377.12). EKS maksājumu skaita koncentrācijas rādītājs bija 76.2%, bet maksājumu apjoma koncentrācijas rādītājs – 73.1%.

2006. gadā visas bankas un Latvijas Banka apstiprināja EKS eiro norēķinu ieviešanas stratēģiju, saskaņā ar kuru EKS ar 2008. gada 1. janvāri sāks starp Latvijas bankām eiro veikto maksājumu apstrādi. Stratēģijā paredzēts, ka pēc eiro norēķinu ieviešanas EKS tālākā attīstība plānota, nodrošinot SEPA standartu ievērošanu.

Latvijas Banka pilnveidoja klientiem piedāvātos pakalpojumus, automatizējot LCD veiktās vērtspapīru piegādes par samaksu naudas norēķinus. 2006. gadā Baltijas valstu depozitāriji savā starpā saskaņoja neto norēķinus, tādējādi Latvijas Banka mainīja LCD neto norēķinu veikšanas laikus.

Saskaņā ar "Latvijas Bankas politiku maksājumu sistēmas jomā" attiecībā uz Latvijas Republikā esošo neliela apjoma norēķinu un klīringa sistēmu pārraudzību 2006. gadā Latvijas Banka veica maksājumu karšu apstrādes centra SIA "First Data Latvia" novērtējumu, izmantojot ECB vadlīnijas. SIA "First Data Latvia" tika novērtēta kā ievērojamas nozīmības sistēma, jo tā bija vienīgā maksājumu karšu apstrādes sistēma valstī. 2005. gadā tā apkalpoja 66.7% no visiem Latvijā ar kartēm veiktajiem maksājumiem, bet to apjoms sasniedza 53.8% no kopapjoma.

Līdz 2006. gada beigām sešas elektroniskās naudas institūcijas bija informējušas Latvijas Banku par darbības uzsākšanu, ievērojot Kredītiestāžu likuma prasības. Visu šo elektroniskās naudas institūciju norēķinu shēmu pamatā izmantota datora atmiņā reģistrēta elektroniskā nauda, un katram lietotājam tiek piesaistīts virtuālais elektroniskās naudas konts.

Maksājumu sistēmu pārraudzības ietvaros Latvijas Banka apkopoja datus par lietotajiem maksāšanas līdzekļiem. Latvijā 2006. gadā, tāpat kā iepriekšējos gados, no visiem maksāšanas līdzekļiem visvairāk tika izmantoti klientu kredīta pārvedumi (107.4 milj. maksājumu jeb 60.3%) un maksājumi ar kartēm (66.0 milj. maksājumu jeb 37.1%). Šādu maksājumu apjoms bija attiecīgi 383.7 mljrd. latu un 1.2 mljrd. latu. Palielinoties ārvalstu tūristu skaitam Latvijā un paplašinoties maksājumu karšu pieņemšanas infrastruktūrai, par 65.0% pieauga Latvijā veikto darījumu skaits ar ārvalstīs izsniegtajām maksājumu kartēm, sasniedzot 3.9 milj. maksājumu. Šādu darījumu apjoms salīdzinājumā ar 2005. gadu palielinājās par 59.5% (līdz 241.2 milj. latu).

ECBS Maksājumu un norēķinu sistēmu komitejas Maksājumu sistēmu politikas darba grupā Latvijas Banka kopā ar pārējo ES valstu centrālajām bankām turpināja piedalīties TARGET pārraudzībā, karšu shēmu pārraudzības principu izstrādē un maksājumu statistikas metodoloģijas pilnveidē. 2006. gadā sagatavots atjaunots Latvijas maksājumu sistēmu apraksts iekļaušanai ECB publikācijas *Blue Book* papildinātajā izdevumā. Latvijas Banka piedalījās arī ECB un nacionālo centrālo banku veiktajā regulārajā e-PSO *(electronic payment systems observatory)* aptaujā par inovatīvajiem maksājumu pakalpojumiem Eiropā. Aptaujas rezultāti ļāva secināt, ka Latvijā aug to sabiedrību skaits, kuras līdztekus bankām piedāvā klientiem dažādus ar maksājumiem saistītus pakalpojumus, piemēram, maksājumu iniciēšanas iespējas, izmantojot mobilo tālruni un internetu.

ECBS Maksājumu un norēķinu sistēmu komitejas TARGET2 darba grupa 2006. gadā pabeidza TARGET2 sistēmas pieņemšanas un lietotāju testu dokumentācijas, kā arī TARGET2 papildpakalpojumu cenu struktūras izveidi un uzsāka TARGET2 juridiskās bāzes izveidi. Latvijā tika apstiprināta TARGET2 ieviešanas stratēģija, nosakot, ka Latvija kopā ar septiņām citām ES valstīm 2007. gada 19. novembrī pievienosies TARGET2 ar pirmo migrācijas grupu (ES valstu migrācija TARGET2 sadalīta trijās migrācijas grupās). 2006. gadā notika regulāras Latvijas Bankas TARGET2 darba grupas sanāksmes un banku TARGET2 projekta darba grupas sanāksmes, kurās, piedaloties LCD un Valsts kases pārstāvjiem, tika apspriesta TARGET2 projekta attīstības un tehniskās sagatavošanās gaita, veicamie priekšdarbi, laika plāns, sistēmas testēšanas nosacījumi u.c. jautājumi. Latvijas Bankas darbinieki piedalījās vairākos TARGET2 tehniskajos semināros, kurus organizēja sistēmas izstrādātājbankas un kuros centrālo banku eksperti tika iepazīstināti ar TARGET2 uzbūvi un darbības principiem.

2006. gadā Latvijas Banka turpināja nodrošināt VNS darbību. Gada beigās VNS glabājās vērtspapīri 272 milj. latu vērtībā, t.sk. valdības parādzīmes – 23 milj. latu, valdības obligācijas – 242 milj. latu, bet privātā sektora parāda vērtspapīri – 7 milj. latu vērtībā. VNS apgrozījums 2006. gadā bija 3 156 milj. latu, t.sk. Latvijas Bankas

darījumos – 2 420 milj. latu, citu VNS dalībnieku savstarpējos darījumos – 441 milj. latu, vērtspapīru pārvedumos starp VNS un LCD – 159 milj. latu, bet ar vērtspapīru dzēšanu saistītajos norēķinos – 136 milj. latu.

Lai noteiktu Latvijas Bankas lomu un uzdevumus VNS pārraudzībā, 2006. gada maijā Latvijas Bankas padome apstiprināja "Latvijas vērtspapīru norēķinu sistēmu pārraudzības politiku". Sistēmu pārraudzība ir vērtspapīru norēķinu infrastruktūras raitas darbības veicināšanas veids, ko iespējams panākt, novērojot sistēmu darbību, novērtējot tās atbilstoši izvirzītajiem uzdevumiem un ierosinot nepieciešamās pārmaiņas.

FINANŠU STABILITĀTE

Ņemot vērā joprojām augošo finanšu tirgus integrāciju, būtiska prioritāte ES valstu ekonomiskajā sadarbībā ir ar finanšu stabilitāti saistīto jautājumu koordinēta risināšana. Latvijas Banka kopā ar FKTK pārstāvjiem piedalījās CEBS, ECBS Banku uzraudzības komitejā, kā arī vairākās darba grupās. Šajās institūcijās 2006. gadā turpinājās ES finanšu sistēmas strukturālo pārmaiņu un rīcības un sadarbības finanšu krīzes situācijās, kā arī dažādu ar jauno kapitāla prasību direktīvas ieviešanu saistītu jautājumu skaidrojošo dokumentu izstrāde, starpvalstu finanšu konsolidācija, pašu kapitāla jēdziena saskaņošana u.c.

Saskaņotas un koordinētas ES kompetento iestāžu rīcības izstrāde iespējamas finanšu krīzes situācijā bija viena no 2006. gada ES institūciju prioritātēm finanšu stabilitātes jomā. Latvijas Banka kopā ar FKTK un FM 2006. gada aprīlī piedalījās EFK organizētajā krīzes situācijas simulācijā, lai testētu 2005. gadā noslēgto "Saprašanās memorandu par Eiropas Savienības banku uzraugu, centrālo banku un finanšu ministriju sadarbību finanšu krīžu situācijās".

2006. gada septembrī Latvijas Banka parakstīja "Vienošanos par sadarbības pamatprincipiem iespējamu banku krīžu situācijās" ar FKTK un FM, bet decembrī – *Sveriges Riksbank* un Baltijas valstu centrālo banku saprašanās memorandu par sadarbību krīzes situācijās.

Latvijas Banka sadarbībā ar FKTK turpināja veikt banku sektora makrouzraudzību, lai identificētu un novērtētu makroriskus, kas varētu apdraudēt banku sektora finanšu stabilitāti. Galvenā uzmanība joprojām tika pievērsta bankām, jo tām bija svarīgākā nozīme finanšu starpniecībā. Tomēr citu finanšu institūciju un tirgu nozīme joprojām pieauga, un palielinājās to saistība ar bankām.

Atšķirībā no FKTK Latvijas Banka neuzrauga atsevišķu finanšu institūciju finansiālo stāvokli, bet novērtē finanšu sistēmas stabilitāti un tās ievainojamību kopējā makroekonomiskajā situācijā.

2006. gadā Latvijas Banka veica SAMS likviditātes pietiekamības novērtējumu, izmantojot *Suomen Pankki – Finlands Bank* izstrādāto maksājumu un norēķinu sistēmu simulatoru. Simulācija apliecināja, ka, ņemot vērā SAMS apgrozījumu un likviditāti banku SAMS norēķinu kontos, atsevišķu dalībnieku iespējamās likviditātes problēmas nevarētu ietekmēt citu dalībnieku spēju pildīt norēķinu saistības sistēmā.

Latvijas Banka 2006. gadā publicēja divus "Finanšu Stabilitātes Pārskatus", kuros, analizējot banku sektora makrouzraudzības rādītāju un nefinanšu sabiedrību un mājsaimniecību finansiālās ievainojamības dinamiku, kā arī ārējo ekonomisko un finanšu norišu ietekmi, vērtēja riskus, kas varētu apdraudēt Latvijas banku sektora finanšu stabilitāti, vienlaikus atzīstot tā labo finansiālo stāvokli. Svarīgākie riski

saistīti ar eiro procentu likmju pieaugumu un nekustamā īpašuma cenu iespējamo straujo korekciju. Augsta inflācija, tekošā konta deficīta un ārējā parāda kāpums, kā arī mājokļu cenu straujais pieaugums turpināja palielināt Latvijas tautsaimniecības iekšējās un ārējās nesabalansētības straujas korekcijas risku.

INFORMĀCIJAS SISTĒMAS

2006. gadā veiksmīgi īstenots bankas informācijas sistēmas *Globus* modernizācijas projekts, iegūstot ilgtermiņa risinājumu visu Latvijas Bankas finanšu darījumu vienotai un drošai veikšanai un uzskaitei, t.sk. sagatavojot šo sistēmu grāmatvedības kārtošanai atbilstoši ECB vadlīnijām.

Pabeigta Tautsaimniecības un finanšu statistikas informācijas sistēmas pirmā posma izstrāde automatizētai datu nosūtīšanai uz ECB un *Eurostat*.

2006. gadā pilnveidota valsts maksājumu bilances sagatavošanas informācijas sistēma, ieviešot jaunu maksājumu bilances publicējamo pārskatu komplektu ar detalizētāku informāciju un pārejot uz publicējamo pārskatu saskaņošanu un apstiprināšanu elektroniskā veidā, kā arī veicot nepieciešamās pārmaiņas datu sūtīšanā uz ECB un *Eurostat* saskaņā ar šo institūciju jaunajām prasībām.

Īstenoti pirmie Latvijas Bankas elektroniskās dokumentu pārvaldes sistēmas (eDPS) pilnveides posmi, elektronizējot Latvijas Bankas padomes un valdes sēžu norisi, t.sk. nodrošinot dokumentu elektronisku iesniegšanu un saskaņošanu, kā arī izveidojot vienotu Latvijas Bankas padomes un valdes apstiprināto dokumentu un Latvijas Bankas vadības rīkojumu reģistru.

SABIEDRĪBAS INFORMĒŠANA

Ekonomists un bijušais ECB valdes loceklis Otmars Isings *(Otmar Issing)*, kas 2006. gadā referēja Latvijas Bankas rīkotajā Latvijas tautsaimniecības attīstībai veltītajā konferencē, uzsvēra, ka atbilstoša komunikācija ir viens no nozīmīgākajiem veiksmīgas monetārās politikas priekšnoteikumiem. Jo pārliecinošāk centrālās bankas izskaidros sabiedrībai monetārās politikas lēmumus, jo efektīvāka būs to monetārā politika.

Latvijas Banka veica daudzus pasākumus, lai sabiedrība, valsts pārvaldes iestādes un finanšu tirgus dalībniki būtu laikus labi informēti par centrālās bankas pieņemtajiem lēmumiem un apsvērumiem. Īpašu uzmanību Latvijas Banka veltīja sapratnes vairošanai par cenu stabilitāti kā svarīgāko priekšnoteikumu veiksmīgai un ilgstošai tautsaimniecības attīstībai un cilvēku labklājības pieaugumam. Minētā mērķa sasniegšanai izstrādāts pasākumu kopums dažādām auditorijām: sadarbība ar plašsaziņas līdzekļiem, centrālās bankas izdevumi, interneta lapa, apmeklētāju centrs "Naudas pasaule" u.c.

Monetārā politika, tās īstenošanai pieņemtie Latvijas Bankas padomes lēmumi un Latvijas Bankas ekonomistu apsvērumi ir galvenais informācijas saturs, kas sniedzams ātri, skaidri un iespējami plaši. Preses konferencēs, kas notika uzreiz pēc Latvijas Bankas padomes sēdēm, Latvijas Bankas prezidents informēja par Latvijas Bankas padomes lēmumiem monetārās politikas jomā un to ekonomisko pamatojumu, sniedza makroekonomiskās prognozes un atbildēja uz žurnālistu jautājumiem. Paziņojumos plašsaziņas līdzekļiem tika iekļauta informācija par Latvijas Bankas monetārajiem u.c. lēmumiem. Latvijas Bankas prezidenta uzruna un paziņojumi vienlaikus tika publicēti interneta lapā, tādējādi nonākot katra tirgus dalībnieka u.c. interesentu rīcībā tajā pašā dienā.

Latvijas Bankas interneta lapā visātrāk vienkopus pieejama visa publiskā informācija par Latvijas Bankas darbību, t.sk. visi Latvijas Bankas izdevumi. Tajā regulāri tika papildināta un atjaunota informācija par Latvijas Banku, tās normatīvajiem aktiem, finanšu statistiku, maksājumu un norēķinu sistēmām, Latvijas naudu un citiem jautājumiem. Ņemot vērā ievietotās informācijas apjoma nepārtraukto pieaugumu, interneta lapā ieviestas pārmaiņas un jauninājumi, palīdzot lietotājam vieglāk atrast, saņemt un personalizēt nepieciešamo informāciju (piemēram, tika ieviesta datu piegāde RSS formātā).

Latvijas Banka regulāri publicē vairākus izdevumus, vispusīgi informējot par Latvijas finanšu sektoru un tautsaimniecību. 2006. gada sākumā publicētajā Latvijas Bankas 2005. gada pārskatā sniegta informācija par Latvijas Bankas darbību un finanšu rezultātiem. Latvijas tautsaimniecības attīstība analizēta pasaules ekonomiskās attīstības kontekstā. Nozīmīgas ir Latvijas Bankas publikācijas "Monetārais Apskats. Monetary Review", "Monetārais Biļetens", "Latvijas Maksājumu Bilance. Latvia's Balance of Payments", "Latvijas Maksājumu Bilance (Pamatrādītāji)" un "Finanšu Stabilitātes Pārskats".

Lai Latvijas Banka varētu pieņemt pārdomātus un atbildīgus monetārās politikas lēmumus, tās speciālisti veica padziļinātus pētījumus un veicināja pētniecisko darbu un publisku diskusiju par svarīgākajiem tematiem. 2006. gadā publicēti vairāki Latvijas Bankas darbinieku pētījumi (sk. 9. pielikumu).

Oktobra vidū Latvijas Banka aicināja augstskolu pasniedzējus, valsts institūciju ekspertus, uzņēmējus un finansistus uz gadskārtējo Latvijas tautsaimniecības attīstībai veltīto konferenci "Latvija ceļā uz labklājību: izaugsmes potenciāls un vīzijas". Diskusiju temati – Latvijas ilgtspējīga izaugsme un darbaspēka migrācija – bija ļoti aktuāli. To apstiprināja referentu un klausītāju diskusijas, kā arī publikācijas plašsaziņas līdzekļos, kurās pēc konferences analizēti un kopā ar ekonomistiem vērtēti Latvijas tautsaimniecības attīstības modeļi.

Pieaugot publiskajai diskusijai par makroekonomiskajiem riskiem un Latvijas turpmāko attīstību, ļoti svarīgi, lai situāciju iespējami plaši pārzinātu žurnālisti. Tāpēc Latvijas Banka žurnālistiem organizēja divus seminārus, kuros detalizēti pārrunāja ar makroekonomiskajiem riskiem un ilgtspējīgu attīstību saistītus jautājumus.

Latvijas Bankas organizētajā Latvijas augstskolu studentu zinātnisko darbu konkursā 2006. gadā tika piedāvāti vairāki temati, t.sk. kreditēšanas ietekme uz Latvijas tautsaimniecību, Latvijas tekošā konta deficīta pieļaujamā lieluma novērtējums, ilgtspējīgas makroekonomiskās attīstības priekšnosacījumi Latvijā un līdzsvara cena Latvijas nekustamā īpašuma tirgū un tās nākotnes attīstības perspektīvas. Četri no deviņiem studentu iesniegtajiem darbiem tika atzīti par godalgojamiem, un laureāti piedalījās diskusijā par makroekonomikas jautājumiem ar Latvijas Bankas prezidentu, speciālistiem un žurnālistiem.

Biļetenā "Averss un Reverss", kas iznāk četrreiz gadā un paredzēts pētniekiem un finanšu analītiķiem, analizētas aktuālās makroekonomiskās attīstības tendences (cenu kāpuma un ekonomiskās izaugsmes faktori), kreditēšana, darbaspēka tirgus, tautsaimniecības sektori, ārējā tirdzniecība, banku sektors, parādīta Slovēnijas pieredze makroekonomiskās stabilitātes sasniegšanā, kā arī sniegta informācija par eiro maksājumu sistēmu, kam Latvija pievienosies 2007. gadā. 2006. gadā publicēts konferencei "Latvija ceļā uz labklājību: izaugsmes potenciāls un vīzijas" veltīts speciāls izlaidums.

Šie temati tika aplūkoti arī sadarbībā ar Latvijas Banku veidotajā televīzijas raidījumā "Kā bankā" un radioraidījumā "Lata spogulī", kas plašam iedzīvotāju lokam sniedza iespēju padziļināt zināšanas valsts un personisko finanšu jautājumos.

Latvijas Bankas apmeklētāju centrs "Naudas pasaule" atvērts katram Latvijas iedzīvotājam un viesim un ir piemērots izziņas avots par centrālās bankas darbību un makroekonomiskajām norisēm valstī. Tā galvenie informācijas sniegšanas principi ir vēstījuma vienkāršība un precizitāte, atraktivitāte, interaktivitāte un mūsdienīgums. 2006. gadā centru apmeklēja 8 tūkst. interesentu.

Apmeklētāju centra galvenā mērķauditorija ir jaunieši, kas apgūst ekonomiku, – vidusskolu vecāko klašu skolēni un sociālo zinātņu studenti. 2006. gadā sadarbībā ar ekonomikas skolotājiem tika izveidota un aprobēta centra apmeklējuma metodika ar rekomendācijām, darba lapām un pārbaudes darbiem. Tā ievietota Latvijas Bankas interneta lapā un padara skolēnu apmeklējumus mērķtiecīgākus un saturīgākus. Aktuālu makroekonomisko informāciju centrā gūst valsts un pašvaldību iestāžu darbinieki, politiķi, žurnālisti, pensionāri, finanšu institūciju darbinieki, uzņēmēji u.c. profesionālās un sociālās grupas.

Latvija kļūs pilntiesīga EMS valsts, tāpēc laikus un pakāpeniski tiek sniegta informācija par Eirosistēmas darbību un vienoto Eiropas valūtu eiro, kas jau tagad ir Latvijas iedzīvotāju valūta ārvalstu braucienos. Eiro banknotes un monētas arī informē par Eiropas valstu nacionālajām vērtībām. Tāpēc 2006. gada jūlijā un augustā Latvijas Banka kopā ar EK Rīgas Latviešu biedrības namā organizēja izstādi "Eiro monētu izcelsme". Tā atspoguļoja eiro monētu dizaina izvēles procesu un sniedza iespēju iepazīties gan ar dizaina projektiem, gan monētu paraugiem. Latvijas Bankas sagatavotajā prezentācijā pirmo reizi bija iespējams aplūkot Latvijas eiro monētu dizaina projektu.

Latvijas sabiedrība un starptautiskas žūrijas augstu novērtējušas Latvijas Bankas un mākslinieku devumu jubilejas un piemiņas monētu un īpašo apgrozības monētu izveidē. 2006. gadā notika Latvijas Bankas aptauja "Latvijas gada monēta 2005", kurā piedalījās gandrīz 13 tūkst. dalībnieku. Par aptaujas uzvarētāju kļuva 100 santīmu sudraba monēta "Barons Minhauzens", kas saņēma arī galveno balvu monētu izstādē "Vicenza Numismatica" Itālijā kā 2005. gada izcilākā monēta.

Latvijas Banka apliecināja veiksmīgu iekļaušanos Latvijas valsts dzīvē, sabiedrībā un vidē ne vien kultūrvēstures, bet arī sociālās atbildības jomā, jo arhitektūras piemineklī veiktajā rekonstrukcijā tapušais apmeklētāju centrs "Naudas pasaule" ļāva tai iegūt Invalīdu un viņu draugu apvienības "Apeirons" balvu par humānāko ēku invalīdiem "Zelta kruķis 2006". Konkursā tika vērtētas jaunbūvētas un renovētas ēkas, atzīmējot, ka Latvijas Bankā K. Valdemāra ielā 2A izveidota laba pieejamība telpām. Latvijas Bankas Rīgas filiāle jau trešo gadu pēc kārtas saņēma Rīgas Domes balvu par skaistākajiem Rīgas sabiedrisko iestāžu apstādījumiem.

ORGANIZATORISKĀ ATTĪSTĪBA

Latvijas Bankas padome 2006. gada beigās strādāja šādā sastāvā:

– prezidents	**Ilmārs Rimšēvičs**;
– prezidenta vietnieks	**Andris Ruselis**;
– padomes locekļi:	**Harijs Bušs**, **Leonīds Gricenko**, **Vita Pilsuma**, **Arvils Sautiņš**, **Aivars Skopiņš**, **Valentīna Zeile**.

LATVIJAS BANKA

Latvijas Bankas valde 2006. gada beigās strādāja šādā sastāvā:

– valdes priekšsēdētāja	**Māra Raubiško**;
– valdes priekšsēdētāja vietnieki:	**Reinis Jakovļevs**, **Helmūts Ancāns**;
– valdes locekļi:	**Māris Kālis**, **Andris Ņikitins**, **Harijs Ozols**.

Latvijas Bankā 2006. gada beigās strādāja 635 darbinieki, t.sk. 33 darbinieki, ar kuriem darba līgums noslēgts uz noteiktu laiku un noteikta darba veikšanai (2005. gada beigās – attiecīgi 648 un 23 darbinieki). 2006. gada beigās 56% no Latvijas Bankas darbiniekiem bija vīrieši un 44% – sievietes.

Lai nodrošinātu informācijas apmaiņu starp Latvijas Banku un ES institūcijām, 2006. gadā darbu turpināja Latvijas Bankas nozares padomnieks Latvijas pastāvīgajā pārstāvniecībā ES.

2006. gadā turpinājās Latvijas Bankas struktūras pilnveide.

Lai uzturētu ECB prasības monetāro finanšu iestāžu statistikas jomā, Centralizētās vērtspapīru datubāzes izveidē, kā arī turpinātu sadarbību ar SVF finanšu stabilitātes gada pamatrādītāju sagatavošanā un metodoloģisko aprakstu uzturēšanā, veicot datu konsolidāciju ar SVF piedāvāto konsolidācijas metodi, Statistikas pārvaldē palielināts darbinieku skaits.

Pieaugot skaidrās naudas apgrozījumam un tās apstrādei reģionālajās filiālēs, Liepājas filiālē un Rēzeknes filiālē palielināts naudas apstrādātāju skaits.

Tulkošanas un rediģēšanas procesa darba plūsmas optimizēšanai Komunikācijas pārvaldē veikta iekšējās struktūras pilnveide, nodalot protokola un tulkošanas funkcijas. Tulkošanas un protokola daļas vietā izveidota Protokola daļa.

Pilnveidojot drošības sistēmas un darba organizāciju, turpināja samazināties apsardzes darbinieku skaits.

Latvijas Bankas darbinieki turpināja papildināt akadēmiskās zināšanas, kā arī paaugstināt profesionālo zināšanu līmeni, piedaloties semināros, kursos un konferencēs Latvijā un ārvalstīs, gūstot jaunāko informāciju monetārās politikas, finanšu stabilitātes, makroekonomikas, ekonometrijas, valūtas operāciju, maksājumu sistēmu, statistikas, banku grāmatvedības un informācijas tehnoloģiju jomā. Vairāki Latvijas Bankas darbinieki veiksmīgi piedalījās starptautiskās profesionālās sertifikācijas programmās.

Ar Latvijas Bankas darbinieku mācībām saistīto izdevumu attiecība pret darba algas un pārējo maksājumu personālam apjomu bija 3.2% (2005. gadā – 3.6%).

Latvijas Bankas darbinieku profesionālajā izaugsmē joprojām īpaša uzmanība tika pievērsta prasmju pilnveidei, lai nodrošinātu darbinieku veiksmīgu sadarbību ar ECB un ES valstu centrālajām bankām. Latvijas Bankas darbinieki, kuri iesaistīti ECBS komitejās un darba grupās, pilnveidoja angļu biznesa valodas rakstības prasmi un starptautisko tikšanos iemaņas.

2006. gadā turpinājās darbinieku zināšanu padziļināšana lietišķās prezentācijas, komunikācijas un efektīvas laika vadības jomā, lietišķās etiķetes, stresa vadības, laterālās domāšanas, datorzinību un valodu apguves jomā (angļu, franču un vācu valodas mācības). Vadītāju attīstības programmas ietvaros tika padziļinātas zinā-

šanas emocionālās inteliģences, efektīva vadītāja paradumu un konfliktu psiholoģijas jomā.

Latvijas Bankas Mācību un atpūtas centrā notika Lielbritānijas valodu mācību firmas pasniedzēju vadīti semināri "Augsta līmeņa rakstīšanas iemaņas" (angļu valodas tulkiem), "Pārskatu sagatavošana" un "Veiksmīga sadarbība multikulturālā vidē" (ECBS komitejās un darba grupās iesaistītajiem darbiniekiem).

Jaunie darbinieki speciālos semināros guva priekšstatu par Latvijas Bankas uzdevumiem un tos īstenojošo struktūrvienību funkcijām. Monetārās politikas pārvaldes, Tirgus operāciju pārvaldes un Komunikācijas pārvaldes speciālisti vienas dienas semināros sniedza informāciju par struktūrvienību galvenajiem darba virzieniem. Sabiedrisko attiecību pārvalde organizēja semināru par sadarbību ar plašsaziņas līdzekļiem.

2006. gadā, līdzīgi kā iepriekšējos gados, Latvijas Bankas speciālistiem bija iespēja kandidēt uz brīvajām īstermiņa amata vietām ECB. 2006. gadā trīs Latvijas Bankas darbinieki pilnveidoja profesionālās zināšanas, piedaloties ECB īstermiņa norīkojumos. Latvijas Bankas darbiniekiem ir iespēja piedalīties arī ECBS organizētajos semināros. Dalība šajos pasākumos sniedz zināšanas par aktuāliem ECBS jautājumiem un procesiem.

Mācību un atpūtas centrā, kas sniedz kvalitatīvu mācību tehnisko nodrošinājumu, tika organizēta ECBS seminára "Kurss uz līdervadību" 2. daļas norise (1. daļa risinājās Vīnē). Seminārā piedalījās struktūrvienību vadītāji no 12 ES valstu centrālajām bankām.

RISKU PĀRVALDĪŠANA UN KVALITĀTES VADĪBA

2006. gadā Latvijas Bankas valde turpināja pilnveidot risku pārvaldīšanu atbilstoši "Latvijas Bankas drošības politikā" noteiktajiem pamatprincipiem, ievērojot finanšu tirgus un Latvijas Bankas darbības attīstību. Risku pārraudzību saskaņā ar "Latvijas Bankas drošības politiku" veic Latvijas Bankas drošības uzraudzības komisija, kuras sastāvā ir četri Latvijas Bankas padomes locekļi.

Latvijas Bankas finanšu riski tiek pārvaldīti saskaņā ar "Latvijas Bankas ārvalstu rezervju pārvaldīšanas vadlīnijām", kuras Latvijas Bankas padome pārskata ne retāk kā reizi gadā un, ja nepieciešams, veic tajās grozījumus.

Tika veikta svarīgāko Latvijas Bankas informācijas sistēmu risku analīze. Šāda analīze tiek iekļauta arī informācijas sistēmu izstrādes vai pilnveides projektos.

Latvijas Bankas pamatdarbības risku pārvaldīšanu koordinēja Latvijas Bankas risku pārvaldīšanas vadītājs, kas izvērtēja un apkopoja Latvijas Bankas struktūrvienību sagatavotos risku pārskatus un klasificēja riskus, uzturot un pilnveidojot Latvijas Bankas risku matricu.

2006. gada aprīlī Latvijas Bankas valde izskatīja un apstiprināja Latvijas Bankas risku pārskatu, kā arī sniedza ziņojumu Latvijas Bankas padomei par situāciju risku pārvaldīšanā. Notika arī darbinieku mācības informācijas, informācijas sistēmu drošības, darbības nepārtrauktības pārvaldīšanas un risku pārvaldīšanas jomā.

2006. gadā Latvijas Bankā tika īstenoti Latvijas Bankas darbības nepārtrauktības procesa pilnveides pasākumi (izstrādāti vai aktualizēti darbības nepārtrauktības pārvaldīšanas kārtību reglamentējošie dokumenti un organizatoriskās procedūras un testēti Latvijas Bankas struktūrvienību rīcības plāni darbības nepārtrauktības nodrošināšanai). Šo pasākumu kopums veido Latvijas Bankas darbības nepārtrauk-

tības pārvaldīšanas sistēmu, kas nodrošina savlaicīgu incidentu un ārkārtas situāciju apstākļu apzināšanu un novēršanu, priekšlikumu izstrādāšanu incidentu un ārkārtas situāciju novēršanai nākotnē, darbinieku mācības, kā arī rīcības plānu darbības nepārtrauktības nodrošināšanai aktualizēšanu.

Latvijas Bankā jau kopš 2000. gada darbojas kvalitātes vadības sistēma, un 2006. gadā notika pārsertificēšanas audits, kura laikā netika atklāta neviena neatbilstība.

Sistēmas pilnveides un funkcionalitātes uzlabošanas nolūkā pārskatīti procesu un procedūru apraksti un veiktas nepieciešamās pārmaiņas. Tika pieņemts lēmums Latvijas Bankas darbības procesus aprakstīt atbilstoši ECBS izmantotajam funkciju sadalījumam un tos integrēt kvalitātes vadības sistēmā, veidojot vienotu Latvijas Bankas vadības sistēmu.

Uzsākta "Latvijas Bankas Kvalitātes vadības sistēmas rokasgrāmatas" pārstrādāšana un Vadības sistēmas veidošana atbilstoši turpmākajai Latvijas Bankas politikai vadības jautājumos. Īpaša uzmanība tika pievērsta korektīvo un preventīvo darbību procedūru aprakstīšanai un jauno darbinieku iepazīstināšanai ar kvalitātes vadības sistēmu.

IEKŠĒJAIS UN ĀRĒJAIS AUDITS

Iekšējais audits, objektīvi pārbaudot Latvijas Bankas funkcijas un procesus, sniedz Latvijas Bankas vadībai neatkarīgu vērtējumu par risku vadības, kontroles sistēmas un procesu efektivitāti, kā arī sniedz konsultācijas to pilnveidei. Iekšējo auditu Latvijas Bankā veic Iekšējā audita pārvalde. Latvijas Bankā darbojas revīzijas komiteja, kas pārrauga un palīdz pilnveidot iekšējo auditu.

Iekšējo auditu organizē un veic saskaņā ar Latvijas Bankas padomes apstiprināto "Latvijas Bankas iekšējā audita politiku", kas 2006. gadā papildināta, precizējot iekšējā audita kvalitātes nodrošināšanas un uzlabošanas sistēmas pamatnostādnes, nosakot iekšējā nepārtrauktā, iekšējā periodiskā, kā arī ārējā kvalitātes sistēmas novērtējuma organizāciju. Iekšējo auditu veic, ievērojot Iekšējo auditoru institūta izstrādātos "Iekšējā audita profesionālās prakses standartus", "Ētikas kodeksu", kā arī *CobiT (Control Objectives for Information and Related Technology)* un ISACA *(Information System Audit and Control Association)* standartus.

Iekšējais audits aptver visas Latvijas Bankas darbības jomas. Iekšējie auditi tiek plānoti un veikti, pamatojoties uz risku novērtējumu. ECBS iekšējie auditi Latvijas Bankā tiek veikti saskaņā ar ECBS auditu plānu. Par katra iekšējā audita rezultātiem tiek ziņots Latvijas Bankas prezidentam. Reizi ceturksnī Latvijas Bankas revīzijas komiteja tiek informēta par iekšējo auditu rezultātiem, ieteikumiem un to īstenošanas gaitu. Par veiktajiem iekšējiem auditiem un būtiskākajiem atzinumiem reizi gadā tiek ziņots Latvijas Bankas padomei.

Saskaņā ar likumu "Par Latvijas Banku" Latvijas Bankas pārskata gada saimnieciskās darbības un finanšu pārskatu revīziju veic revīzijas komisija, kuras personālsastāvu apstiprina Latvijas Republikas Valsts kontrole.

GRĀMATVEDĪBA UN BUDŽETA VADĪBA

Latvijas Bankas grāmatvedības sistēma izveidota un tiek pārvaldīta atbilstoši Latvijas Bankas valdes apstiprinātajai "Latvijas Bankas grāmatvedības rokasgrāmatai" u.c. Latvijas Bankas normatīvajiem aktiem, ievērojot likuma "Par Latvijas Banku" u.c. Latvijas Bankai saistošo Latvijas Republikas normatīvo aktu prasības.

Latvijas Banka publicē katra mēneša slēguma bilanci, gada finanšu pārskatus u.c.

finanšu informāciju, kas pieejama arī Latvijas Bankas interneta lapā. Integrētā bankas informācijas sistēma nodrošina standartizētu, automatizētu, drošu un efektīvu Latvijas Bankas finanšu darījumu veikšanu, to vienotu uzskaiti un finanšu pārskatu sagatavošanu. Katru darbadienu Latvijas Bankas vadībai u.c. darbiniekiem pieejama jaunākā informācija par Latvijas Bankas finansiālo stāvokli, darbības rezultātiem un budžeta izpildes gaitu. Iekšējās finanšu kontroles sistēmas ietvaros Latvijas Bankas vadība regulāri izvērtē Latvijas Bankas aktīvu un saistību, kā arī ienākumu un izdevumu pārmaiņas, īpašu uzmanību pievēršot gan ārvalstu valūtas un zelta rezervju pārvaldīšanas rezultātiem, gan administratīvo izdevumu un ilgtermiņa ieguldījumu atbilstībai apstiprinātajam Latvijas Bankas budžetam.

Latvijas Bankas gada budžetu apstiprina Latvijas Bankas padome, un tā vadība tiek īstenota saskaņā ar Latvijas Bankas padomes apstiprinātajiem "Latvijas Bankas budžeta vadības noteikumiem", kuru mērķis ir nodrošināt Latvijas Bankas finanšu līdzekļu lietderīgu izmantošanu un kuros noteikta Latvijas Bankas budžeta sagatavošanas, apstiprināšanas un izpildes kontroles kārtība. 2006. gadā Latvijas Bankas padome apstiprināja šo noteikumu grozījumus, precizējot Latvijas Bankas struktūrvienību un Latvijas Bankas valdes pienākumus budžeta projekta sagatavošanā un pilnveidojot tā apstiprināšanas un izpildes kontroles kārtību.

Budžeta izvērtēšanai Latvijas Bankas padome izveidojusi budžeta komisiju, kuras sastāvā ir seši Latvijas Bankas padomes locekļi. Budžeta komisijas galvenie uzdevumi ir Latvijas Bankas valdes sagatavotā budžeta projekta izvērtēšana un budžeta izpildes gaitas pārraudzība. Savukārt Latvijas Bankas valdes galvenie budžeta vadības uzdevumi ir kopā ar attiecīgo Latvijas Bankas struktūrvienību vadītājiem sagatavot un iesniegt Latvijas Bankas budžeta komisijai un Latvijas Bankas padomei budžeta projektu un regulāri sniegt ziņojumus par budžeta izpildes gaitu.

SADARBĪBA AR STARPTAUTISKAJĀM ORGANIZĀCIJĀM

Latvijas Banka turpināja pārstāvēt Latvijas intereses SVF Pilnvaroto sanāksmēs un ikdienas jautājumu koordinēšanā.

Latvijas intereses SVF tika pārstāvētas Ziemeļvalstu un Baltijas valstu grupā, kurā ietilpst Dānija, Igaunija, Īslande, Latvija, Lietuva, Norvēģija, Somija un Zviedrija. Šo valstu grupu SVF Izpilddirektoru valdē pārstāvēja viens izpilddirektors, un tai kopumā bija 3.52% balsu.

Latvijas Bankas pārstāvji turpināja piedalīties Ziemeļvalstu un Baltijas valstu Monetāro un finanšu jautājumu komitejas darbā, kas izveidota stratēģisko virzienu un vadlīniju noteikšanai un saskaņota viedokļa izstrādei SVF darbības jautājumos.

Turpinājās sadarbība ar SVF, pamatojoties uz SVF Vienošanās līguma IV panta konsultācijām. SVF Izpilddirektoru valde 2006. gada 4. oktobrī apsprieda Latvijas tautsaimniecības attīstības tendenču un monetārās un finanšu politikas īstenošanas pārskatu.

Latvija kā dalībvalsts 2006. gadā turpināja darboties Starptautiskajā Rekonstrukcijas un attīstības bankā, Starptautiskajā Attīstības asociācijā un Starptautiskajā Finanšu korporācijā, kā arī Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības bankā. Latvijas Banka turpināja līdzdalību SNB.

SADARBĪBA AR ĀRVALSTU CENTRĀLAJĀM BANKĀM UN TEHNISKĀ PALĪDZĪBA

2006. gadā turpinājās Latvijas Bankas sadarbība un pieredzes un informācijas apmaiņa ar citu valstu centrālajām bankām.

Grāmatvedības pārvaldes darbinieki Pasaules Bankas sniegtās tehniskās palīdzības ietvaros februārī un jūnijā sagatavoja Gruzijas banku sektora grāmatvedības prakses novērtējumu, novembrī – Ukrainas banku sektora grāmatvedības prakses novērtējumu, savukārt martā un aprīlī sniedza konsultācijas ārvalstu valūtas rezervju uzskaites jautājumos Trinidādas un Tobāgo centrālās bankas speciālistiem.

Sabiedrisko attiecību pārvaldes darbinieki vairākkārt dalījās pieredzē ar Lietuvas centrālās bankas speciālistiem par apmeklētāju centra kā viena no sabiedrības informēšanas kanāliem izmantošanas iespējām.

Aprīlī Monetārās politikas pārvaldes un Sabiedrisko attiecību pārvaldes darbinieki piedalījās gadskārtējā Baltijas valstu centrālo banku darbinieku pieredzes apmaiņas seminārā.

Turpinot iepriekš uzsākto sadarbību, jūlijā Latvijas Bankas apmeklētāju centrā "Naudas pasaule" notika Uzbekistānas Banku augstskolas maģistrantu tikšanās ar Latvijas Bankas ekspertiem un pārrunātas Latvijas tautsaimniecības attīstības tendences, kā arī monetārās politikas un maksājumu sistēmu jautājumi.

Augustā Grāmatvedības pārvaldes darbinieks piedalījās SVF tehniskās palīdzības misijā Baltkrievijā, sniedzot Baltkrievijas centrālajai bankai konsultācijas Starptautisko finanšu pārskatu sagatavošanas standartu ieviešanas jomā.

Maksājumu sistēmu pārvaldes darbinieki septembrī sniedza pārskatu par Latvijas maksājumu sistēmu pārraudzību Kazahstānas centrālās bankas rīkotajā konferencē, bet novembrī starptautiskajā konferencē Ungārijā dalījās pieredzē par aktuālajiem jautājumiem, ar kuriem saskaras bankas, plānojot Latvijas iekļaušanos SEPA.

Novembrī Monetārās politikas pārvaldes darbinieki uzņēma Bulgārijas centrālās bankas darbiniekus, lai dalītos pieredzē ar dalību VKM II saistītajos jautājumos. Savukārt ar Ukrainas centrālās bankas speciālistiem tika apspriestas Latvijas tautsaimniecības attīstības tendences un Latvijas Bankas funkcijas un darbība.

Latvijas Banka organizēja vairākas starptautiskas sanāksmes. Jūnijā Rīgā notika ECBS Statistikas komitejas Ārējās statistikas darba grupas sanāksme, kurā piedalījās visu ES valstu, Šveices, Rumānijas un ECB eksperti maksājumu bilances jautājumos.

Septembrī Latvijas Banka organizēja sanāksmi par ārvalstu valūtas rezervju pārvaldīšanas jautājumiem. Tajā piedalījās ES10 valstu centrālo banku, Rumānijas un Bulgārijas centrālās bankas, kā arī Pasaules Bankas pārstāvji.

Oktobrī Latvijas Banka organizēja ES valstu centrālo banku un ECB speciālistu semināru par iekšējā audita kvalitātes nodrošināšanas un uzlabošanas sistēmu.

Decembrī ECB un Latvijas Bankas speciālistiem, kuri iesaistīti normatīvo aktu, izdevumu u.c. tekstu sagatavošanā latviešu valodā, tika organizēts seminārs "Latvijas Bankas funkciju attīstība" par monetārās politikas, grāmatvedības, maksājumu sistēmu pārraudzības un tirgus operāciju jautājumiem.

Starptautiskās finanšu organizācijas un ārvalstu centrālās bankas sniedza atbalstu Latvijas Bankai, piedāvājot iespēju piedalīties šo institūciju rīkotajos semināros un kursos, kā arī saņemt konsultācijas ar centrālās bankas darbību saistītos jautājumos. Latvijas Bankas darbinieki 2006. gadā piedalījās ECB, SVF Institūta un Apvienotā Vīnes institūta kursos, kā arī Čehijas, Francijas, Itālijas, Lielbritānijas, Nīderlandes un Šveices centrālās bankas rīkotajos semināros.

LATVIJAS BANKA

LATVIJAS BANKAS 2006. GADA FINANŠU PĀRSKATI

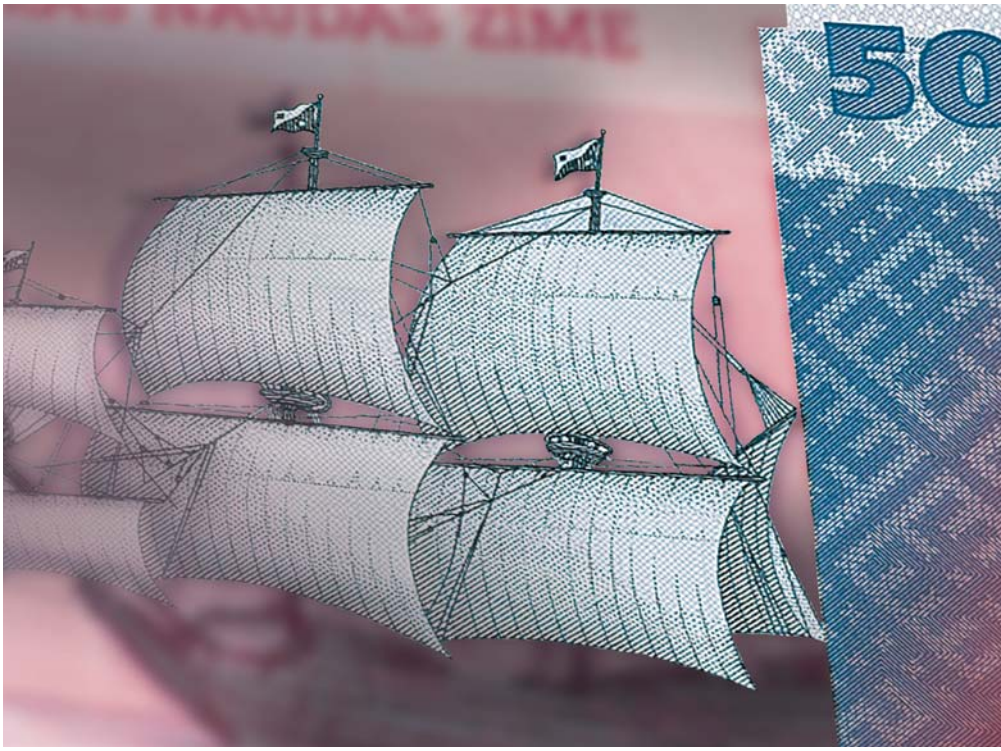

LATVIJAS BANKAS BILANCE

(gada beigās; tūkst. latu)

AKTĪVI	Skaidrojumi[1]	**2006**	2005
ĀRZEMJU AKTĪVI		**2 553 022**	1 513 427
Zelts	4	83 668	76 170
Speciālās aizņēmuma tiesības	6	85	85
Ārvalstu konvertējamās valūtas	5	2 333 279	1 323 520
Starptautiskais Valūtas fonds	6	101 815	107 633
Līdzdalība Eiropas Centrālās bankas kapitālā	7	760	760
Līdzdalība Starptautisko norēķinu bankas kapitālā	8	1 763	1 763
Pārējie ārzemju aktīvi	9	31 652	3 496
VIETĒJIE AKTĪVI		**34 873**	159 487
Kredīti kredītiestādēm		–	23 300
Valdības vērtspapīri	10	–	98 817
Pamatlīdzekļi	11	32 763	34 878
Pārējie vietējie aktīvi	12	2 110	2 492
KOPĀ AKTĪVI		**2 587 895**	1 672 914

[1] No 62. lappuses līdz 92. lappusei sniegtie skaidrojumi ir šo finanšu pārskatu neatņemama sastāvdaļa.

(turpinājums) (gada beigās; tūkst. latu)

PASĪVI	Skaidrojumi	**2006**	2005
ĀRZEMJU SAISTĪBAS		**138 656**	123 196
Ārvalstu konvertējamās valūtas	13	21 158	3 295
Starptautiskais Valūtas fonds	6	102 044	107 875
Citu starptautisko institūciju noguldījumi latos	14	1 348	1 105
Ārvalstu banku noguldījumi latos		448	486
Pārējās ārzemju saistības	15	13 658	10 435
LATI APGROZĪBĀ	16	**1 073 851**	877 274
VIETĒJĀS SAISTĪBAS		**1 271 929**	575 762
Kredītiestāžu noguldījumi	17	1 212 263	502 669
Valdības noguldījumi	18	49 818	68 389
Citu finanšu institūciju noguldījumi		6 308	2 004
Pārējās vietējās saistības	19, 20	3 540	2 700
KAPITĀLS UN REZERVES		**103 459**	96 682
Pamatkapitāls	21	25 000	25 000
Rezerves kapitāls	21	54 898	48 090
Pārvērtēšanas konts	21	16 442	13 333
Pārskata gada peļņa	21	6 586	9 726
Eiropas Savienības dāvinājums	21	533	533
KOPĀ PASĪVI		**2 587 895**	1 672 914
ĀRPUSBILANCES POSTEŅI	31		

Latvijas Bankas valde 2007. gada 23. februārī apstiprināja šos finanšu pārskatus, kas sniegti no 56. lappuses līdz 92. lappusei.

LATVIJAS BANKAS VALDE

M. Raubiško

R. Jakovļevs

H. Ancāns

M. Kālis

A. Ņikitins

H. Ozols

LATVIJAS BANKAS PEĻŅAS UN ZAUDĒJUMU APRĒĶINS

(tūkst. latu)

	Skaidrojumi	2006	2005
PROCENTU UN TAMLĪDZĪGI IENĀKUMI			
Ārzemju operācijas			
Ieguldījumu parāda vērtspapīros rezultāts		45 789	31 021
Procenti par noguldījumiem ārvalstu kredītiestādēs un citās ārvalstu finanšu institūcijās		5 268	2 452
Starptautisko norēķinu bankas akciju dividendes		211	200
KOPĀ par ārzemju operācijām		**51 268**	33 673
Vietējās operācijas			
Procenti par kredītiem kredītiestādēm		644	308
Ieguldījumu valdības vērtspapīros rezultāts		–3 811	4 772
KOPĀ par vietējām operācijām		**–3 167**	5 080
PROCENTU IZDEVUMI			
Ārzemju operācijas			
Procenti par noguldījumiem		8	9
KOPĀ par ārzemju operācijām		**8**	9
Vietējās operācijas			
Procenti par kredītiestāžu noguldījumiem		16 103	6 954
Procenti par valdības noguldījumiem		4 017	3 032
Procenti par citu finanšu institūciju noguldījumiem		68	32
KOPĀ par vietējām operācijām		**20 188**	10 018
TĪRIE PROCENTU UN TAMLĪDZĪGI IENĀKUMI	22	**27 905**	28 726

LATVIJAS BANKA LAT

(turpinājums) (tūkst. latu)

	Skaidrojumi	**2006**	2005
CITI BANKAS DARBĪBAS IENĀKUMI	23	**712**	577
CITI BANKAS DARBĪBAS IZDEVUMI			
Darba samaksa	24	10 207	9 294
Sociālās apdrošināšanas izdevumi	24	1 943	1 788
Pamatlīdzekļu nolietojums un nemateriālo aktīvu amortizācija	11, 12	4 077	2 780
Informācijas sistēmu uzturēšana un izmantošana		1 086	1 059
Banknošu drukāšanas un monētu kalšanas izdevumi	25	1 071	296
Finanšu un kapitāla tirgus komisijas darbības finansēšana	26	240	600
Pārējie bankas darbības izdevumi	27	3 407	3 760
KOPĀ citi bankas darbības izdevumi		**22 031**	19 577
PĀRSKATA GADA PEĻŅA		**6 586**	9 726

LATVIJAS BANKAS KOPĒJĀS ATZĪTĀS PEĻŅAS UN ZAUDĒJUMU PĀRSKATS

(tūkst. latu)

	Skaidrojumi	**2006**	2005
PĀRVĒRTĒŠANAS REZULTĀTS			
Aktīvu un saistību ārvalstu valūtās un zelta pārvērtēšanas rezultāts		–29 767	5 576
Atvasināto biržā netirgoto līgumu pārvērtēšanas rezultāts		24 608	–5 128
Vērtspapīru pārvērtēšanas rezultāts		8 268	–8 236
TĪRAIS PĀRVĒRTĒŠANAS REZULTĀTS	21	**3 109**	–7 788
PĀRSKATA GADA PEĻŅA		**6 586**	9 726
KOPĀ		**9 695**	1 938

LATVIJAS BANKAS NAUDAS PLŪSMAS PĀRSKATS

(tūkst. latu)

	Skaidrojumi	**2006**	2005
PAMATDARBĪBAS NAUDAS PLŪSMA			
Pārskata gada peļņa		6 586	9 726
Korekcijas nenaudas darījumu rezultātā	28 (1)	4 078	2 871
Bilances posteņu tīrās pārmaiņas	28 (1)	49 710	–107 976
Tīrā naudas un tās ekvivalentu ieplūde/aizplūde (–) pamatdarbības rezultātā		**60 374**	–95 379
IEGULDĪŠANAS DARBĪBAS NAUDAS PLŪSMA			
Starptautisko norēķinu bankas akciju iegāde		–	–763
Starptautisko norēķinu bankas akciju dividendes		211	200
Pamatlīdzekļu iegāde		–1 192	–1 058
Nemateriālo aktīvu iegāde		–360	–321
Tīrā naudas un tās ekvivalentu aizplūde ieguldīšanas darbības rezultātā		**–1 341**	–1 942
FINANSĒŠANAS DARBĪBAS NAUDAS PLŪSMA			
Valsts ieņēmumos ieskaitītā peļņas daļa		–2 918	–987
Tīrā naudas un tās ekvivalentu aizplūde finansēšanas darbības rezultātā		**–2 918**	–987
TĪRĀ NAUDAS UN TĀS EKVIVALENTU IEPLŪDE/AIZPLŪDE (–)		**56 115**	–98 308
Nauda un tās ekvivalenti gada sākumā	28 (2)	**67 831**	166 139[1]
Nauda un tās ekvivalenti gada beigās	28 (2)	**123 946**	67 831[1]

[1] 2005. gada rādītāji mainīti saskaņā ar naudas un tās ekvivalentu noteikšanas politikas maiņu (sk. 3. un 28. skaidrojumu).

LATVIJAS BANKAS FINANŠU PĀRSKATU SKAIDROJUMI

1. PAMATDARBĪBA

Latvijas Banka ir Latvijas centrālā banka. Tā dibināta 1990. gada 31. jūlijā un darbojas saskaņā ar Latvijas Republikas likumu "Par Latvijas Banku".

Latvijas Bankas galvenais mērķis ir saglabāt cenu stabilitāti valstī. Saskaņā ar likumu "Par Latvijas Banku" tās svarīgākie uzdevumi ir:
– noteikt un īstenot monetāro politiku;
– pārvaldīt ārvalstu valūtas un zelta rezerves;
– emitēt nacionālo valūtu – banknotes un monētas;
– organizēt un nodrošināt starpbanku maksājumu sistēmas darbību un veicināt maksājumu sistēmas raitu darbību Latvijā;
– apkopot un publicēt finanšu statistikas datus un Latvijas maksājumu bilanci;
– pārstāvēt Latviju ārvalstu centrālajās bankās un starptautiskajās finanšu institūcijās;
– darboties kā Latvijas valdības finanšu aģentam.

Latvijas Banka, pildot savus uzdevumus, nav pakļauta valdības vai citu institūciju lēmumiem un rīkojumiem. Latvijas Banka ir neatkarīga savu lēmumu pieņemšanā un to praktiskajā īstenošanā. Latvijas Bankas uzraudzību veic Latvijas Republikas Saeima.

Latvijas Banka nepiedalās komercdarbībā un savu darbību tās uzdevumu izpildes ietvaros galvenokārt finansē no ārvalstu valūtas un zelta rezervju pārvaldīšanas ienākumiem.

Latvijas Bankas centrālais birojs atrodas Rīgā, K. Valdemāra ielā 2A. Skaidrās naudas glabāšanu, apstrādi un apriti Latvijas Banka nodrošina, izmantojot tās filiāli Rīgā un reģionālās filiāles Daugavpilī, Liepājā un Rēzeknē.

2. RISKU PĀRVALDĪŠANA

Galvenie ar Latvijas Bankas darbību saistītie riski ir finanšu riski un pamatdarbības risks. Tāpēc Latvijas Bankas valde izveidojusi Latvijas Bankas padomes noteiktajiem pamatprincipiem un vadlīnijām atbilstošu risku pārvaldības sistēmu, kas nepārtraukti tiek pilnveidota, ievērojot finanšu tirgus un Latvijas Bankas darbības attīstību. Latvijas Bankas finanšu risku un pamatdarbības riska pārvaldīšanu pārbauda Iekšējā audita pārvalde. Minēto risku pārvaldīšanu pārrauga Latvijas Bankas drošības uzraudzības komisija un Latvijas Bankas revīzijas komiteja, kurās darbojas Latvijas Bankas padomes locekļi.

FINANŠU RISKI

Nozīmīgākie finanšu riski, kam ikdienā pakļauta Latvijas Banka, ir tirgus risks (cenas, procentu likmju un valūtas risks), kredītrisks un likviditātes risks.

Latvijas Banka ar tās ārvalstu valūtas un zelta rezervēm (tālāk tekstā – ārvalstu rezerves) saistītos finanšu riskus pārvalda saskaņā ar Latvijas Bankas padomes apstiprinātajām "Latvijas Bankas ārvalstu rezervju pārvaldīšanas vadlīnijām" (tālāk tekstā – vadlīnijas). Ārvalstu rezervju pārvaldīšana tiek veikta atbilstoši vadlīnijās noteiktajiem pamatprincipiem, kas ietver ārvalstu rezervju vērtības saglabāšanu, to likviditātes nodrošināšanu un ienākumu gūšanu pieļaujamā riska ietvaros, nenonākot pretrunā ar Latvijas Bankas īstenotās monetārās politikas mērķiem.

Ārvalstu rezerves tiek pārvaldītas, tās sagrupējot dažādos ieguldījumu portfeļos. Piesaistīto rezervju portfeļos ietver ārvalstu rezervju daļu, kam atbilst Latvijas Bankas saistības ārvalstu valūtā pret citām institūcijām. Atsevišķos ieguldījumu

LATVIJAS BANKA LATVIJAS BANKA LATVIJAS BANKA

LATVIJAS BANKA LATVIJAS BANKA LATVIJAS BANKA

parāda vērtspapīros un naudas un zelta īstermiņa noguldījumos, kā arī izsniedzot īstermiņa kredītus iekšzemes kredītiestādēm.

Latvijas Banka ierobežo ar ieguldījumiem ārvalstu parāda vērtspapīros un naudas un zelta īstermiņa noguldījumos saistīto kredītrisku, vadlīnijās nosakot limitus ieguldījumiem ar dažādu kredītkvalitāti. Kredītkvalitāte tiek noteikta, pamatojoties uz starptautisko kredītreitingu aģentūru *Fitch Ratings*, *Moody's Investors Service* un *Standard & Poor's* noteiktajiem kredītreitingiem. Ierobežojumi noteikti arī maksimālajam ieguldījumu apjomam vienas grupas finanšu instrumentos, kā arī ar vienu partneri noslēgto un viena emitenta emitēto finanšu instrumentu apjomam. Lai kontrolētu ar Latvijas Bankas ārzemju operācijām saistīto kredītrisku, Tirgus operāciju pārvaldes Riska vadības daļa katru darbadienu uzrauga esošā kredītriska atbilstību vadlīnijām.

Iekšzemes kredītiestādēm izsniegtie īstermiņa kredīti nodrošināti ar Latvijas valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīriem (tālāk tekstā – valdības vērtspapīri) un tādiem privātā sektora parāda vērtspapīriem, kuri atrodas publiskā apgrozībā, kuri iekļauti Latvijas Bankas valdes priekšsēdētāja apstiprinātā vērtspapīru sarakstā un kuru emitentiem starptautisko kredītreitingu aģentūru piešķirtais reitings nav zemāks par Latvijas Bankas padomes noteiktajām reitingu prasībām šādu vērtspapīru emitentu ilgtermiņa saistībām ārvalstu valūtā. Monetārās politikas pārvalde regulāri kontrolē minētajā vērtspapīru sarakstā iekļauto vērtspapīru emitentu reitingu atbilstību Latvijas Bankas padomes noteiktajām prasībām, kā arī attiecīgo kredītu nodrošinājuma pietiekamību. Latvijas Bankas pakļautība kredītriskam (stāvoklis 2006. gada beigās) atspoguļota 35.–37. skaidrojumā.

LIKVIDITĀTES RISKS

Likviditātes risks raksturo iespēju, ka saistības netiks izpildītas laikus un nebūs iespējams atsavināt aktīvus tuvu to patiesajai vērtībai. Latvijas Banka pārvalda likviditātes risku, ārvalstu valūtas rezerves ieguldot likvīdos starptautisko institūciju, ārvalstu valdību un korporatīvā sektora emitētajos parāda vērtspapīros un citos finanšu instrumentos, bet zelta rezerves – īstermiņa noguldījumos ārvalstu finanšu institūcijās. Ieguldījumi tiek veikti tā, lai nodrošinātu Latvijas Bankas saistību savlaicīgu izpildi. Latvijas Bankas naudas un tās ekvivalentu struktūra atspoguļota 28. skaidrojumā.

Latvijas Banka pārvalda likviditātes risku, arī nosakot ierobežojumus ieguldījumu maksimālajam apjomam vienas grupas finanšu instrumentos, kā arī viena emitenta finanšu instrumentu apjomam.

PAMATDARBĪBAS RISKS

Pamatdarbības risks raksturo iespēju ciest finansiālus un nefinansiālus zaudējumus sakarā ar darbības neparedzētu pārtraukšanu, informācijas nesankcionētu izmantošanu vai Latvijas Bankas darbinieku, informācijas, informācijas sistēmu un tehnisko resursu vai materiālo vērtību fiziskajiem apdraudējumiem. Lai ierobežotu ar drošību un informācijas sistēmām saistīto pamatdarbības risku, Latvijas Bankā darbojas Latvijas Bankas darbības risku ekspertu grupa, kuras galvenais uzdevums ir sniegt Latvijas Bankas valdei atzinumus par identificētajiem Latvijas Bankas darbības riskiem, ierosinot pasākumus minēto risku ierobežošanai, un Latvijas Bankas informācijas sistēmu vadības komiteja, kas regulāri izvērtē ar informācijas sistēmām saistītā pamatdarbības riska vadības sistēmu.

Latvijas Bankas drošības politikas mērķi un pamatprincipus nosaka Latvijas Bankas padome. Tās apstiprinātā "Latvijas Bankas drošības politika" aptver risku pārvaldīšanu, darbības nepārtrauktības pārvaldīšanu, informācijas un informācijas sistē-

LATVIJAS BANKA LAT
IJAS BANKA LATVIJAS

mu drošību un fizisko drošību un reglamentē nepārtrauktu un drošu Latvijas Bankas uzdevumu veikšanu.

Latvijas Bankas risku pārvaldīšanas kārtību nosaka Latvijas Bankas valde. Tās apstiprinātie "Latvijas Bankas risku pārvaldīšanas noteikumi" aptver risku apzināšanas, dokumentēšanas, novērtēšanas un ierobežošanas kārtību. Latvijas Bankas pamatdarbības riska pārvaldīšanu koordinē Latvijas Bankas risku pārvaldīšanas darba grupa.

Lai nodrošinātu informācijas konfidencialitāti, pieejamību un integritāti, iekšējās kontroles sistēmas ietvaros tiek klasificēta informācija un tās tehniskie resursi. Latvijas Bankā noteikti informācijas un informācijas sistēmu īpašnieki, kas atbild par attiecīgās informācijas vai informācijas sistēmu klasificēšanu, risku analīzi, aizsardzību un pieejas tiesību un lietošanas kārtības noteikšanu.

Latvijas Bankas darbības nepārtrauktības pārvaldīšanas vispārējā kārtība noteikta Latvijas Bankas padomes apstiprinātajā "Latvijas Bankas darbības nepārtrauktības pārvaldīšanas kārtībā". Latvijas Bankā izveidota arī darbības nepārtrauktības pārvaldīšanas sistēma, kas nodrošina savlaicīgu incidentu un ārkārtas situāciju apstākļu apzināšanu un novēršanu, priekšlikumu izstrādāšanu incidentu un ārkārtas situāciju novēršanai nākotnē, darbinieku mācības un izglītošanu, kā arī rīcības plānu darbības nepārtrauktības nodrošināšanai testēšanu un aktualizēšanu. Latvijas Bankas incidentu un ārkārtas situāciju pārvaldīšanu veic Latvijas Bankas valde. Tās apstiprinātā "Latvijas Bankas incidentu un ārkārtas situāciju pārvaldīšanas kārtība" ietver incidentu un ārkārtas situāciju savlaicīgas apzināšanas un saskaņotas un efektīvas Latvijas Bankas struktūrvienību rīcības kārtību incidentu un ārkārtas situāciju gadījumā.

Latvijas Bankā ir noteiktas Latvijas Bankas funkcijas, kuru izpildes piespiedu pārtraukums var apdraudēt Latvijas Bankas uzdevumu izpildi, šo funkciju maksimāli pieļaujamie piespiedu pārtraukuma laiki un kritiskie resursi, kas tiek izmantoti funkciju izpildes nodrošināšanai. Latvijas Bankas vadība periodiski novērtē bankas darbības nodrošināšanai ārkārtas situācijā nepieciešamo resursu pietiekamību un pieejamību.

Lai uzlabotu Latvijas Bankas darba organizāciju un mazinātu pamatdarbības risku, Latvijas Banka izveidojusi un nepārtraukti attīsta kvalitātes vadības sistēmu atbilstoši kvalitātes vadības sistēmas standartam ISO 9001:2000.

Kopējā pamatdarbības riska ierobežošanas ietvaros Latvijas Banka ir apdrošināta pret noteiktiem pamatdarbības riska veidiem.

3. NOZĪMĪGĀKIE GRĀMATVEDĪBAS PRINCIPI

Šajā skaidrojumā sniegts finanšu pārskatu sagatavošanā izmantoto nozīmīgāko Latvijas Bankas grāmatvedības principu īss apraksts. Pieņemtie grāmatvedības principi konsekventi lietoti 2006. un 2005. gada finanšu pārskatu sagatavošanā, ja vien nav norādīts citādi.

FINANŠU PĀRSKATU SAGATAVOŠANAS PAMATS

Finanšu pārskati sagatavoti saskaņā ar sākotnējo izmaksu grāmatvedības principu, kas lietots, ietverot finanšu pārskatu skaidrojumos norādīto atsevišķu aktīvu un saistību pārvērtēšanas rezultātu.

APLĒŠU IZMANTOŠANA

Finanšu pārskatu sagatavošanā veiktas aplēses un izdarīti pieņēmumi, kas ietekmē

LATVIJAS BANKA

atsevišķu finanšu pārskatos uzrādīto aktīvu, saistību un iespējamo saistību apmēru. Notikumi nākotnē var ietekmēt minētās aplēses un pieņēmumus. Šādu aplēšu un pieņēmumu maiņas ietekme tiek uzrādīta pārskata gada un turpmāko gadu, uz kuriem tā attiecas, finanšu pārskatos.

ĀRVALSTU VALŪTU NOVĒRTĒJUMS

Darījumi ārvalstu valūtās grāmatoti latos pēc Latvijas Bankas noteiktā attiecīgās ārvalstu valūtas kursa darījuma dienā. Monetārie aktīvi un saistības ārvalstu valūtās izteiktas latos pēc Latvijas Bankas noteiktā attiecīgās ārvalstu valūtas kursa pārskata perioda beigās. Nemonetārie posteņi, kas novērtēti sākotnējo vai amortizēto izmaksu vērtībā, izteikti latos pēc Latvijas Bankas noteiktā attiecīgās ārvalstu valūtas kursa darījuma dienā. Ņemot vērā lata piesaisti eiro, Latvijas Banka ārvalstu valūtu kursus nosaka, pamatojoties uz informācijas sistēmā *Reuters* kotēto eiro kursu attiecībā pret ASV dolāru un ASV dolāra kursu attiecībā pret pārējām ārvalstu valūtām. Peļņa un zaudējumi, kas radušies, monetāros aktīvus un saistības ārvalstu valūtās pārrēķinot latos, ietverti bilances postenī "Pārvērtēšanas konts".

2006. un 2005. gada bilances sagatavošanā izmantotie Latvijas Bankas noteiktie nozīmīgāko ārvalstu valūtu un zelta kursi latos ir šādi.

(gada beigās)

	2006	2005	Pārmaiņas (%)
Eiro (EUR)	**0.702804**	0.702804	0
ASV dolārs (USD)	**0.536**	0.593	–9.6
Japānas jena (JPY)	**0.00451**	0.00504	–10.5
Zelts (XAU)	**336.421**	306.27	9.8
Speciālās aizņēmuma tiesības (XDR)	**0.805**	0.851	–5.4

FINANŠU AKTĪVU UN FINANŠU SAISTĪBU ATZĪŠANA UN ATZĪŠANAS PĀRTRAUKŠANA

Finanšu aktīvi un finanšu saistības tiek atzītas bilancē tad, kad Latvijas Banka kļuvusi par attiecīgajā finanšu darījumā iesaistīto personu. Finanšu aktīvu pirkšana vai pārdošana parastajā veidā tiek atzīta un atzīšana tiek pārtraukta norēķinu dienā.

Finanšu aktīvu atzīšana tiek pārtraukta, kad beidzas vai ir nodotas līgumā noteiktās tiesības uz naudas plūsmām, kas izriet no attiecīgā finanšu aktīva, tādējādi ar to saistītie riski un tiesības uz atlīdzību ir nodotas un Latvijas Banka nesaglabā kontroli pār aktīvu. Finanšu saistību atzīšana tiek pārtraukta, kad attiecīgās saistības tiek dzēstas.

FINANŠU AKTĪVU UN FINANŠU SAISTĪBU PATIESĀ VĒRTĪBA

Patiesā vērtība ir aplēstā naudas summa, par kādu finanšu aktīvus iespējams apmainīt vai finanšu saistības iespējams dzēst darījumā, kas atbilst savstarpēji nesaistītu personu darījumu nosacījumiem un ir noslēgts starp labi informētām un ieinteresētām personām.

Finanšu instrumentu patieso vērtību Latvijas Banka nosaka, pamatojoties uz tirgus cenām vai diskontētajām naudas plūsmām. Diskontētās naudas plūsmas tiek modelētas, pamatojoties uz kotētajām finanšu instrumentu tirgus cenām un naudas tirgus procentu likmēm.

Latvijas Bankas finanšu aktīvu un finanšu saistību patiesā vērtība 2006. gada un 2005. gada beigās būtiski neatšķīrās no bilancē uzrādītās vērtības.

LATVIJAS BANKA LATVIJAS BANKA LATVIJAS BANKA

LATVIJAS BANKA LATVIJAS BANKA LATVIJAS BANKA

ATVASINĀTIE FINANŠU INSTRUMENTI

Latvijas Banka veic darījumus ar biržā netirgotajiem valūtas maiņas nākotnes līgumiem, valūtas un procentu likmju mijmaiņas līgumiem un biržā tirgotajiem procentu likmju nākotnes līgumiem, kuru līgumvērtība vai nosacītā vērtība uzrādīta ārpusbilances posteņos. Pēc šo atvasināto finanšu instrumentu atzīšanas tos regulāri pārvērtē un uzrāda bilancē patiesajā vērtībā.

Biržā netirgoto valūtas maiņas nākotnes līgumu un valūtas un procentu likmju mijmaiņas līgumu patieso vērtību nosaka, no attiecīgā finanšu aktīva patiesās vērtības atskaitot finanšu saistību patieso vērtību.

Biržā tirgoto procentu likmju nākotnes līgumu patiesās vērtības pārmaiņu rezultāts tiek noteikts un norēķins par šīm pārmaiņām tiek veikts katru darbadienu.

Biržā tirgoto procentu likmju nākotnes līgumu patiesās vērtības pārmaiņu rezultātā gūtā peļņa vai radušies zaudējumi iekļauti peļņas un zaudējumu aprēķinā attiecīgo norēķinu veikšanas brīdī. Pārējo atvasināto finanšu instrumentu patiesās vērtības pārmaiņu rezultātā aprēķinātā peļņa vai zaudējumi ietverti bilances postenī "Pārvērtēšanas konts".

UZKRĀTIE PROCENTU IENĀKUMI UN IZDEVUMI

Uzkrātie procentu ienākumi par ārvalstu emitentu parāda vērtspapīriem un Latvijas valdības vērtspapīriem uzrādīti attiecīgi bilances postenī "Ārvalstu konvertējamās valūtas" vai "Valdības vērtspapīri". Uzkrātie procentu ienākumi un izdevumi par pārējiem finanšu instrumentiem uzrādīti bilancē attiecīgajos pārējo aktīvu vai pārējo saistību posteņos.

PAMATLĪDZEKĻI

Pamatlīdzekļi ir materiāli ilgtermiņa ieguldījumi, kuru lietderīgās lietošanas laiks ir ilgāks par 1 gadu. Šie aktīvi tiek izmantoti pakalpojumu sniegšanai, kā arī citu pamatlīdzekļu uzturēšanas un Latvijas Bankas administrācijas vajadzībām.

Pamatlīdzekļi uzrādīti bilancē to sākotnējo izmaksu vērtībā, no kuras atskaitīts uzkrātais nolietojums un vērtības samazināšanās.

Nolietojumu aprēķina noteiktajā pamatlīdzekļa lietderīgās lietošanas laikā pēc lineārās metodes. Būvniecības vai sagatavošanas stadijā esošajiem pamatlīdzekļiem, zemei un mākslas priekšmetiem nolietojums netiek rēķināts.

Pamatlīdzekļu nolietojums aprēķināts atbilstoši šādām gada likmēm.

(%)

	2006	2005
Ēkas		
– būvkonstrukcijas	**1**	1–3
– ārējā apdare	**5**	1–3
– iekšējā apdare	**5–20**	1–3
– inženierkomunikācijas	**5**	1–3
– pārējās sastāvdaļas	**10–20**	1–3
Teritorijas labiekārtošana	**10**	1–3
Transportlīdzekļi	**10–20**	10–20
Biroja mēbeles	**10**	10
Datortehnika	**20–33**	20–33
Pārējā biroja elektrotehnika	**20**	20
Naudas apstrādes iekārtas	**10–20**	10–20
Darbarīki	**50**	50
Pārējie pamatlīdzekļi	**10–20**	10–20

Saskaņā ar vispārpieņemtajiem risku ierobežojošo darījumu uzskaites principiem atsevišķu pamatlīdzekļu sākotnējo izmaksu vērtībā ietverts ar to izveidi saistīto valūtas risku ierobežojošo finanšu darījumu efektīvais rezultāts.

Pamatlīdzekļu uzturēšanas un remonta izdevumi ietverti peļņas un zaudējumu aprēķinā to rašanās brīdī.

Saskaņā ar Valsts un pašvaldību mantas atsavināšanas likumu Latvijas Banka atsavina pamatlīdzekļus valsts un pašvaldības iestādēm bez atlīdzības. Pamatlīdzekļu atsavināšanas zaudējumi noteikti, pamatojoties uz pamatlīdzekļu uzskaites vērtību to atsavināšanas brīdī, un ietverti peļņas un zaudējumu aprēķina postenī "Pārējie bankas darbības izdevumi".

NEMATERIĀLIE AKTĪVI

Nemateriālie aktīvi ir nemateriāli ilgtermiņa ieguldījumi, kuru lietderīgās lietošanas laiks ir ilgāks par 1 gadu. Nemateriālie aktīvi ietver programmatūru lietošanas tiesības un citas tiesības.

Nemateriālie aktīvi uzrādīti bilancē to sākotnējo izmaksu vērtībā, no kuras atskaitīta uzkrātā amortizācija un vērtības samazināšanās.

Attiecīgo tiesību iegādes izmaksu amortizāciju aprēķina līgumos noteiktajā tiesību lietošanas laikā, bet ne ilgāk par 10 gadiem, izmantojot lineāro metodi.

Latvijas Bankas veiktās programmatūru izstrādes izmaksas tiek atzītas peļņas un zaudējumu aprēķinā to rašanās brīdī.

AKTĪVU VĒRTĪBAS SAMAZINĀŠANĀS

Latvijas Bankas attiecīgās struktūrvienības regulāri novērtē Latvijas Bankas aktīvu kvalitāti. Atklājot aktīvu vērtības samazināšanos, attiecīgajam aktīvam tiek izveidoti atbilstoši uzkrājumi. Šie uzkrājumi tiek atzīti peļņas un zaudējumu aprēķinā, attiecīgi samazinot aktīva uzskaites vērtību.

LATI APGROZĪBĀ
Latvijas Bankas emitētās un apgrozībā esošās latu banknotes un monētas, izņemot zelta apgrozības monētas, uzrādītas bilances postenī "Lati apgrozībā" to nominālvērtībā. Bilances postenis "Lati apgrozībā" atspoguļo Latvijas Bankas saistības pret šo banknošu un monētu turētājiem.

ZELTA APGROZĪBAS MONĒTAS
Latvijas Bankas naudas glabātavās esošās 999. raudzes zelta apgrozības monētas uzrādītas bilances postenī "Pārējie vietējie aktīvi", jo to nominālvērtību nodrošina monētās esošais zelts. Bilancē šīs monētas uzrādītas tajās esošā zelta tirgus vērtībā.

Emitētās zelta apgrozības monētas tiek izslēgtas no bilances posteņa "Pārējie vietējie aktīvi" to emisijas brīdī. Apgrozībā esošās zelta monētas nav ietvertas bilances postenī "Lati apgrozībā", jo to nominālvērtību nodrošina monētās esošais zelts.

JUBILEJAS UN PIEMIŅAS MONĒTAS
Emitētās jubilejas un piemiņas monētas, par kurām Latvijas Bankai ir saistības pret šo monētu turētājiem, uzrādītas bilances postenī "Lati apgrozībā". Emitētās jubilejas un piemiņas monētas, kuras nav apgrozības nauda, netiek ietvertas bilances postenī "Lati apgrozībā".

NAUDA UN TĀS EKVIVALENTI
Lai precīzāk atspoguļotu Latvijas Bankas naudas plūsmu, Latvijas Banka 2006. gadā mainīja naudas un tās ekvivalentu sastāvu, izslēdzot no naudas un tās ekvivalentu aprēķina ārvalstu parāda vērtspapīrus, kurus iespējams atsavināt diennakts laikā, ietverot noguldījumus ārvalstu kredītiestādēs un citās ārvalstu finanšu institūcijās ar sākotnējo termiņu līdz 5 darbadienām, kā arī neatskaitot ārvalstu institūciju, Latvijas valdības, iekšzemes kredītiestāžu un citu iekšzemes finanšu institūciju pieprasījuma noguldījumus.

Saskaņā ar minēto politikas maiņu naudas plūsmas pārskatā nauda un tās ekvivalenti ietver ārvalstu konvertējamo valūtu kasē, pieprasījuma noguldījumus un noguldījumus ar sākotnējo termiņu līdz 5 darbadienām ārvalstu kredītiestādēs un citās ārvalstu finanšu institūcijās.

PROCENTU UN TAMLĪDZĪGI IENĀKUMI UN IZDEVUMI
Procentu ienākumi un izdevumi atzīti peļņas un zaudējumu aprēķinā saskaņā ar uzkrāšanas principu. Dividendes no līdzdalības kapitālā tiek atzītas peļņas un zaudējumu aprēķinā to saņemšanas brīdī.

Procentu un tamlīdzīgi ienākumi ietver procentus par iegādātajiem vērtspapīriem, noguldījumiem, monetāro operāciju rezultātā izsniegtajiem kredītiem, kā arī parāda vērtspapīru atsavināšanas rezultātu, biržā tirgoto procentu likmju nākotnes līgumu patiesās vērtības pārmaiņu rezultātu un SNB akciju dividendes.

Procentu izdevumi ietver procentus par piesaistītajiem Latvijas valdības, iekšzemes kredītiestāžu, kā arī citu finanšu institūciju noguldījumiem.

BANKNOŠU DRUKĀŠANAS UN MONĒTU KALŠANAS IZDEVUMI
Banknošu drukāšanas un monētu kalšanas izdevumi atzīti peļņas un zaudējumu aprēķinā to rašanās brīdī.

PĀRĒJIE IZDEVUMI UN IENĀKUMI
Pārējos bankas darbības izdevumus un ienākumus atzīst peļņas un zaudējumu aprēķinā saskaņā ar uzkrāšanas principu.

4. ZELTS

Zelta rezervju pārmaiņas 2006. un 2005. gadā bija šādas.

	Trojas unces	Tūkst. latu
2004. gada 31. decembrī	248 583	56 901
Tīrās pārmaiņas zelta noguldīšanas un noguldījumu izņemšanas rezultātā	118	27
Zelta tirgus vērtības pieaugums	x	19 242
2005. gada 31. decembrī	248 701	76 170
Zelta tirgus vērtības pieaugums	x	7 498
2006. gada 31. decembrī	**248 701**	**83 668**

Latvijas Banka ierobežo zelta rezervju tirgus vērtības svārstību risku, slēdzot valūtas maiņas nākotnes līgumus (sk. arī 33. skaidrojumu).

5. ĀRVALSTU KONVERTĒJAMĀS VALŪTAS

Latvijas Bankas ārzemju aktīvi ārvalstu konvertējamās valūtās galvenokārt ieguldīti augsti likvīdos parāda vērtspapīros.

Ienākumus nesošo parāda vērtspapīru vērtībā ietverti vērtspapīru iegādes brīdī uzkrātie procentu ienākumi un pēc šo vērtspapīru iegādes uzkrātie procentu ienākumi (22 972 tūkst. latu 2006. gada beigās un 18 610 tūkst. latu 2005. gada beigās).

Latvijas Bankas 2006. gadā veikto ieguldījumu ārvalstu finanšu instrumentos apjoma pieaugumu galvenokārt noteica Latvijas Bankas intervences ārvalstu valūtu tirgū (1 009 milj. latu; 2005. gadā – 352 milj. latu). Šie līdzekļi galvenokārt ieguldīti ārvalstu valdību, finanšu institūciju un nefinanšu sabiedrību parāda vērtspapīros, kuru atlikums salīdzinājumā ar 2005. gadu palielinājās par 953 644 tūkst. latu.

Bilances aktīvu posteņa "Ārvalstu konvertējamās valūtas" sadalījums 2006. gada un 2005. gada beigās bija šāds.

(tūkst. latu)

	2006	2005
Ārvalstu valdību, finanšu institūciju un nefinanšu sabiedrību parāda vērtspapīri	**2 209 333**	1 255 689
Pieprasījuma noguldījumi ārvalstu centrālajās bankās, kredītiestādēs un starptautiskajās institūcijās	**116 298**	67 632
Termiņnoguldījumi ārvalstu kredītiestādēs un citās finanšu institūcijās	**7 504**	–
Ārvalstu valūta kasē	**144**	199
Kopā	**2 333 279**	1 323 520

6. STARPTAUTISKAIS VALŪTAS FONDS

Prasības pret SVF ietver SDR un Latvijas kvotu SVF. SDR ir SVF izveidoti starptautiskie rezervju aktīvi, kas tiek izmantoti darījumos starp SVF un tā dalībvalstīm. Kvota SVF atspoguļo attiecīgās valsts dalības apjomu SVF. Latvijas kvota SVF nodrošināta ar tam izsniegto Latvijas valdības parādzīmi un izteikta SDR. Latvijas kopējā kvota SVF ir 126 800 tūkst. SDR. Latvijas valdība apmaksājusi Latvijas kvotas SVF daļu 322 tūkst. SDR apjomā. Latvijas kvotas SVF neapmaksātā daļa

atspoguļota Latvijas Bankas bilancē 126 478 tūkst. SDR (101 815 tūkst. latu) apjomā.

Saistības pret SVF veido SVF turējumi latos, kas ir SVF rīcībā esoši resursi, kuri izvietoti SVF kontos Latvijas Bankā un tiek izmantoti SVF darījumu veikšanai.

Tīrās prasības pret SVF 2006. gada un 2005. gada beigās bija šādas.

	(tūkst. latu)		(tūkst. SDR)	
	2006	2005	**2006**	2005
Latvijas kopējā kvota SVF	**102 074**	107 907	**126 800**	126 800
SVF turējumi latos	**–102 044**	–107 875	**–126 762**	–126 762
t.sk. konts Nr. 2	**14**	15	**17**	17
Rezerves pozīcija SVF	**44**	47	**55**	55
Speciālās aizņēmuma tiesības	**85**	85	**105**	100
Tīrās prasības pret SVF	**129**	132	**160**	155

Rezerves pozīcija SVF ir starpība starp Latvijas kopējo kvotu SVF un SVF turējumiem latos, izņemot kontu Nr. 2, kas tiek izmantots SVF administratīvo izmaksu segšanai un maksājumu saņemšanai.

Prasības un saistības pret SVF izteiktas latos pēc Latvijas Bankas noteiktā SDR kursa gada beigās.

7. LĪDZDALĪBA EIROPAS CENTRĀLĀS BANKAS KAPITĀLĀ

Līdz ar Latvijas pievienošanos ES Latvijas Banka kļuva par ECB kapitāla daļu turētāju. Latvijas Bankas daļa ECB kapitālā 2006. gada un 2005. gada beigās bija 0.2978%, kas atbilst 16 572 tūkst. eiro. Latvijas Bankas līdzdalības ECB kapitālā apjoms atbilstoši ECBS un ECB Statūtiem aprēķināts, pamatojoties uz datiem par katras attiecīgās ES valsts iedzīvotāju skaitu un IKP apjomu, un to koriģē ik pēc pieciem gadiem vai agrāk, mainoties ES valstu skaitam. Tā kā Latvija neietilpst eiro zonā, ievērojot ECBS un ECB Statūtos noteiktos pārejas noteikumus, Latvijas Banka veikusi minimālo ieguldījumu 1 160 tūkst. eiro (760 tūkst. latu) jeb 7% apjomā no tās kopējās daļas reģistrētajā ECB kapitālā (sk. arī 32. skaidrojumu).

8. LĪDZDALĪBA STARPTAUTISKO NORĒĶINU BANKAS KAPITĀLĀ

2006. gada un 2005. gada beigās Latvijas Bankai piederēja 1 070 SNB akciju, kas veidoja 0.20% no kopējā SNB parakstītā un apmaksātā kapitāla.

Latvijas Bankas īpašumā esošo SNB akciju nominālvērtība noteikta 5 350 tūkst. SDR (katras akcijas nominālvērtība ir 5 tūkst. SDR), kas apmaksāta 1 338 tūkst. SDR jeb 25% apjomā (sk. arī 32. skaidrojumu). Latvijas Bankas bilancē 2006. gada beigās uzrādīta šo akciju apmaksātā daļa 1 763 tūkst. latu apjomā.

LATVIJAS BANKA LATVIJAS BANKA LATVIJAS BANKA

11. PAMATLĪDZEKĻI

Pamatlīdzekļu pārmaiņas 2006. un 2005. gadā bija šādas.

(tūkst. latu)

	Ēkas, teritorijas labiekārtošana un zeme	Mēbeles un biroja iekārtas	Naudas apstrādes iekārtas	Transportlīdzekļi	Pārējie pamatlīdzekļi	Kopā
2004. gada 31. decembrī						
Izmaksas	31 401	6 078	3 857	1 176	4 454	46 966
Uzkrātais nolietojums	–1 676	–3 959	–1 939	–689	–2 772	–11 035
Atlikusī pamatlīdzekļu vērtība	29 725	2 119	1 918	487	1 682	35 931
2005. gadā						
Pieaugums	50	582	270	55	101	1 058
Klasifikācijas maiņa	–213	58	–	–	155	0
Atsavinātie pamatlīdzekļi	–114	–469	–27	–21	–194	–825
Izmaksu tīrās pārmaiņas	–277	171	243	34	62	233
Nolietojums	–441	–649	–233	–93	–604	–2 020
Klasifikācijas maiņa	2	–6	–	–	4	0
Atsavināto pamatlīdzekļu uzkrātais nolietojums	31	463	27	21	192	734
Uzkrātā nolietojuma tīrās pārmaiņas	–408	–192	–206	–72	–408	–1 286
2005. gada 31. decembrī						
Izmaksas	31 124	6 249	4 100	1 210	4 516	47 199
Uzkrātais nolietojums	–2 084	–4 151	–2 145	–761	–3 180	–12 321
Atlikusī pamatlīdzekļu vērtība	29 040	2 098	1 955	449	1 336	34 878
2006. gadā						
Pieaugums	359	398	140	26	269	1 192
Klasifikācijas maiņa	–238	373	–	–	–135	–
Atsavinātie pamatlīdzekļi	–	–135	–	–123	–	–258
Izmaksu tīrās pārmaiņas	121	636	140	–97	134	934
Nolietojums	–1 708	–679	–248	–93	–578	–3 306
Klasifikācijas maiņa	–10	–15	–	–	25	–
Atsavināto pamatlīdzekļu uzkrātais nolietojums	–	134	–	123	–	257
Uzkrātā nolietojuma tīrās pārmaiņas	–1 718	–560	–248	30	–553	–3 049
2006. gada 31. decembrī						
Izmaksas	31 245	6 885	4 240	1 113	4 650	48 133
Uzkrātais nolietojums	–3 802	–4 711	–2 393	–731	–3 733	–15 370
Atlikusī pamatlīdzekļu vērtība	**27 443**	**2 174**	**1 847**	**382**	**917**	**32 763**

Latvijas Banka 2006. gadā mainīja ēku sastāvdaļu lietderīgās lietošanas ilgumu. Latvijas Bankai samazinot atsevišķu ēku sastāvdaļu lietderīgās lietošanas laiku, 2006. gadā pamatlīdzekļu nolietojuma izdevumi bija par 1 259 tūkst. latu lielāki nekā saskaņā ar iepriekš spēkā esošajām nolietojuma gada likmēm aprēķinātie.

LATVIJAS BANKA LATVIJAS BANKA LATVIJAS BANKA

LATVIJAS BANKA

13. ĀRVALSTU KONVERTĒJAMĀS VALŪTAS

Saistības ārvalstu konvertējamās valūtās veido līdzekļi EK kontā norēķiniem eiro, kas tiek izmantots ES valstu budžeta līdzekļu pārdalei (sk. arī 14. skaidrojumu), kā arī saistības pret citām ārvalstu institūcijām.

Bilances saistību posteņa "Ārvalstu konvertējamās valūtas" sadalījums 2006. gada un 2005. gada beigās bija šāds.

(tūkst. latu)

	2006	2005
Eiropas Komisijas pieprasījuma noguldījumi	**21 158**	2 844
Pārējās saistības	**–**	451
Kopā	**21 158**	3 295

14. CITU STARPTAUTISKO INSTITŪCIJU NOGULDĪJUMI LATOS

Citu starptautisko institūciju noguldījumus latos veido līdzekļi EK kontā norēķiniem latos, kas tiek izmantots Latvijas valdības maksājumu veikšanai ES budžetā (sk. arī 13. skaidrojumu), kā arī saistības pret citām starptautiskajām institūcijām.

Citu starptautisko institūciju noguldījumu latos sadalījums 2006. gada un 2005. gada beigās bija šāds.

(tūkst. latu)

	2006	2005
Eiropas Komisijas pieprasījuma noguldījumi	**1 051**	571
Pārējie noguldījumi	**297**	534
Kopā	**1 348**	1 105

15. PĀRĒJĀS ĀRZEMJU SAISTĪBAS

Pārējo ārzemju saistību sadalījums 2006. gada un 2005. gada beigās bija šāds.

(tūkst. latu)

	2006	2005
Ar ārvalstu finanšu institūcijām noslēgtie atvasinātie biržā netirgotie līgumi	**13 436**	10 193
Uzkrātie izdevumi	**182**	202
Citas pārējās ārzemju saistības	**40**	40
Kopā	**13 658**	10 435

Papildus ietvertas saistības nekonvertējamās valūtās (40 tūkst. latu), kas 2005. gada finanšu pārskatos uzrādītas bilances postenī "Nekonvertējamās valūtas".

LATVIJAS BANKA LATVIJAS BANKA LATVIJAS BANKA

LATVIJAS BANKA LATVIJAS BANKA LATVIJAS BANKA

17. KREDĪTIESTĀŽU NOGULDĪJUMI

Kredītiestāžu noguldījumi ietver iekšzemes kredītiestāžu Latvijas Bankā atvērto norēķinu kontu atlikumus, kā arī no šīm finanšu institūcijām pieņemtos termiņnoguldījumus latos. Minētās kredītiestādes izvieto līdzekļus Latvijas Bankā tās noteikto obligāto rezervju prasību izpildes nodrošināšanai, kā arī starpbanku un klientu maksājumu, Latvijas Bankas monetārās politikas operāciju un citu norēķinu veikšanai Latvijas Bankas maksājumu sistēmās.

Iekšzemes kredītiestāžu noguldījumu sadalījums 2006. gada un 2005. gada beigās bija šāds.

(tūkst. latu)

	2006	2005
Pieprasījuma noguldījumi latos	**1 168 763**	471 669
Termiņnoguldījumi latos	**43 500**	31 000
Kopā	**1 212 263**	502 669

Iekšzemes kredītiestāžu noguldījumu kāpumu Latvijas Bankā noteica gan kredītiestāžu obligāto rezervju prasībām pakļauto saistību pieaugums, gan Latvijas Bankas 2006. gadā veiktā obligāto rezervju prasību bāzes paplašināšana, tajā ietverot arī kredītiestāžu saistības ar termiņu ilgāku par 2 gadiem.

18. VALDĪBAS NOGULDĪJUMI

Latvijas valdības pieprasījuma noguldījumi ietver Latvijas Bankas pieņemtos Valsts kases pieprasījuma noguldījumus un termiņnoguldījumus latos un ārvalstu valūtās, Latvijas Bankai veicot Latvijas valdības finanšu aģenta funkcijas.

Latvijas valdības noguldījumu sadalījums 2006. gada un 2005. gada beigās bija šāds.

(tūkst. latu)

	2006	2005
Pieprasījuma noguldījumi latos	**–**	8 022
Pieprasījuma noguldījumi ārvalstu valūtās	**18 120**	45 481
Termiņnoguldījumi latos	**23 405**	–
Termiņnoguldījumi ārvalstu valūtās	**8 293**	14 886
Kopā	**49 818**	68 389

19. PĀRĒJĀS VIETĒJĀS SAISTĪBAS

Pārējo vietējo saistību sadalījums 2006. gada un 2005. gada beigās bija šāds.

(tūkst. latu)

	2006	2005
Uzkrātie izdevumi un tamlīdzīgas saistības	**2 305**	1 728
Atliktās saistības pret būvuzņēmējiem	**661**	688
Uzkrātie procentu izdevumi	**513**	215
Nodokļu saistības	**45**	59
Citas pārējās vietējās saistības	**16**	10
Kopā	**3 540**	2 700

LATVIJAS BANKA LATVIJAS BANKA LATVIJAS BANKA

Latvijas Bankas pamatkapitālu veido valsts piešķirtie līdzekļi un Latvijas Bankas peļņas atskaitījumi. Latvijas Bankas pamatkapitāls sasniedz likumā "Par Latvijas Banku" noteiktos 25 milj. latu.

Likums "Par Latvijas Banku" nosaka to, ka Latvijas Banka valsts ieņēmumos ieskaita pārskata gadā gūtās peļņas daļu, kas aprēķināta, piemērojot likumā "Par uzņēmumu ienākuma nodokli" rezidentiem noteikto nodokļa likmi, un veic maksājumu par valsts kapitāla izmantošanu 15% apmērā no pārskata gadā gūtās peļņas. 2006. gada un 2005. gada beigās spēkā esošā Latvijas rezidentiem noteiktā uzņēmuma ienākuma nodokļa likme bija 15%. Tādējādi valsts ieņēmumos 15 dienu laikā pēc tam, kad Latvijas Bankas padome apstiprinājusi gada pārskatu, ieskaitāmi 30% no Latvijas Bankas pārskata gadā gūtās peļņas.

Pēc minēto atskaitījumu veikšanas Latvijas Bankas peļņas atlikums ieskaitāms rezerves kapitālā. Rezerves kapitāls izveidots iespējamo zaudējumu segšanai.

2005. gada finanšu pārskatos pārskata gada peļņa (9 726 tūkst. latu) uzrādīta sadalītā veidā, valsts ieņēmumos ieskaitāmo peļņas daļu (2 918 tūkst. latu) ietverot bilances postenī "Pārējās vietējās saistības" un rezerves kapitāla palielinājumu (6 808 tūkst. latu) – bilances postenī "Rezerves kapitāls".

22. TĪRIE PROCENTU UN TAMLĪDZĪGI IENĀKUMI

Latvijas Bankas tīrie procentu un tamlīdzīgi ienākumi 2006. gadā sasniedza 27 905 tūkst. latu (2005. gadā – 28 726 tūkst. latu). Šos ienākumus galvenokārt veidoja ienākumi no ārvalstu valūtas rezervju ieguldījumiem.

Procentu un tamlīdzīgi ienākumi no ārzemju operācijām bija par 17 595 tūkst. latu lielāki nekā 2005. gadā. Kaut arī procentu likmju kāpums ASV, eiro zonas un Japānas finanšu tirgos negatīvi ietekmēja ārvalstu parāda vērtspapīru tirgus vērtību, ienākumu pieaugumu galvenokārt nodrošināja Latvijas Bankas ievērojamās intervences ārvalstu valūtu tirgū; to rezultātā Latvijas Bankas ārvalstu valūtas rezerves 2006. gadā palielinājās par 1 009 milj. latu (2005. gadā – par 352 milj. latu).

Īstenojot monetāro politiku, kā arī Latvijas valdības vērtspapīru dzēšanas rezultātā Latvijas Banka 2006. gadā atsavināja visus tās īpašumā esošos Latvijas valdības vērtspapīrus. Kaut arī 2006. gada sākumā Latvijas Banka par minētajiem ieguldījumiem guva fiksētos ienākumus, kopumā 2006. gadā ieguldījumi Latvijas valdības vērtspapīros radīja zaudējumus 3 811 tūkst. latu apjomā, jo Latvijas Banka neierobežo ar vietējiem finanšu aktīviem saistīto procentu likmju risku, lai nenonāktu pretrunā ar monetārās politikas mērķiem.

Iekšzemes kredītiestādēm izsniegto kredītu procentu ienākumi 2006. gadā palielinājās par 336 tūkst. latu, jo salīdzinājumā ar 2005. gadu pieauga *repo* darījumu apjoms.

LATVIJAS BANKA LAT
IJAS BANKA LATVIJAS

Procentu un tamlīdzīgu ienākumu sadalījums 2006. un 2005. gadā bija šāds.

(tūkst. latu)

	2006	2005
Ārzemju operācijas		
Procenti par pieprasījuma noguldījumiem	**4 010**	1 825
Procenti par termiņnoguldījumiem	**1 418**	746
Ieguldījumu parāda vērtspapīros rezultāts	**47 335**	30 396
Biržā tirgoto procentu likmju nākotnes līgumu rezultāts	**–1 081**	1 094
Starptautisko norēķinu bankas akciju dividendes	**211**	200
Ar ārvalstu rezervju pārvaldīšanu saistītie izdevumi	**–625**	–588
Vietējās operācijas		
Procenti par kredītiem kredītiestādēm	**644**	308
Ieguldījumu valdības vērtspapīros rezultāts	**–3 811**	4 772
Kopā	**48 101**	38 753

Procentu izdevumus (20 196 tūkst. latu; 2005. gadā – 10 027 tūkst. latu) galvenokārt veidoja procenti par iekšzemes kredītiestāžu un Latvijas valdības noguldījumiem. Procentu par kredītiestāžu noguldījumiem izdevumu pieaugumu par 9 149 tūkst. latu galvenokārt noteica ievērojamais obligāto rezervju, kas noguldītas Latvijas Bankā, kāpums. Latvijas Banka noguldījumos piesaistīja lielāku Latvijas valdības līdzekļu apjomu nekā 2005. gadā, tāpēc procentu izdevumi par valdības noguldījumiem 2006. gadā pieauga par 985 tūkst. latu.

23. CITI BANKAS DARBĪBAS IENĀKUMI

Citu bankas darbības ienākumu sadalījums 2006. un 2005. gadā bija šāds.

(tūkst. latu)

	2006	2005
Ienākumi par jubilejas un piemiņas monētu pārdošanu	**330**	265
Ienākumi par naudas un vērtspapīru norēķinu pakalpojumiem	**185**	169
Pārējie bankas darbības ienākumi	**197**	143
Kopā	**712**	577

24. DARBA SAMAKSA UN SOCIĀLĀS APDROŠINĀŠANAS IZDEVUMI

Darba samaksa un sociālās apdrošināšanas izdevumi 2006. un 2005. gadā bija šādi.

(tūkst. latu)

	2006	2005
Darba samaksa		
Padomes un valdes locekļu darba samaksa	**995**	1 006
Pārējo darbinieku darba samaksa	**9 212**	8 288
Kopā darba samaksa	**10 207**	9 294
Sociālās apdrošināšanas izdevumi	**1 943**	1 788
Kopā darba samaksa un sociālās apdrošināšanas izdevumi	**12 150**	11 082

To Latvijas Bankas valdes locekļu, kuri vienlaikus ir Latvijas Bankas pārvalžu vadītāji, darba samaksā ietverta arī atlīdzība par šo pienākumu veikšanu.

Darbinieku skaits 2006. un 2005. gadā bija šāds.

	2006	2005
Darbinieku skaits gada beigās		
Padomes un valdes locekļi	**14**	14
Pārējie darbinieki	**621**	634
Kopā gada beigās	**635**	648
Vidējais darbinieku skaits gadā	**637**	671

25. BANKNOŠU DRUKĀŠANAS UN MONĒTU KALŠANAS IZDEVUMI

Banknošu drukāšanas un monētu kalšanas izdevumu sadalījums 2006. un 2005. gadā bija šāds.

(tūkst. latu)

	2006	2005
Banknošu drukāšana	**601**	–
Jubilejas un piemiņas monētu kalšana	**242**	163
Apgrozības monētu kalšana	**228**	133
Kopā	**1 071**	296

26. FINANŠU UN KAPITĀLA TIRGUS KOMISIJAS DARBĪBAS FINANSĒŠANA

Saskaņā ar Finanšu un kapitāla tirgus komisijas likuma pārejas noteikumu 5. punktu līdz 2006. gada 31. decembrim FKTK darbību finansēja no finanšu un kapitāla tirgus dalībnieku, valsts budžeta un Latvijas Bankas maksājumiem. 2006. gadā Latvijas Bankas daļa FKTK darbības finansējumā bija 240 tūkst. latu (2005. gadā – 600 tūkst. latu). Turpmāk Latvijas Bankai šādi maksājumi vairs nebūs jāveic.

27. PĀRĒJIE BANKAS DARBĪBAS IZDEVUMI

Pārējie bankas darbības izdevumi 2006. un 2005. gadā bija šādi.

(tūkst. latu)

	2006	2005
Dienesta komandējumi	**443**	436
Nekustamā īpašuma nodoklis	**426**	443
Ēku, teritorijas un inventāra uzturēšana	**394**	642
Komunālie pakalpojumi	**337**	316
Risku apdrošināšana	**304**	187
Telekomunikāciju pakalpojumi un sistēmu uzturēšana	**281**	320
Sabiedrības informēšanas izdevumi	**238**	268
Mazvērtīgā inventāra iegāde	**166**	175
Personāla profesionālā pilnveide	**135**	148
Revīzijas, konsultāciju un juridiskie pakalpojumi	**51**	154
Citi pārējie bankas darbības izdevumi	**632**	671
Kopā	**3 407**	3 760

IJAS BANKA LATVIJAS LATVIJAS BANKA LAT

28. NAUDAS PLŪSMAS PĀRSKATS

(1) Peļņas pirms sadales saskaņošana ar tīro naudas un tās ekvivalentu ieplūdi pamatdarbības rezultātā

(tūkst. latu)

	2006	2005
Peļņa pirms sadales	**6 586**	9 726
Korekcijas nenaudas darījumu rezultātā		
Pamatlīdzekļu nolietojums un nemateriālo aktīvu amortizācija	**4 077**	2 780
Zaudējumi no pamatlīdzekļu atsavināšanas	**1**	91
Bilances posteņu tīrās pārmaiņas		
Zelta rezervju tīrais pieaugums	**–**	–27
Speciālo aizņēmuma tiesību tīrais pieaugums	**–5**	–3
Ārvalstu parāda vērtspapīru un citu ārvalstu ieguldījumu tīrais pieaugums	**–983 757**	–437 586
Kredītu iekšzemes kredītiestādēm tīrais pieaugums (–)/samazinājums	**23 300**	–10 420
Latvijas valdības vērtspapīru tīrais pieaugums (–)/samazinājums	**99 759**	–4 958
Pārējo aktīvu tīrais pieaugums (–)/samazinājums	**–379**	47
Ārvalstu konvertējamo valūtu tīrais pieaugums	**17 863**	851
Ārvalstu banku un citu starptautisko institūciju noguldījumu latos tīrais pieaugums/samazinājums (–)	**205**	–20 320
Apgrozībā esošo latu apjoma tīrais pieaugums	**196 577**	149 920
Iekšzemes kredītiestāžu noguldījumu tīrais pieaugums	**709 594**	273 797
Latvijas valdības noguldījumu tīrais pieaugums/samazinājums (–)	**–18 571**	–38 767
Citu iekšzemes finanšu institūciju noguldījumu tīrais pieaugums	**4 304**	704
Pārējo pasīvu tīrais pieaugums/samazinājums (–)	**820**	–21 214
Tīrā naudas un tās ekvivalentu ieplūde/aizplūde (–) pamatdarbības rezultātā	**60 374**	–95 379

(2) Naudas un tās ekvivalentu atlikumu un pārmaiņu analīze

Lai precīzāk atspoguļotu Latvijas Bankas naudas plūsmu, Latvijas Banka 2006. gadā mainīja naudas un tās ekvivalentu sastāvu, izslēdzot no naudas un tās ekvivalentu aprēķina ārvalstu parāda vērtspapīrus, kurus iespējams atsavināt diennakts laikā, ietverot noguldījumus ārvalstu kredītiestādēs un citās ārvalstu finanšu institūcijās ar sākotnējo termiņu līdz 5 darbadienām, kā arī neatskaitot ārvalstu institūciju, Latvijas valdības, iekšzemes kredītiestāžu un citu iekšzemes finanšu institūciju pieprasījuma noguldījumus.

Minētā naudas un tās ekvivalentu noteikšanas politikas maiņa piemērota retrospektīvi, tāpēc Latvijas Bankas naudas un tās ekvivalentu atlikums 2005. gada beigās ir par 467 702 tūkst. latu mazāks nekā attiecīgais 2005. gada finanšu pārskatos uzrādītais atlikums.

(gada beigās; tūkst. latu)

	2006	Pārmaiņas	2005	Pārmaiņas	2004
Ārvalstu konvertējamā valūta kasē	**144**	–55	199	–375	574
Pieprasījuma noguldījumi ārvalstu kredītiestādēs un citās ārvalstu finanšu institūcijās	**116 298**	48 666	67 632	–97 933	165 565
Termiņnoguldījumi ārvalstu kredītiestādēs un citās ārvalstu finanšu institūcijās ar sākotnējo termiņu līdz 5 darbadienām	**7 504**	7 504	–	–	–
Kopā nauda un tās ekvivalenti	**123 946**	56 115	67 831	–98 308	166 139

29. DARĪJUMI AR LATVIJAS VALDĪBU

Latvijas Banka, kuras kapitāls pilnībā pieder Latvijas valstij, veic darījumus ar Valsts kasi, darbojoties kā Latvijas valdības finanšu aģents. Šīs funkcijas ietvaros Latvijas Banka apkalpo Valsts kases kontus latos un ārvalstu valūtā, kā arī veic ārvalstu valūtas maiņas darījumus. Īstenojot monetāro politiku, Latvijas Banka veic darījumus vērtspapīru otrreizējā tirgū ar valdības vērtspapīriem. Šo darījumu veikšanā Latvijas Banka nav pakļauta valdības vai tās institūciju lēmumiem un rīkojumiem un ir neatkarīga savu lēmumu pieņemšanā.

Darījumos ar Latvijas valdību izmantotās procentu likmes un valūtu kursi tiek noteikti pēc tirgus procentu likmēm un valūtu kursiem. Komisijas maksa par darījumiem ar Latvijas valdību netiek iekasēta.

Latvijas Bankas prasību un saistību pret Latvijas valdību sadalījums un attiecīgās procentu likmes 2006. gada un 2005. gada beigās bija šādas.

	Summa (tūkst. latu)		Ienesīguma likme (%)	
	2006	2005	**2006**	2005
Aktīvi				
Valdības vērtspapīri	**–**	98 817	**–**	3.82–4.65
Kopā aktīvi	**–**	98 817	**x**	x
Saistības				
Pieprasījuma noguldījumi	**18 120**	53 503	**3.00–5.00**	2.00–3.94
Termiņnoguldījumi	**31 698**	14 886	**2.49–3.57**	2.25–2.30
Nodokļu saistības	**45**	59	**x**	x
Uzkrātie procentu izdevumi	**17**	10	**x**	x
Kopā saistības	**49 880**	68 458	**x**	x

IJAS BANKA LATVIJAS LATVIJAS BANKA LAT

Latvijas Bankas ar Latvijas valdību saistītie ienākumi, izdevumi un valsts ieņēmumos ieskaitītā Latvijas Bankas iepriekšējā gada peļņas daļa 2006. un 2005. gadā bija šāda (sk. arī 22. skaidrojumu).

(tūkst. latu)

	2006	2005
Ienākumi		
Ieguldījumu valdības vērtspapīros rezultāts	**–3 811**	4 772
Kopā ienākumi	**–3 811**	4 772
Izdevumi un valsts ieņēmumos ieskaitītā Latvijas Bankas peļņas daļa		
Procenti par valdības noguldījumiem	**4 017**	3 032
Aprēķinātie nodokļi	**5 475**	5 170
Valsts ieņēmumos ieskaitītā peļņas daļa	**2 918**	987
Kopā izdevumi un valsts ieņēmumos ieskaitītā Latvijas Bankas peļņas daļa	**12 410**	9 189

30. APGRŪTINĀTIE AKTĪVI

2006. gada beigās Latvijas Banka bija apgrūtinājusi vērtspapīrus, kuru tirgus vērtība bija 5 323 tūkst. latu (2005. gada beigās – 2 947 tūkst. latu), lai nodrošinātu biržā tirgoto procentu likmju nākotnes darījumu veikšanu. Šie vērtspapīri iekļauti bilances aktīvu postenī "Ārvalstu konvertējamās valūtas".

31. ĀRPUSBILANCES POSTEŅI

Lai pārvaldītu procentu likmju un valūtas risku, kas saistīts ar Latvijas Bankas ārvalstu rezervēm, Latvijas Banka veic darījumus ar biržā netirgotajiem valūtas maiņas nākotnes un tagadnes līgumiem, procentu likmju mijmaiņas līgumiem un biržā tirgotajiem procentu likmju nākotnes līgumiem. Īstenojot monetāro politiku, Latvijas Banka veic arī valūtas mijmaiņas darījumus. Lai pārvaldītu Latvijas valdības līdzekļu valūtas risku, Latvijas Banka ar Valsts kasi veic darījumus ar biržā netirgotajiem valūtas maiņas nākotnes un tagadnes līgumiem.

LATVIJAS BANKA LATVIJAS BANKA LATVIJAS BANKA LATVIJAS BANKA

Latvijas Bankas ārpusbilances posteņu dalījums 2006. gada un 2005. gada beigās bija šāds.

(tūkst. latu)

	Līgumvērtība vai nosacītā vērtība		Patiesā vērtība			
			Aktīvi		Saistības	
	2006	2005	**2006**	2005	**2006**	2005
Atvasinātie biržā netirgotie līgumi noslēgti ar ārvalstu finanšu institūcijām						
Valūtas maiņas nākotnes līgumi	**1 461 493**	783 045	**28 554**	2 418	**10 637**	10 183
Zelta procentu likmju mijmaiņas līgumi	**21 531**	39 203	**539**	818	**2**	10
Pārējie procentu likmju līgumi	**601 992**	7 259	**1 994**	45	**2 797**	–
Kopā atvasinātie biržā netirgotie līgumi noslēgti ar ārvalstu finanšu institūcijām	**x**	x	**31 087**	3 281	**13 436**	10 193
Atvasinātie biržā tirgotie līgumi noslēgti ar ārvalstu finanšu institūcijām						
Procentu likmju nākotnes līgumi	**1 030 233**	199 163	**941**	113	**2 512**	217
Pārējie darījumi						
Noslēgtie termiņnoguldījumu parastā veida pieņemšanas un ieguldīšanas līgumi	**–**	3 479	**x**	x	**x**	x
Pamatlīdzekļu iegādes un nomas līgumsaistības	**483**	71	**x**	x	**x**	x

32. IESPĒJAMĀS SAISTĪBAS UN APŅEMŠANĀS

2005. gada maijā bankrotējušās AS "Banka Baltija" likvidators AS "BDO Invest Rīga" AS "Banka Baltija" kreditoru vārdā un interesēs Rīgas apgabaltiesā iesniedza prasības pieteikumu pret Latvijas Banku par zaudējumu piedziņu 185.6 milj. latu apjomā. Prasītājs apgalvo, ka Latvijas Banka kā bijusī banku uzraudzības institūcija ir atbildīga par zaudējumiem, kas radušies saistībā ar AS "Banka Baltija" bankrotu 1995. gadā. Latvijas Banka ir pārliecināta, ka prasība ir nepamatota, tāpēc finanšu pārskatos uzkrājumi nav atzīti. Galīgais tiesas lēmums šajā lietā nav gaidāms agrāk kā 2008. gadā.

Latvijas Banka nav apmaksājusi 93% no tās kopējās daļas reģistrētajā ECB kapitālā, kas apmaksājama pēc attiecīga ECB lēmuma pieņemšanas. 2006. gada beigās neapmaksātā daļa reģistrētajā ECB kapitālā bija 15 412 tūkst. eiro (10 831 tūkst. latu).

Latvijas Bankai piederošo SNB akciju neapmaksātā daļa ir 75% no šo akciju nominālvērtības, kas apmaksājama pēc attiecīga SNB Padomes lēmuma pieņemšanas. 2006. gada beigās šo akciju neapmaksātā daļa bija 4 013 tūkst. SDR (3 230 tūkst. latu).

LATVIJAS BANKA LATVIJAS BANKA LATVIJAS BANKA

(turpinājums) (tūkst. latu)

	LVL	XDR	USD	EUR	JPY	Zelts	Pārējie	Kopā
Valūtas riskam pakļautās bilances un ārpusbilances ārvalstu valūtas tīrās pozīcijas struktūra (%)	x	–0.01	0.05	99.97	0.03	0.01	–0.05	100.0
Neitrālā valūtas struktūra	x	0	0	100.0	0	0	0	100.0
2005. gada 31. decembrī								
KOPĀ AKTĪVI	162 797	109 481	519 882	739 483	29 237	76 171	35 863	1 672 914
KOPĀ SAISTĪBAS	1 514 560	85	12 103	52 360	2	–	40	1 579 150
Bilances tīrā pozīcija	–1 351 763	109 396	507 779	687 123	29 235	76 171	35 823	93 764
Finanšu instrumentu ārpusbilances posteņu tīrā pozīcija	–	–	–503 841	638 276	–27 733	–76 228	–37 386	–6 912
Bilances un ārpusbilances tīrā pozīcija	–1 351 763	109 396	3 938	1 325 399	1 502	–57	–1 563	86 852
Valūtas riskam pakļautā bilances un ārpusbilances tīrā pozīcija	x	–242[1]	3 938	1 324 639	1 502	–57	–1 563	1 328 217
Valūtas riskam pakļautās bilances un ārpusbilances ārvalstu valūtas tīrās pozīcijas struktūra (%)	x	–0.02	0.30	99.73	0.11	0	–0.12	100.0
Neitrālā valūtas struktūra	x	0	0	100.0	0	0	0	100.0

34. PROCENTU LIKMJU MAIŅAS TERMIŅŠ UN SEKOŠANAS NOVIRZE

(tūkst. latu)

	Procentu likmju maiņai pakļauti					Bez procentiem	Kopā
	Līdz 3 mēn.	3–6 mēn.	6–12 mēn.	1–3 gadi	Ilgāk par 3 gadiem		
2006. gada 31. decembrī							
Ārzemju aktīvi							
Zelts	18 513	–	–	–	–	65 155	83 668
Speciālās aizņēmuma tiesības	85	–	–	–	–	–	85
Ārvalstu konvertējamās valūtas	652 530	92 070	418 752	879 522	289 799	606	2 333 279
Starptautiskais Valūtas fonds	–	–	–	–	–	101 815	101 815
Līdzdalība Eiropas Centrālās bankas kapitālā	–	–	–	–	–	760	760
Līdzdalība Starptautisko norēķinu bankas kapitālā	–	–	–	–	–	1 763	1 763
Pārējie ārzemju aktīvi	–	–	–	–	–	31 652	31 652
Vietējie aktīvi							
Pamatlīdzekļi	–	–	–	–	–	32 763	32 763
Pārējie vietējie aktīvi	–	–	–	–	–	2 110	2 110
KOPĀ AKTĪVI	**671 128**	**92 070**	**418 752**	**879 522**	**289 799**	**236 624**	**2 587 895**

[1] Valūtas riskam pakļautā bilances un ārpusbilances aktīvu tīrā XDR pozīcija ietver saistības pret SVF (107 875 tūkst. latu) un neietver līdzdalību SNB kapitālā (1 763 tūkst. latu).

LATVIJAS BANKA LATVIJAS BANKA LATVIJAS BANKA

saistīts eiro zonas valstu, ASV un Japānas valdības 1–3 gadu vērtspapīru svērtajam indeksam, kas izteikts eiro, novēršot valūtas risku.

2006. un 2005. gadā Latvijas Bankas ārvalstu valūtas rezervju portfeļu, izņemot zelta rezervju portfeli un piesaistīto rezervju portfeļus, vidējā svērtā sekošanas novirze bija attiecīgi 38 bāzes punkti un 31 bāzes punkts, un gada laikā tā bija šādos bāzes punktu intervālos.

Sekošanas novirze (bāzes punktos)	Darbadienu skaits	
	2006	2005
10–20	**30**	1
20–30	**113**	135
30–40	**94**	69
40–50	**13**	48
Kopā	**250**	253

35. AKTĪVI SEKTORU DALĪJUMĀ

Latvijas Bankas aktīvu sektoru dalījums 2006. gada un 2005. gada beigās bija šāds.

	Summa (tūkst. latu)		Īpatsvars (%)	
	2006	2005	**2006**	2005
Prasības				
Ārvalstu centrālās valdības un citas valsts institūcijas	**1 250 360**	590 804	**48.3**	35.3
Ārvalstu vietējās valdības	**31 632**	62 107	**1.2**	3.7
Ārvalstu centrālās bankas un kredītiestādes	**449 194**	376 010	**17.4**	22.5
Citas ārvalstu finanšu institūcijas	**655 507**	286 874	**25.3**	17.1
Ārvalstu nefinanšu sabiedrības	**41 379**	57 589	**1.6**	3.4
Starptautiskās institūcijas	**124 852**	138 531	**4.8**	8.3
Latvijas centrālā valdība	**–**	122 125	**0**	7.3
Iekšzemes kredītiestādes	**29**	17	**0**	0
Neklasificēti aktīvi	**34 942**	38 857	**1.4**	2.4
Kopā	**2 587 895**	1 672 914	**100.0**	100.0

Lai analizētu kredītrisku, vērtspapīru pirkšanas ar atpārdošanu rezultātā radušās prasības skaidrojumā uzrādītas saskaņā ar šo vērtspapīru emitenta piederību attiecīgajam sektoram. Tāpēc ar iekšzemes kredītiestādēm noslēgto valdības vērtspapīru pirkšanas ar atpārdošanu darījumu rezultātā radušās prasības (2005. gada beigās – 23 300 tūkst. latu) atspoguļotas sektorā "Latvijas centrālā valdība".

LATVIJAS BANKA LATVIJAS BANKA LATVIJAS BANKA

(turpinājums)

	Kredīt-reitings	Summa (tūkst. latu)		Īpatsvars (%)	
		2006	2005	**2006**	2005
Atvasinātie finanšu instrumenti	AAA	**1 742**	44	**0.1**	0
	AA+	**1 145**	197	**0**	0
	AA	**5 987**	173	**0.2**	0
	AA–	**14 562**	1 362	**0.6**	0.1
	A+	**4 902**	1 072	**0.2**	0.1
	A	**2 593**	–	**0.1**	–
	A–	**156**	433	**0**	0
Uzkrātie procentu ienākumi	Dažādi	**6**	1	**0**	0
Pārējie ārzemju aktīvi	Dažādi	**559**	214	**0**	0
VIETĒJIE AKTĪVI					
Kredīti kredītiestādēm	Dažādi	**–**	23 300	**0**	1.4
Valdības vērtspapīri	A–	**–**	98 817	**0**	5.9
Pārējie	Dažādi	**34 873**	37 370	**1.3**	2.2
KOPĀ		**2 587 895**	1 672 914	**100.0**	100.0

Latvijas Bankas ārzemju aktīvu dalījums pēc darījuma partneru kredītreitingu pamatkategorijām 2006. gada un 2005. gada beigās bija šāds.

	Kredīt-reitings	Summa (tūkst. latu)		Īpatsvars (%)	
		2006	2005	**2006**	2005
Ārzemju aktīvi	AAA	**1 855 802**	1 136 583	**72.7**	75.1
	AA	**403 303**	255 411	**15.8**	16.9
	A	**293 352**	121 218	**11.5**	8.0
	Dažādi	**565**	215	**0**	0
Kopā		**2 553 022**	1 513 427	**100.0**	100.0

Tabulās atspoguļots Latvijas Bankas aktīvu dalījums gada beigās pēc darījuma partneru kredītreitingiem, pamatojoties uz *Standard & Poor's* vai līdzvērtīgu citas starptautiskas kredītreitingu aģentūras piešķirtu novērtējumu. "AAA" ir visaugstākais iespējamais ilgtermiņa kredītspējas novērtējums, kas apliecina, ka darījuma partnera finansiālais stāvoklis ir izcils un tas pārliecinoši spēj izpildīt savas finanšu saistības. Novērtējums "AA" raksturo darījuma partnera ilgtermiņa kredītspēju kā ļoti labu, bet "A" – kā labu. Ilgtermiņa kredītspējas novērtējumiem, kas mazāki par "AAA", pievienotās atzīmes "+" un "–" norāda attiecīgā novērtējuma vietu starptautiskās kredītreitingu aģentūras novērtējuma pamatkategorijā.

NEATKARĪGU REVIDENTU ZIŅOJUMS LATVIJAS BANKAS PADOMEI

ZIŅOJUMS PAR FINANŠU PĀRSKATIEM

Esam veikuši pievienoto Latvijas Bankas (turpmāk "Banka") finanšu pārskatu no 56. līdz 92. lapai revīziju. Revidētie finanšu pārskati ietver bilanci 2006. gada 31. decembrī un peļņas un zaudējumu aprēķinu, kopējās atzītās peļņas un zaudējumu pārskatu un naudas plūsmas pārskatu par gadu, kas noslēdzās 2006. gada 31. decembrī, kā arī nozīmīgāko grāmatvedības principu kopsavilkumu un citus finanšu pārskatu skaidrojumus.

Vadības atbildība par finanšu pārskatiem
Vadība ir atbildīga par šo finanšu pārskatu sagatavošanu un informācijas patiesu uzrādīšanu saskaņā ar Bankas pieņemtajiem grāmatvedības principiem un likumu "Par Latvijas Banku". Vadības atbildība ietver tādas iekšējās kontroles sistēmas izveidošanu, ieviešanu un uzturēšanu, kas nodrošina finanšu pārskatu, kas nesatur ne krāpšanas, ne kļūdu izraisītas būtiskas neatbilstības, sagatavošanu un informācijas patiesu uzrādīšanu, atbilstošas grāmatvedības politikas izvēli un piemērošanu, kā arī pastāvošajiem apstākļiem piemērotu grāmatvedības aplēšu sagatavošanu.

Revidentu atbildība
Mēs esam atbildīgi par revidentu atzinuma sniegšanu par šiem finanšu pārskatiem, pamatojoties uz veikto revīziju. Revīzija tika veikta saskaņā ar Starptautiskajiem revīzijas standartiem. Šie standarti nosaka, ka mums ir jāievēro spēkā esošās ētikas prasības un revīzija jāplāno un jāveic tā, lai iegūtu pietiekamu pārliecību, ka finanšu pārskatos nav būtisku neatbilstību.

Revīzijas laikā tiek veiktas procedūras, lai iegūtu revīzijas pierādījumus par finanšu pārskatos uzrādītajām summām un skaidrojumiem. Piemēroto procedūru izvēle ir atkarīga no mūsu profesionāla vērtējuma, ieskaitot risku novērtējumu attiecībā uz būtisku neatbilstību finanšu pārskatos, kas var pastāvēt krāpšanās vai kļūdu dēļ. Veicot šo risku novērtējumu, mēs apsveram iekšējās kontroles, kas saistītas ar Bankas finanšu pārskatu sagatavošanu un informācijas patiesu uzrādīšanu, ar mērķi piemērot pastāvošajiem apstākļiem atbilstošas revīzijas procedūras, bet nevis lai sniegtu atzinumu par Bankas iekšējās kontroles sistēmas efektivitāti. Revīzija ietver arī pielietoto grāmatvedības principu un vadības izdarīto grāmatvedības aplēšu pamatotības, kā arī finanšu pārskatos sniegtās informācijas vispārēju izvērtējumu.

Mēs uzskatām, ka iegūtie revīzijas pierādījumi dod pietiekošu un atbilstošu pamatojumu mūsu atzinumam.

Atzinums
Mūsuprāt, finanšu pārskati sniedz skaidru un patiesu priekšstatu par Bankas finansiālo stāvokli 2006. gada 31. decembrī un par tās darbības finanšu rezultātiem un naudas plūsmu gadā, kas noslēdzās 2006. gada 31. decembrī, saskaņā ar Bankas pieņemtajiem grāmatvedības principiem un likumu "Par Latvijas Banku".

Stephen Young
KPMG Baltics SIA
Licence Nr. 55

Ingūna Sudraba
Latvijas Republikas
Valsts kontrole

Rīgā, Latvijā
2007. gada 23. februārī

LATVIJAS BANKA LATVIJAS BANKA LAT
IJAS BANKA LATVIJAS BANKA LATVIJAS

PIELIKUMI

1. pielikums

MONETĀRIE RĀDĪTĀJI 2006. GADĀ

(perioda beigās; milj. latu)

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
LATVIJAS BANKA												
M0	1 454.9	1 433.3	1 451.4	1 501.2	1 741.9	1 766.0	1 805.3	1 940.2	1 936.2	2 065.1	1 957.2	**2 248.8**
Skaidrā nauda apgrozībā	853.9	862.1	865.1	885.7	892.2	927.9	948.8	961.4	983.5	998.0	1 023.8	**1 073.9**
Pieprasījuma noguldījumi Latvijas Bankā	601.0	571.2	586.3	615.5	849.7	838.1	856.4	978.8	952.6	1 067.1	933.4	**1 174.9**
Skaidrā nauda pret naudas bāzi (%)	58.7	60.1	59.6	59.0	51.2	52.5	52.6	49.6	50.8	48.3	52.3	**47.8**
Tīrie ārējie aktīvi	1 406.8	1 473.5	1 559.2	1 579.6	1 807.3	1 879.9	1 978.6	2 201.5	2 218.3	2 397.1	2 413.1	**2 414.4**
Tīrie iekšējie aktīvi	48.1	–40.2	–107.8	–78.4	–65.4	–113.9	–173.4	–261.4	–282.1	–332.1	–455.9	**–165.6**
Kredīti	111.0	21.8	–49.4	–24.4	–7.7	–58.9	–113.1	–196.6	–212.6	–258.5	–277.0	**–49.8**
MFI	74.0	2.0	1.0	1.2	46.3	1.2	0	10.0	20.8	0	0	**0**
Valdībai (neto)	37.0	19.8	–50.4	–25.6	–54.0	–60.1	–113.1	–206.6	–233.4	–258.5	–277.0	**–49.8**
Pārējie aktīvi (neto)	–62.9	–62.0	–58.4	–53.9	–57.7	–55.0	–60.3	–64.8	–69.5	–73.6	–178.8	**–115.8**
BANKU SISTĒMA												
M1	2 869.1	2 908.7	3 017.8	3 120.8	3 157.7	3 315.7	3 419.5	3 523.2	3 549.9	3 752.8	3 833.7	**4 065.8**
M2	3 915.9	3 983.7	4 151.8	4 274.4	4 318.6	4 491.0	4 637.6	4 782.6	4 866.2	5 074.8	5 173.0	**5 456.0**
M3	3 957.6	4 028.7	4 198.2	4 316.9	4 357.8	4 528.1	4 673.1	4 817.0	4 899.9	5 110.7	5 210.5	**5 506.8**
M2X	3 984.3	4 038.3	4 195.0	4 303.6	4 339.7	4 518.9	4 652.4	4 782.2	4 872.9	5 069.9	5 157.6	**5 479.9**
Skaidrā nauda apgrozībā (bez atlikumiem MFI kasēs)	768.2	775.5	775.9	796.6	807.0	839.5	859.0	874.6	892.5	904.4	921.3	**969.3**
Rezidentu finanšu iestāžu, nefinanšu sabiedrību un mājsaimniecību noguldījumi	3 216.1	3 262.8	3 419.1	3 507.0	3 532.7	3 679.4	3 793.5	3 907.6	3 980.4	4 165.4	4 236.3	**4 510.6**
Ārvalstu valūtās	1 336.0	1 357.1	1 439.3	1 500.5	1 528.2	1 571.8	1 631.2	1 656.3	1 691.5	1 724.2	1 766.8	**1 859.7**
Tīrie ārējie aktīvi	–1 410.5	–1 460.6	–1 539.5	–1 419.7	–1 482.1	–1 590.1	–1 724.1	–1 851.4	–2 028.1	–2 131.0	–2 390.4	**–2 634.7**
Tīrie iekšējie aktīvi	5 394.8	5 498.9	5 734.4	5 723.3	5 821.9	6 109.0	6 376.5	6 633.6	6 901.0	7 200.9	7 548.1	**8 114.6**
Rezidentu finanšu iestādēm, nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām izsniegtie kredīti	6 315.9	6 501.2	6 806.6	6 929.9	7 270.5	7 525.9	7 856.9	8 201.4	8 537.0	8 873.7	9 323.3	**9 722.9**
Latvijas Bankas refinansēšanas likme (perioda beigās; %)	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	4.5	4.5	4.5	4.5	5.0	**5.0**
Latos veikto darījumu vidējās svērtās procentu likmes (%)												
Starpbanku tirgū izsniegtie kredīti	4.0	3.7	2.9	3.2	3.0	3.0	4.0	4.4	2.7	3.7	2.2	**2.3**
Nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām izsniegtie kredīti ar mainīgo procentu likmi un procentu likmes darbības sākotnējo periodu līdz 1 gadam (jaunie darījumi)	6.5	6.9	6.6	6.8	7.3	7.0	7.4	7.8	8.1	8.3	7.5	**7.3**
Nefinanšu sabiedrību un mājsaimniecību termiņnoguldījumi (jaunie darījumi)	3.4	3.4	3.1	3.2	3.7	3.3	4.0	3.9	3.9	3.4	3.7	**3.7**

2. pielikums

LATVIJAS BANKAS 2006. GADA MĒNEŠU BILANCES

(mēneša beigās; tūkst. latu)

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
ĀRZEMJU AKTĪVI	1 523 951	1 599 009	1 681 979	1 695 536	1 926 300	2 003 837	2 108 954	2 322 234	2 341 423	2 520 855	2 547 908	**2 553 022**
Zelts	81 244	81 996	82 902	89 189	88 711	80 918	87 053	83 750	82 642	82 920	85 189	**83 668**
SDR	84	87	85	84	84	85	85	85	85	85	85	**85**
Ārvalstu konvertējamās valūtas	1 324 961	1 403 076	1 482 784	1 476 729	1 701 060	1 808 480	1 909 906	2 115 547	2 138 267	2 322 029	2 332 208	**2 333 279**
SVF	106 494	107 633	105 736	104 344	103 459	104 091	103 838	102 827	103 333	103 333	102 194	**101 815**
Līdzdalība ECB kapitālā	760	760	760	760	760	760	760	760	760	760	760	**760**
Līdzdalība SNB kapitālā	1 763	1 763	1 763	1 763	1 763	1 763	1 763	1 763	1 763	1 763	1 763	**1 763**
Pārējie ārzemju aktīvi	8 645	3 694	7 949	22 667	30 463	7 740	5 549	17 502	14 573	9 965	25 709	**31 652**
VIETĒJIE AKTĪVI	174 223	100 511	98 893	96 825	140 648	87 018	40 170	45 380	55 851	34 904	34 607	**34 873**
Kredīti kredītiestādēm	74 000	2 000	1 000	1 200	46 250	1 200	–	10 000	20 800	–	–	**–**
Valdības vērtspapīri	62 879	61 285	61 009	58 662	57 830	49 935	4 590	–	–	–	–	**–**
Pamatlīdzekļi	34 607	34 340	34 089	33 836	33 593	33 377	33 139	33 027	32 804	32 691	32 501	**32 763**
Pārējie vietējie aktīvi	2 737	2 886	2 795	3 127	2 975	2 506	2 441	2 353	2 247	2 213	2 106	**2 110**
KOPĀ AKTĪVI	1 698 174	1 699 520	1 780 872	1 792 361	2 066 948	2 090 855	2 149 124	2 367 614	2 397 274	2 555 759	2 582 515	**2 587 895**
ĀRZEMJU SAISTĪBAS	117 197	125 467	122 814	115 984	119 019	123 893	130 323	120 693	123 142	123 725	134 805	**138 656**
Ārvalstu konvertējamās valūtas	4 139	4 051	1 591	1 835	1 789	2 544	9 657	8 759	6 017	409	3 101	**21 158**
SVF	106 734	107 875	105 973	104 579	103 691	104 325	104 072	103 058	103 565	103 565	102 424	**102 044**
Citu starptautisko institūciju noguldījumi latos	1 082	1 644	6 048	1 235	4 650	7 439	8 433	2 622	997	3 654	14 824	**1 348**
Ārvalstu banku noguldījumi latos	745	674	624	450	595	463	538	1 678	1 082	1 102	492	**448**
Pārējās ārzemju saistības	4 497	11 223	8 578	7 885	8 294	9 122	7 623	4 576	11 481	14 995	13 964	**13 658**
LATI APGROZĪBĀ	853 868	862 058	865 084	885 731	892 153	927 892	948 829	961 360	983 549	997 960	1 023 837	**1 073 851**
VIETĒJĀS SAISTĪBAS	631 044	616 602	700 293	702 841	964 527	951 159	977 459	1 188 532	1 188 785	1 329 579	1 315 704	**1 271 929**
Kredītiestāžu noguldījumi	599 852	569 545	584 486	609 351	843 422	836 084	850 721	969 884	949 547	1 063 027	1 032 083	**1 212 263**
Valdības noguldījumi	25 833	41 516	111 402	84 280	111 826	110 063	117 689	206 555	233 390	258 453	277 037	**49 818**
Citu finanšu institūciju noguldījumi	2 366	2 605	2 004	6 305	6 475	2 223	5 910	9 124	3 282	5 294	3 413	**6 308**
Pārējās vietējās saistības	2 993	2 936	2 401	2 905	2 804	2 789	3 139	2 969	2 566	2 805	3 171	**3 540**
KAPITĀLS UN REZERVES	96 065	95 393	92 681	87 805	91 249	87 911	92 513	97 029	101 798	104 495	108 169	**103 459**
KOPĀ PASĪVI	1 698 174	1 699 520	1 780 872	1 792 361	2 066 948	2 090 855	2 149 124	2 367 614	2 397 274	2 555 759	2 582 515	**2 587 895**

3. pielikums

LATVIJAS BANKAS 2002.–2006. GADA BILANCES

(gada beigās; tūkst. latu)

	2002	2003	2004	2005	**2006**
ĀRZEMJU AKTĪVI	894 613	937 526	1 170 605	1 513 427	**2 553 022**
Zelts	51 025	55 543	56 901	76 170	**83 668**
SDR	41	75	77	85	**85**
Ārvalstu konvertējamās valūtas	737 313	774 834	986 458	1 323 520	**2 333 279**
SVF	101 144	101 144	101 144	107 633	**101 815**
Līdzdalība ECB kapitālā	–	–	760	760	**760**
Līdzdalība SNB kapitālā	1 197	1 000	1 000	1 763	**1 763**
Pārējie ārzemju aktīvi	3 893	4 930	24 265	3 496	**31 652**
VIETĒJIE AKTĪVI	146 321	162 716	145 283	159 487	**34 873**
Kredīti kredītiestādēm	30 690	59 320	12 880	23 300	**–**
Tranzītkredīti	11 749	3 018	–	–	**–**
Valdības vērtspapīri	64 382	62 273	93 208	98 817	**–**
Pamatlīdzekļi	32 798	34 200	35 931	34 878	**32 763**
Pārējie vietējie aktīvi	6 702	3 905	3 264	2 492	**2 110**
KOPĀ AKTĪVI	1 040 934	1 100 242	1 315 888	1 672 914	**2 587 895**
ĀRZEMJU SAISTĪBAS	116 778	113 545	131 291	123 196	**138 656**
Ārvalstu konvertējamās valūtas	–	149	2 445	3 295	**21 158**
SVF	110 388	104 423	101 773	107 875	**102 044**
Citu starptautisko institūciju noguldījumi latos[1]	257	268	21 515	1 105	**1 348**
Ārvalstu banku noguldījumi latos[1]	422	409	396	486	**448**
Pārējās ārzemju saistības[2]	5 711	8 296	5 162	10 435	**13 658**
LATI APGROZĪBĀ	622 632	682 145	727 354	877 274	**1 073 851**
VIETĒJĀS SAISTĪBAS	204 335	209 472	361 513	575 762	**1 271 929**
Kredītiestāžu noguldījumi	134 223	123 810	228 872	502 669	**1 212 263**
Valdības noguldījumi	62 079	80 254	107 156	68 389	**49 818**
Citu finanšu institūciju noguldījumi	3 012	1 670	1 300	2 004	**6 308**
Pārējās vietējās saistības[3]	5 021	3 738	24 185	2 700	**3 540**
KAPITĀLS UN REZERVES	97 189	95 080	95 730	96 682	**103 459**
Pamatkapitāls	25 000	25 000	25 000	25 000	**25 000**
Rezerves kapitāls[3]	28 835	37 928	45 787	48 090	**54 898**
Pārvērtēšanas konts	28 389	19 712	21 121	13 333	**16 442**
Pārskata gada peļņa[3]	14 434	11 908	3 289	9 726	**6 586**
ES dāvinājums	531	532	533	533	**533**
KOPĀ PASĪVI	1 040 934	1 100 242	1 315 888	1 672 914	**2 587 895**

[1] Citu starptautisko finanšu institūciju noguldījumi latos 2002. un 2003. gada finanšu pārskatos ietverti postenī "Ārvalstu banku noguldījumi latos".
[2] Papildus ietvertas saistības nekonvertējamās valūtās, kas 2002.–2005. gada finanšu pārskatos uzrādītas postenī "Nekonvertējamās valūtas".
[3] 2002.–2005. gada finanšu pārskatos pārskata gada peļņa uzrādīta sadalītā veidā, valsts ieņēmumos ieskaitāmo peļņas daļu ietverot bilances postenī "Pārējās vietējās saistības" un rezerves kapitāla palielinājumu – bilances postenī "Rezerves kapitāls".

LATVIJAS BANKA

4. pielikums

LATVIJAS BANKAS 2002.–2006. GADA PEĻŅAS UN ZAUDĒJUMU APRĒĶINI

(tūkst. latu)

	2002	2003	2004	2005	**2006**
PROCENTU UN TAMLĪDZĪGI IENĀKUMI					
Ārzemju operācijas	30 762	27 327	21 760	33 673	**51 268**
Vietējās operācijas	5 550	5 984	7 005	5 080	**–3 167**
PROCENTU IZDEVUMI					
Ārzemju operācijas	127	8	8	9	**8**
Vietējās operācijas	3 688	2 651	5 282	10 018	**20 188**
TĪRIE PROCENTU UN TAMLĪDZĪGI IENĀKUMI	32 497	30 652	23 475	28 726	**27 905**
CITI BANKAS DARBĪBAS IENĀKUMI	605	994	447	577	**712**
CITI BANKAS DARBĪBAS IZDEVUMI	18 668	19 738	20 633	19 577	**22 031**
PEĻŅA PIRMS SADALES	14 434	11 908	3 289	9 726	**6 586**

5. pielikums

LATVIJAS BANKAS NOTEIKTIE LIELBRITĀNIJAS STERLIŅU MĀRCIŅAS, JAPĀNAS JENAS UN ASV DOLĀRA KURSI

(Ls pret ārvalstu valūtu)

2006	Lielbritānijas sterliņu mārciņa (GBP)				100 Japānas jenu (JPY)				ASV dolārs (USD)			
	Augstākais	Vidējais	Zemākais	Perioda beigās	Augstākais	Vidējais	Zemākais	Perioda beigās	Augstākais	Vidējais	Zemākais	Perioda beigās
I	1.0290	1.0230	1.0190	1.0270	0.5090	0.5027	0.4950	0.4950	0.5940	0.5806	0.5710	0.5810
II	1.0340	1.0284	1.0230	1.0330	0.5100	0.4981	0.4910	0.5100	0.5930	0.5875	0.5780	0.5930
III	1.0330	1.0214	1.0130	1.0130	0.5100	0.4994	0.4950	0.4960	0.5930	0.5855	0.5780	0.5820
IV	1.0180	1.0120	1.0030	1.0070	0.4960	0.4900	0.4840	0.4920	0.5830	0.5742	0.5640	0.5640
V	1.0380	1.0273	1.0070	1.0250	0.4990	0.4932	0.4870	0.4900	0.5640	0.5520	0.5440	0.5480
VI	1.0300	1.0249	1.0180	1.0180	0.4890	0.4852	0.4800	0.4810	0.5620	0.5543	0.5430	0.5600
VII	1.0300	1.0201	1.0110	1.0290	0.4840	0.4786	0.4750	0.4800	0.5620	0.5541	0.5480	0.5540
VIII	1.0440	1.0377	1.0270	1.0400	0.4820	0.4745	0.4680	0.4680	0.5520	0.5487	0.5460	0.5470
IX	1.0490	1.0410	1.0320	1.0420	0.4750	0.4707	0.4670	0.4700	0.5550	0.5511	0.5460	0.5520
X	1.0490	1.0438	1.0380	1.0480	0.4730	0.4695	0.4680	0.4710	0.5620	0.5569	0.5510	0.5530
XI	1.0510	1.0436	1.0350	1.0390	0.4710	0.4667	0.4640	0.4660	0.5530	0.5479	0.5420	0.5420
XII	1.0490	1.0446	1.0380	1.0480	0.4600	0.4543	0.4500	0.4510	0.5370	0.5321	0.5270	0.5360

6. pielikums

LATVIJAS BANKAS STRUKTŪRVIENĪBAS 2006. GADA BEIGĀS

1. AIZSARDZĪBAS PĀRVALDE
(vadītājs Romualds Namnieks; vadītāja vietnieks Oļegs Rītiņš)
1.1. Analītiskā daļa (vadītājs Māris Dzelme)
1.2. Bruņojuma daļa (vadītājs Juris Kušķis)
1.3. Centrālā nodaļa (vadītājs Guntars Ezeriņš)
1.4. Rīgas nodaļa (vadītājs Sandis Mackēvičs)
1.5. Daugavpils nodaļa (vadītājs Ilmārs Suhockis)
1.6. Liepājas nodaļa (vadītājs Gints Liepiņš)
1.7. Rēzeknes nodaļa (vadītājs Andrejs Gugāns)

2. ĀRĒJO SAKARU PĀRVALDE
(vadītāja p.i. Guntis Valujevs; vadītāja vietniece Aleksandra Bambale)

3. GRĀMATVEDĪBAS PĀRVALDE
(vadītājs, galvenais grāmatvedis Māris Kālis; galvenā grāmatveža vietnieki Jānis Caune, Leo Ašmanis)
3.1. Finanšu pārskatu un uzskaites politikas daļa (vadītāja Maija Kurpniece)
3.2. Bankas iekšējo operāciju daļa (vadītāja Anita Jakāne)

4. IEKŠĒJĀ AUDITA PĀRVALDE
(vadītājs Modris Briedis)
4.1. Bankas darbības audita daļa (vadītāja, pārvaldes vadītāja vietniece Anita Hāznere)
4.2. Informācijas sistēmu audita daļa (vadītājs Juris Ziediņš)

5. INFORMĀCIJAS SISTĒMU PĀRVALDE
(vadītājs Harijs Ozols; vadītāja vietnieks Ivo Odītis)
5.1. Projektēšanas un programmēšanas daļa (vadītājs Ilgvars Apinis)
5.2. Datortīklu un serveru sistēmu daļa (vadītājs, pārvaldes vadītāja vietnieks Egons Bušs)
5.3. Bankas informācijas sistēmas uzturēšanas un attīstības daļa (vadītājs Valdis Spūlis)
5.4. Informācijas sistēmu drošības daļa (vadītāja Ilona Etmane)
5.5. Informācijas sistēmu kvalitātes kontroles daļa (vadītājs Askolds Kālis)
5.6. Sistēmu uzturēšanas daļa (vadītājs Edvīns Mauriņš)

6. JURIDISKĀ PĀRVALDE
(vadītāja p.i. Bruno Mačs[1]; vadītāja vietnieks Edvards Kušners)

7. KASES UN NAUDAS APGROZĪBAS PĀRVALDE
(vadītāja Veneranda Kausa; vadītāja vietnieks Vilnis Kepe)
7.1. Kases operāciju daļa (vadītājs Oskars Zaltans)
7.2. Naudas apgrozības daļa (vadītāja Ruta Strēle)
7.3. Monētu daļa (vadītāja Maruta Brūkle)
7.4. Naudas ekspertīzes un iekārtu uzturēšanas daļa (vadītājs Andris Tauriņš)

8. KOMUNIKĀCIJAS PĀRVALDE
(vadītāja Aina Raņķe)
8.1. Izdevniecības daļa (vadītāja, pārvaldes vadītāja vietniece Aija Grīnfelde)
8.2. Bibliotēka (vadītāja Anita Zariņa)

[1] Līdz 01.04.2007. Kopš 02.04.2007. – vadītāja vietnieks; vadītāja – Ilze Posuma.

6. pielikums (turpinājums)

8.3. Arhīvs (vadītāja Baiba Blese)
8.4. Lietvedības daļa (vadītāja, pārvaldes vadītāja vietniece Svetlana Petrovska)
8.5. Protokola daļa (vadītāja Gundega Vizule)

9. MAKSĀJUMU SISTĒMU PĀRVALDE
(vadītājs Egons Gailītis)
9.1. Maksājumu sistēmu politikas daļa (vadītāja Anda Zalmane)
9.2. Maksājumu sistēmu operāciju daļa (vadītāja, pārvaldes vadītāja vietnieka p.i. Natālija Popova)
9.3. Kontu apkalpošanas un uzskaites daļa (vadītāja Andra Gailīte)
9.4. Parādnieku reģistra daļa (vadītāja p.i. Andis Čonka)

10. MONETĀRĀS POLITIKAS PĀRVALDE
(vadītājs Helmūts Ancāns; vadītāja vietnieki Ēriks Āboliņš, Zoja Medvedevskiha)
10.1. Makroekonomikas analīzes daļa (vadītājs Vilnis Purviņš)
10.2. Finanšu tirgus analīzes daļa (vadītājs Mārtiņš Prūsis[1])
10.3. Monetārās izpētes un prognozēšanas daļa (vadītājs Mārtiņš Bitāns)
10.4. Vērtspapīru norēķinu daļa[2] (vadītāja Anda Kalniņa[3])
10.5. Finanšu stabilitātes daļa (vadītāja Jeļena Zubkova)

11. PERSONĀLA PĀRVALDE
(vadītāja Inta Lovnika; vadītāja vietniece Elita Lukina)

12. PREZIDENTA BIROJS
(vadītājs Guntis Valujevs)

13. SABIEDRISKO ATTIECĪBU PĀRVALDE
(vadītājs, preses sekretārs Mārtiņš Grāvītis; vadītāja vietnieks Kristaps Otersons)
13.1. Apmeklētāju centrs (vadītājs Jānis Motivāns)

14. STATISTIKAS PĀRVALDE
(vadītājs Agris Caune; vadītāja vietnieks Ilmārs Skarbnieks)
14.1. Finanšu tirgus un monetārās statistikas daļa (vadītāja Zigrīda Aušta)
14.2. Maksājumu bilances statistikas daļa (vadītāja Daiga Gaigala-Ližbovska)
14.3. Tautsaimniecības un finanšu statistikas daļa (vadītāja Iveta Salmiņa)

15. TEHNISKĀ PĀRVALDE
(vadītājs Andris Ņikitins)
15.1. Saimniecības daļa (vadītājs, pārvaldes vadītāja vietnieks Einārs Cišs)
15.2. Ēku sistēmu daļa (vadītājs Jānis Kreicbergs)
15.3. Drošības sistēmu daļa (vadītājs Viesturs Balodis)

16. TIRGUS OPERĀCIJU PĀRVALDE
(vadītājs Raivo Vanags)
16.1. Darījumu un investīciju daļa (vadītājs, pārvaldes vadītāja vietnieks Kārlis Bauze)
16.2. Ārējā parāda vadības daļa (vadītāja Agita Birka)
16.3. Riska vadības daļa (vadītāja Daira Brunere)
16.4. Analīzes daļa (vadītājs, pārvaldes vadītāja vietnieks Aigars Egle)
16.5. Maksājumu daļa (vadītāja Una Ruka)

[1] Kopš 26.03.2007. – Elmārs Zakulis.
[2] Slēgta ar 26.03.2007.
[3] 15.02.2007.–25.03.2007. – vakance.

6. pielikums (turpinājums)

17. RĪGAS FILIĀLE
(vadītājs Jānis Strēlnieks; vadītāja vietnieks Gunārs Vīksne)

18. DAUGAVPILS FILIĀLE
(vadītāja Jolanda Mateša; vadītāja vietniece Bernarda Kezika)

19. LIEPĀJAS FILIĀLE
(vadītājs Gundars Lazdāns; vadītāja vietniece Ieva Ratniece)

20. RĒZEKNES FILIĀLE
(vadītāja Anna Matisāne; vadītāja vietnieks Gintauts Senkans)

21. MĀCĪBU UN ATPŪTAS CENTRS
(vadītāja Zaiga Blūma; vadītāja vietniece Dace Miķilpa)

7. pielikums

LATVIJAS BANKAS STRUKTŪRA 2006. GADA BEIGĀS

PADOME
Prezidents
Ilmārs Rimšēvičs

Prezidenta vietnieks
Andris Ruselis

Prezidenta birojs
Guntis Valujevs

Iekšējā audita pārvalde
Modris Briedis

VALDE
Valdes priekšsēdētāja
Māra Raubiško

Valdes priekšsēdētāja vietnieki
Reinis Jakovļevs
Helmūts Ancāns

Informācijas sistēmu pārvalde
Harijs Ozols

Monetārās politikas pārvalde
Helmūts Ancāns

Sabiedrisko attiecību pārvalde
Preses sekretārs
Mārtiņš Grāvītis

Maksājumu sistēmu pārvalde
Egons Gailītis

Tirgus operāciju pārvalde
Raivo Vanags

Juridiskā pārvalde
Bruno Mačs[1]

Statistikas pārvalde
Agris Caune

Grāmatvedības pārvalde
Māris Kālis

Ārējo sakaru pārvalde
Guntis Valujevs

Komunikācijas pārvalde
Aina Raņķe

Personāla pārvalde
Inta Lovnika

Aizsardzības pārvalde
Romualds Namnieks

Tehniskā pārvalde
Andris Ņikitins

Kases un naudas apgrozības pārvalde
Veneranda Kausa

Mācību un atpūtas centrs
Zaiga Blūma

Daugavpils filiāle
Jolanda Mateša

Rīgas filiāle
Jānis Strēlnieks

Liepājas filiāle
Gundars Lazdāns

Rēzeknes filiāle
Anna Matisāne

[1] Līdz 01.04.2007. Kopš 02.04.2007. – Ilze Posuma.

8. pielikums

LATVIJAS BANKAS PĀRSTĀVNIECĪBA STARPTAUTISKAJĀS ORGANIZĀCIJĀS

EIROPAS SAVIENĪBA
EFK
Helmūts Ancāns, Latvijas Bankas valdes priekšsēdētāja vietnieks, Monetārās politikas pārvaldes vadītājs (kopā ar Latvijas Republikas Finanšu ministrijas valsts sekretāra vietnieci Intu Vasaraudzi)
Jeļena Zubkova (pārstāvja vietniece), Monetārās politikas pārvaldes Finanšu stabilitātes daļas vadītāja (kopā ar Latvijas Republikas Finanšu ministrijas ES un starptautisko lietu departamenta ES lietu nodaļas vadītāju Dainu Ispodkinu)

EFK apakškomiteja eiro monētu jautājumos
Maruta Brūkle, Kases un naudas apgrozības pārvaldes Monētu daļas vadītāja

EFK apakškomiteja SVF jautājumos
Guntis Valujevs, Prezidenta biroja vadītājs, Ārējo sakaru pārvaldes vadītāja p.i.

Monetārās, finanšu un maksājumu bilances statistikas komiteja
Agris Caune, Statistikas pārvaldes vadītājs

Eiropas Banku uzraugu komiteja
Vita Pilsuma, Latvijas Bankas padomes locekle (banku uzraudzības institūciju pārstāv FKTK padomes loceklis Jānis Placis)

***Eurostat* Maksājumu bilances komiteja**
Daiga Gaigala-Ližbovska, Statistikas pārvaldes Maksājumu bilances statistikas daļas vadītāja

Latvijas Republikas pastāvīgā pārstāvniecība Eiropas Savienībā
Aldis Austers, Latvijas Bankas nozares padomnieks

EIROPAS CENTRĀLO BANKU SISTĒMA
ECB Ģenerālpadome
Ilmārs Rimšēvičs, Latvijas Bankas prezidents

Grāmatvedības un monetāro ienākumu komiteja
Māris Kālis, Latvijas Bankas valdes loceklis, Latvijas Bankas galvenais grāmatvedis
Jānis Caune, Latvijas Bankas galvenā grāmatveža vietnieks

Banku uzraudzības komiteja
Zoja Medvedevskiha, Monetārās politikas pārvaldes vadītāja vietniece (banku uzraudzības institūciju pārstāv FKTK priekšsēdētājs Uldis Cērps)

Banknošu komiteja
Veneranda Kausa, Kases un naudas apgrozības pārvaldes vadītāja
Vilnis Kepe, Kases un naudas apgrozības pārvaldes vadītāja vietnieks

Eirosistēmas/ECBS komunikācijas komiteja
Mārtiņš Grāvītis, Sabiedrisko attiecību pārvaldes vadītājs
Aina Raņķe, Komunikācijas pārvaldes vadītāja

Cilvēkresursu konference
Inta Lovnika, Personāla pārvaldes vadītāja

8. pielikums (turpinājums)

Informācijas tehnoloģiju komiteja
Harijs Ozols, Latvijas Bankas valdes loceklis, Informācijas sistēmu pārvaldes vadītājs
Egons Bušs, Informācijas sistēmu pārvaldes vadītāja vietnieks, Datortīklu un serveru sistēmu daļas vadītājs

Iekšējā audita komiteja
Modris Briedis, Iekšējā audita pārvaldes vadītājs
Anita Hāznere, Iekšējā audita pārvaldes vadītāja vietniece, Bankas darbības audita daļas vadītāja

Starptautisko attiecību komiteja
Andris Ruselis, Latvijas Bankas prezidenta vietnieks
Guntis Valujevs, Prezidenta biroja vadītājs, Ārējo sakaru pārvaldes vadītāja p.i.

Juridiskā komiteja
Ilze Posuma, Juridiskās pārvaldes vadītāja[1]
Iveta Krastiņa, Juridiskās pārvaldes juriskonsulte

Tirgus operāciju komiteja
Raivo Vanags, Tirgus operāciju pārvaldes vadītājs
Aigars Egle, Tirgus operāciju pārvaldes vadītāja vietnieks, Analīzes daļas vadītājs

Monetārās politikas komiteja
Helmūts Ancāns, Latvijas Bankas valdes priekšsēdētāja vietnieks, Monetārās politikas pārvaldes vadītājs
Uldis Rutkaste, Monetārās politikas pārvaldes Makroekonomikas analīzes daļas galvenais ekonomists

Maksājumu un norēķinu sistēmu komiteja
Egons Gailītis, Maksājumu sistēmu pārvaldes vadītājs
Ēriks Āboliņš, Monetārās politikas pārvaldes vadītāja vietnieks

Statistikas komiteja
Agris Caune, Statistikas pārvaldes vadītājs
Ilmārs Skarbnieks, Statistikas pārvaldes vadītāja vietnieks

STARPTAUTISKAIS VALŪTAS FONDS
Pilnvaroto padome
Ilmārs Rimšēvičs, Latvijas Bankas prezidents

Ziemeļvalstu un Baltijas valstu Monetāro un finanšu jautājumu komiteja
Andris Ruselis, Latvijas Bankas prezidenta vietnieks

Ziemeļvalstu un Baltijas valstu Monetāro un finanšu jautājumu komitejas vietnieku grupa
Guntis Valujevs, Prezidenta biroja vadītājs, Ārējo sakaru pārvaldes vadītāja p.i.

Ziemeļvalstu un Baltijas valstu birojs Vašingtonā
Juris Kravalis, Ziemeļvalstu un Baltijas valstu grupas izpilddirektora vecākais padomnieks, Latvijas pārstāvis SVF

[1] Bērna kopšanas atvaļinājumā līdz 01.04.2007.

9. pielikums

2006. GADĀ PUBLICĒTIE LATVIJAS BANKAS IZDEVUMI

Šajā sarakstā iekļautas publikācijas, kuras 2006. gadā sagatavojusi un izdevusi Latvijas Banka. Tās interesentiem pieejamas Latvijas Bankas interneta lapā (www.bank.lv). Drukātā veidā sagatavotos Latvijas Bankas izdevumus iespējams saņemt bez maksas gan Latvijas Bankā, gan arī pa pastu (ja nav norādīts citādi un pietiek krājumu), sūtot pieprasījumu uz adresi, kas norādīta šā izdevuma pēdējā lappusē, vai izmantojot e-pasta adresi info@bank.lv.

REGULĀRIE IZDEVUMI

"Latvijas Bankas 2005. gada pārskats"
"Monetārais Apskats. Monetary Review" (2005. gada 3. un 4. numurs un 2006. gada 1. un 2. numurs)
"Monetārais Biļetens" (2005. gada 12. numurs un 2006. gada 1.–10. numurs)
"Finanšu Stabilitātes Pārskats" (2005. gada 2. numurs un 2006. gada 1. numurs)
"Latvijas Maksājumu Bilance. Latvia's Balance of Payments" (2005. gada 3. un 4. numurs un 2006. gada 1. un 2. numurs)
"Latvijas Maksājumu Bilance (Pamatrādītāji)" (2005. gada 11. un 12. numurs un 2006. gada 1.–10. numurs)
"Averss un Reverss" (2006. gada 1.–4. numurs un Latvijas Bankas organizētajai konferencei "Latvija ceļā uz labklājību: izaugsmes potenciāls un vīzijas" veltīts speciālizlaidums)

PĒTĪJUMI

Ajevskis V., Vītola K. Procentu likmju termiņstruktūras faktoru modelis un riska prēmijas novērtēšana Latvijas naudas tirgū
Beņkovskis K., Stikuts D. Latvijas makroekonomiskais modelis
Dāvidsons G., Meļihovs A. Ražošanas progresa un cilvēkkapitāla nozīme Latvijas tautsaimniecības izaugsmes nodrošināšanā

LATVIJAS BANKA LATVIJAS BANKA LATVIJAS BANKA

11. pielikums

TERMINI

Atlikušais termiņš – līdz parāda instrumenta dzēšanas vai aizdevuma atmaksas datumam vai kādas citas finanšu operācijas beigu datumam atlikušais laiks.

Automātiskais lombarda kredīts – Latvijas Republikā reģistrētai bankai vai ārvalstu bankas filiālei, kurai Latvijas Bankā ir naudas konts norēķiniem latos un kura piedalās Latvijas Bankas organizētajā vērtspapīru norēķinu sistēmā, līdz nākamajai darbadienai izsniegts lombarda kredīts tāda naudas konta debeta atlikuma likvidēšanai, kas radies starpbanku norēķinu rezultātā.

Bruto norēķinu sistēma – pārvedumu sistēma, kurā naudas norēķins vai vērtspapīru pārvedums tiek veikts, pamatojoties uz katru atsevišķu maksājuma rīkojumu.

Centrālā valdība – valsts institūcijas, t.sk. ministrijas, vēstniecības, pārstāvniecības, aģentūras, padomes, izglītības, veselības aizsardzības, tiesībsargājošās, kultūras un citas valsts iestādes, kuru kompetence attiecas uz visu valsts ekonomisko teritoriju. Centrālā valdība ietver valsts bezpeļņas institūcijas, ko tā kontrolē un finansē.

Citi finanšu starpnieki (CFS) – finanšu iestādes (izņemot apdrošināšanas sabiedrības un pensiju fondus), kuras iesaistītas galvenokārt finanšu starpniecībā, uzņemoties tādas saistības, kas nav nauda, ne-MFI noguldījumi un tuvi noguldījumu aizstājēji vai apdrošināšanas tehniskās rezerves. CFS ir kreditēšanā iesaistītās sabiedrības (piemēram, finanšu līzinga sabiedrības, faktūrkreditēšanas sabiedrības, eksporta vai importa finansēšanas sabiedrības), ieguldījumu fondi, ieguldījumu brokeru sabiedrības, finanšu instrumentsabiedrības, finanšu pārvaldītājsabiedrības, riska kapitāla sabiedrības, kā arī citas finanšu iestādes, ja to darbība atbilst minētajiem nosacījumiem.

ECB Ģenerālpadome – viena no ECB lēmējinstitūcijām, kuras sastāvā ietilpst ECB prezidents, viņa vietnieks un visu ES valstu centrālo banku prezidenti.

Eiro zona – ES valstis, kuras saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu ieviesušas eiro kā to vienoto valūtu un kurās tiek īstenota vienotā monetārā politika, par ko atbild ECB Padome. 2006. gada beigās eiro zonu veidoja Austrija, Beļģija, Francija, Grieķija, Īrija, Itālija, Luksemburga, Nīderlande, Portugāle, Somija, Spānija un Vācija (2007. gada 1. janvārī eiro zonai pievienojās arī Slovēnija).

Eiropas Centrālā banka (ECB) – ECBS un Eirosistēmas centrālā institūcija, kam saskaņā ar Eiropas Kopienas normatīvajiem aktiem piešķirts juridiskās personas statuss. ECB, sadarbojoties ar ES valstu centrālajām bankām, īsteno Eirosistēmai un ECBS izvirzītos uzdevumus saskaņā ar ECBS un ECB Statūtiem. ECB pārvalda Padome un Valde. Kamēr visas ES valstis nav ieviesušas eiro, ECBS ietvaros darbojas arī trešā ECB lēmējinstitūcija – Ģenerālpadome.

Eiropas Centrālo banku sistēma (ECBS) – ietver ECB un ES valstu centrālās bankas. Centrālās bankas tajās ES valstīs, kuras vēl nav ieviesušas eiro, īsteno neatkarīgu monetāro politiku saskaņā ar attiecīgās valsts normatīvajiem aktiem un tādējādi nav iesaistītas Eirosistēmas monetārās politikas īstenošanā.

Eirosistēma – ietver ECB un eiro zonas valstu centrālās bankas. Eirosistēmas lēmējinstitūcijas ir ECB Padome un ECB Valde.

Ekonomikas un finanšu komiteja (EFK) – ES Padomes izveidota komiteja ekonomikas un finanšu jautājumos, kurā darbojas ES valstu valdību un centrālo banku pārstāvji, kā arī EK un ECB pārstāvji.

LATVIJAS BANKA LATVIJAS BANKA LATVIJAS BANKA

11. pielikums (turpinājums)

Likviditātes risks – iespēja, ka saistības netiks izpildītas laikus un nebūs iespējams atsavināt aktīvus tuvu to patiesajai vērtībai.

Lombarda kredīts – Latvijas Republikā reģistrētai bankai vai ārvalstu bankas filiālei, kurai Latvijas Bankā ir naudas konts norēķiniem latos un kura piedalās Latvijas Bankas organizētajā vērtspapīru norēķinu sistēmā, pret tās īpašumā esošu un neapgrūtinātu vērtspapīru ķīlu izsniegts Latvijas Bankas īstermiņa kredīts. Latvijas Banka izsniedz automātiskos lombarda kredītus un pieprasījuma lombarda kredītus.

M0 (naudas bāze) – šis naudas rādītājs tiek aprēķināts saskaņā ar Latvijas Bankas metodoloģiju un ietver Latvijas Bankas emitētās latu banknotes un monētas un rezidentu MFI un finanšu iestāžu pieprasījuma noguldījumus (noguldījumus uz nakti) Latvijas Bankā.

M1 (šaurās naudas rādītājs) – šis naudas rādītājs tiek aprēķināts saskaņā ar ECB metodoloģiju un ietver Latvijas Bankas emitētās latu banknotes un monētas, neieskaitot to atlikumus MFI kasēs, un rezidentu nefinanšu sabiedrību, finanšu iestāžu, mājsaimniecību un mājsaimniecības apkalpojošo bezpeļņas institūciju un pašvaldību latos un ārvalstu valūtās MFI uz nakti veiktos noguldījumus.

M2 (vidējās naudas rādītājs) – šis naudas rādītājs tiek aprēķināts saskaņā ar ECB metodoloģiju un ietver M1 un rezidentu nefinanšu sabiedrību, finanšu iestāžu, mājsaimniecību un mājsaimniecības apkalpojošo bezpeļņas institūciju un pašvaldību latos un ārvalstu valūtās MFI veiktos noguldījumus ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu līdz 3 mēnešiem ieskaitot (īstermiņa krājnoguldījumus) un noguldījumus ar noteikto termiņu līdz 2 gadiem ieskaitot (īstermiņa noguldījumus).

M2X (plašā nauda) – šis naudas rādītājs tiek aprēķināts saskaņā ar Latvijas Bankas metodoloģiju un ietver Latvijas Bankas emitētās latu banknotes un monētas, neieskaitot to atlikumus MFI kasēs, un rezidentu nefinanšu sabiedrību, finanšu iestāžu, mājsaimniecību un mājsaimniecības apkalpojošo bezpeļņas institūciju MFI veiktos noguldījumus uz nakti un termiņnoguldījumus (t.sk. noguldījumus ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu un *repo* darījumus) latos un ārvalstu valūtās. Pašvaldību noguldījumi tiek ietverti M2X kā neto rādītājs pieprasījuma pusē.

M3 (plašās naudas rādītājs) – šis naudas rādītājs tiek aprēķināts saskaņā ar ECB metodoloģiju un ietver M2, *repo* darījumus, MFI emitētos parāda vērtspapīrus ar termiņu līdz 2 gadiem ieskaitot un naudas tirgus fondu akcijas un daļas.

Mainīgas procentu likmes instruments – finanšu instruments, kura kupona procentu likmi periodiski pārskata attiecībā pret atsauces indeksu, lai atspoguļotu īstermiņa vai vidēja termiņa tirgus procentu likmju pārmaiņas. Mainīgas procentu likmes instrumentiem kupona procentu likme var būt noteikta, izmantojot vai nu atsauces indeksu kādā datumā pirms procentu uzkrāšanas perioda sākuma, vai arī procentu uzkrāšanas perioda laikā.

Mājsaimniecības – fiziskās personas vai fizisko personu grupas kā patērētāji un tikai pašu galapatēriņam domātu preču ražotāji un nefinanšu pakalpojumu sniedzēji. Latvijā par mājsaimniecībām uzskatāmi arī individuālā darba veicēji, ja viņi nav reģistrējuši savu darbību Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra komercreģistrā. Veidojot kopsavilkumus, mājsaimniecību sektorā parasti iekļauj arī mājsaimniecības apkalpojošo bezpeļņas institūciju datus.

Maksājumu bilance – statistikas pārskats, kas atspoguļo Latvijas saimnieciskos darījumus ar pārējām valstīm. Šajā pārskatā atspoguļoti darījumi, kuri saistīti ar

LATVIJAS BANKA LATVIJAS BANKA LATVIJAS BANKA

11. pielikums (turpinājums)

Rezerves – Latvijas Republikā reģistrēto banku un ārvalstu banku filiāļu naudas turējumi Latvijas Bankā, lai izpildītu rezervju prasības.

Rezervju bāze – to bilances posteņu summa, kuri veido Latvijas Republikā reģistrēto banku un ārvalstu banku filiāļu rezervju prasību aprēķināšanas bāzi.

Rezervju norma – Latvijas Bankas noteikta rezervju bāzes daļa procentos. Centrālās bankas var noteikt normu arī katrai rezervju bāzē iekļauto bilances posteņu kategorijai. Normas izmanto rezervju prasību aprēķināšanai.

Rezervju prasības – prasības Latvijas Republikā reģistrētai bankai un ārvalstu bankas filiālei turēt Latvijas Bankā rezervju normai atbilstošas rezerves.

RIGIBID *(Riga Interbank Bid Rate)* – Latvijas starpbanku noguldījumu procentu likmju indekss, kas atspoguļo kotēšanas sarakstā iekļauto banku noteiktās latu naudas tirgus procentu likmes, par kādām šīs bankas vēlas aizņemties naudas līdzekļus latos no citām bankām. Latvijas Banka šo indeksu aprēķina darījumiem ar termiņu uz nakti, 1 diena (sākot ar nākamo darbadienu), 1 nedēļa, 1 mēnesis, 3 mēneši, 6 mēneši un 12 mēneši.

RIGIBOR *(Riga Interbank Offered Rate)* – Latvijas starpbanku kredītu procentu likmju indekss, kas atspoguļo kotēšanas sarakstā iekļauto banku noteiktās latu naudas tirgus procentu likmes, par kādām šīs bankas vēlas aizdot naudas līdzekļus latos citām bankām. Latvijas Banka šo indeksu aprēķina darījumiem ar termiņu uz nakti, 1 diena (sākot ar nākamo darbadienu), 1 nedēļa, 1 mēnesis, 3 mēneši, 6 mēneši un 12 mēneši.

Sākotnējais termiņš – saskaņā ar finanšu operācijas sākumā nolīgtajiem noteikumiem un nosacījumiem laiks no parāda instrumenta emisijas datuma līdz dzēšanas datumam vai aizdevuma izsniegšanas datuma līdz atmaksas datumam, vai kādas citas finanšu operācijas sākuma datuma līdz beigu datumam.

SEPA (Vienotā eiro maksājumu telpa) *(SEPA (Single Euro Payment Area))* – telpa, kurā patērētāji, uzņēmējsabiedrības un citi tautsaimniecības dalībnieki neatkarīgi no to atrašanās vietas varēs veikt un saņemt maksājumus eiro gan starp valstīm, gan valstu robežās saskaņā ar vieniem un tiem pašiem galvenajiem nosacījumiem, tiesībām un pienākumiem.

Starpbanku automatizētā maksājumu sistēma (SAMS) – Latvijas Bankas bruto norēķinu sistēma, kas nodrošina starpbanku norēķinus reālajā laikā.

Starptautiskais Valūtas fonds (SVF) – starptautiska organizācija, kas dibināta 1944. gada jūlijā, lai veicinātu starptautisko monetāro sadarbību, valūtas kursu stabilitāti, valstu ekonomisko izaugsmi un nodarbinātības pieaugumu un nodrošinātu īslaicīgu finansiālu palīdzību, ja kādai SVF dalībvalstij radusies nepieciešamība risināt ar maksājumu bilanci saistītas problēmas.

Starptautisko investīciju bilance – statistikas pārskats, kas atspoguļo Latvijas finanšu prasību ("Aktīvi") un finanšu saistību ("Pasīvi") pret pārējām valstīm atlikumu vērtību un sastāvu.

Starptautisko norēķinu banka (SNB) *(Bank for International Settlements (BIS))* – starptautiska finanšu organizācija, kas dibināta 1930. gada maijā, lai veicinātu starptautisko monetāro un finanšu sadarbību. SNB darbojas kā centrālo banku banka.

LATVIJAS BANKA LAT

11. pielikums (turpinājums)

TARGET (Eiropas Vienotā automatizētā reālā laika bruto norēķinu) sistēma *(TARGET (Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer) system)* – reālā laika bruto norēķinu sistēma eiro. Tā ir decentralizēta sistēma, ko 2006. gada beigās veidoja 17 nacionālās reālā laika bruto norēķinu sistēmas, ECB maksājumu mehānisms un starpsavienojumu mehānisms.

Termiņnoguldījums Latvijas Bankā – Latvijas Bankā uz noteiktu termiņu un par noteiktu procentu likmi pieņemti Latvijas Republikā reģistrētas bankas, t.sk. bankas, kas atzīta par maksātnespējīgu vai likvidējamu, vai ārvalstu bankas filiāles naudas līdzekļi latos, kurus, beidzoties termiņam, Latvijas Banka samaksā minētajiem darījuma partneriem ar procentiem.

Tiešās investīcijas – investīcijas (neto darījumi un atlikumi), ko ārvalstu investors veic, lai iegūtu būtisku līdzdalību (īpašumtiesības, kas atbilst vismaz 10% no parastajām akcijām vai balsstiesībām) kādā Latvijas komercsabiedrībā ("Tiešās investīcijas Latvijā") vai Latvijas investors kādā ārvalstu kompānijā ("Tiešās investīcijas ārvalstīs"). Tās ietver tiešās investīcijas pašu kapitāla, reinvestētās peļņas un cita kapitāla veidā.

Tirgus risks – iespēja ciest zaudējumus finanšu tirgus faktoru (piemēram, procentu likmju vai valūtas kursu) nelabvēlīgu pārmaiņu dēļ.

Valdība – valsts institūcijas, kuras ražo netirgojamas preces vai sniedz pakalpojumus, kas paredzēti individuālajam vai kolektīvajam patēriņam, vai valsts institūcijas, kuras iesaistītas nacionālā ienākuma vai nacionālās bagātības pārdalē. Latvijā valdība ietver centrālo valdību un vietējo valdību.

Valūtas kursa mehānisms II (VKM II) – valūtas kursa režīms, kas nodrošina pamatprincipus sadarbībai valūtas kursu politikas jomā starp eiro zonas valstīm un ES valstīm, kuras nepiedalās EMS trešajā pakāpē. 2006. gada beigās VKM II piedalījās Dānija, Igaunija, Kipra, Latvija, Lietuva, Malta, Slovākija un Slovēnija (2007. gada 1. janvārī, ieviešot eiro, Slovēnija pārtrauca dalību VKM II).

Valūtas mijmaiņas darījums – vienas valūtas maiņa pret otru, vienlaikus veicot pirkšanas un pārdošanas darījumu pēc darījuma sākumkursa un pārdošanas un pirkšanas darījumu pēc darījuma beigu kursa.

Vērtspapīru pārdošana ar atpirkšanu (*repo* darījumi) – darījumi, kuros izsoles dalībnieks (Latvijas Republikā reģistrēta banka vai ārvalstu bankas filiāle, kam Latvijas Bankā ir naudas konts norēķiniem latos un kas piedalās Latvijas Bankas organizētajā vērtspapīru norēķinu sistēmā) pārdod tā īpašumā esošos vērtspapīrus Latvijas Bankai un, termiņam beidzoties, atpērk no Latvijas Bankas vērtspapīrus par darījuma noslēgšanas brīdī noteiktu cenu.

Vērtspapīru pirkšana ar atpārdošanu (*reverse repo* darījumi) – darījumi, kuros izsoles dalībnieks (Latvijas Republikā reģistrēta banka vai ārvalstu bankas filiāle, kā arī ārvalstu banka, starptautiska valūtas, finanšu vai kredīta institūcija, kam Latvijas Bankā ir naudas konts norēķiniem latos un kas piedalās Latvijas Bankas organizētajā vērtspapīru norēķinu sistēmā) pērk no Latvijas Bankas tās īpašumā esošos vērtspapīrus un, termiņam beidzoties, atpārdod Latvijas Bankai vērtspapīrus par darījuma noslēgšanas brīdī noteiktu cenu.

Vietējā valdība – valsts institūcijas, kuru kompetence attiecas tikai uz vietējo ekonomisko teritoriju. Vietējā valdība ietver valsts bezpeļņas institūcijas, kuras vietējā valdība kontrolē un finansē. Latvijā vietējā valdība ir pašvaldības.

12. pielikums

LATVIJAS BANKAS VĪZIJAS, MISIJAS UN VĒRTĪBU VĒSTĪJUMI

LATVIJAS BANKAS VĪZIJA

Latvijas Banka ir neatkarīga un savus uzdevumus veic, sabiedrības interešu un augstas profesionālās atbildības vadīta. Tā pilnvērtīgi darbojas Eiropas Centrālo banku sistēmā, sadarbojas ar citām Eiropas Savienības institūcijām un veido stabilu un labvēlīgu vidi Latvijas tautsaimniecības attīstībai.

LATVIJAS BANKAS MISIJA

Latvijas Bankas kā centrālās bankas darbības mērķis ir cenu stabilitāte, kas sekmē valsts ilgtermiņa ekonomisko izaugsmi.

Latvijas Banka ir aktīva un atbildīga Eiropas Centrālo banku sistēmas dalībniece, kas ar savu darbību veicina Latvijas un pārējo Eiropas Savienības valstu finanšu sistēmu integrāciju un stabilitāti.

Latvijas Banka pilnveido Latvijas sabiedrības ekonomikas zināšanas, vairojot izpratni un uzticamību.

Latvijas Banka efektīvi darbojas, lai, nodrošinot augstu kvalitāti un ierobežojot riskus, profesionāli un nepārtraukti īstenotu savus uzdevumus.

Latvijas Banka ir uzticama sadarbības partnere.

MŪSU VĒRTĪBAS

Mūsu vērtība ir mūsu darbinieki. Mēs uzturam drošu un veselīgu darba vidi. Darbinieku motivācija, radoša pieeja un atbildība ir būtiski priekšnoteikumi Latvijas Bankas veiksmīgai darbībai. Latvijas Banka savos darbiniekos augstu vērtē:
1. virzību uz pakalpojumu kvalitāti un rezultātu;
2. modernu tehnoloģiju un korporatīvās vadības atzinumu izmantošanu;
3. komandas darbu un labvēlīgas darba vides uzturēšanu;
4. profesionalitāti:
– uzdevumu izpildi kvalitatīvi un termiņā,
– pašiniciatīvu,
– spēju saskatīt trūkumus, informēt par tiem vai novērst tos, ja tas paša spēkos,
– spēju un gribu atzīt kļūdas un labot tās, – labās prakses principu piemērošanu,
– spēju lēmumu pieņemšanā būt apdomīgiem un risku vērtējošiem,
– spēju aizsargāt informāciju,
– vēlmi izglītoties un spēju elastīgi pielāgoties pamatotām pārmaiņām,
– prasmi iekļauties kolektīvā un zināšanās un pieredzē dalīties ar kolēģiem;
5. ētisku attieksmi pret darbu un kolēģiem:
– inteliģenci savstarpējās attiecībās,
– godīgumu,
– koleģialitāti,
– cieņpilnu izturēšanos un rīcību attiecībā uz citādu tautību, dzimumu, ticību un uzskatiem,
– centrālās bankas darbinieku īpašās atbildības un pienākumu svarīguma apzināšanos, lai veicinātu uzticēšanos Latvijas Bankai;
6. pilsoniskās īpašības – patriotismu un pienākuma izjūtu pret valsti un sabiedrību.

Latvijas Bankas 2006. gada pārskats

K. Valdemāra ielā 2A, Rīgā, LV-1050
Tālrunis: 6702 2300 Fakss: 6702 2420
http://www.bank.lv
info@bank.lv
Iespiests "Premo"